

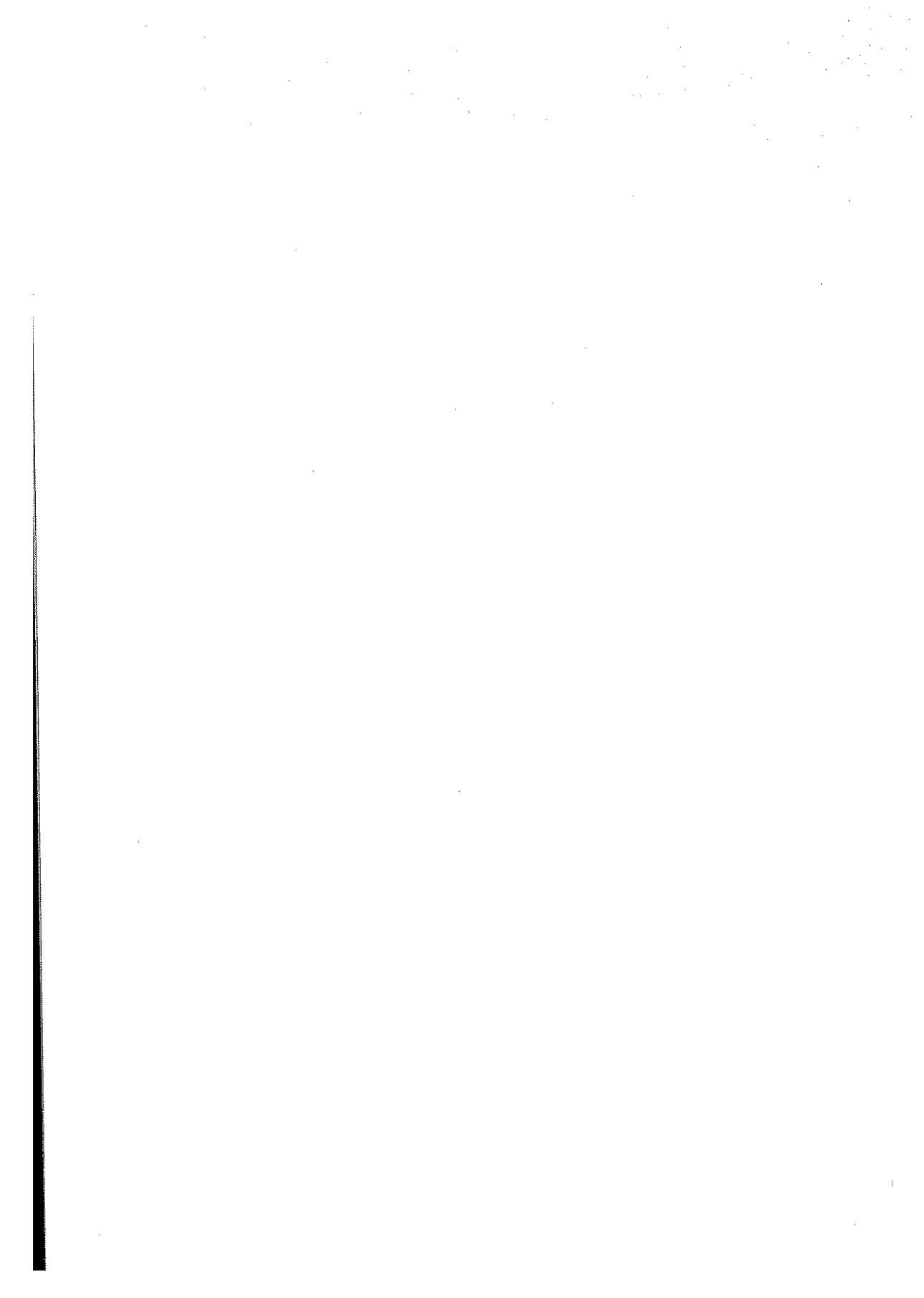
ΑΧΙΛΛΕΩΣ Γ. ΧΑΛΔΑΙΑΚΗ

ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΤΟΥ ΣΥΡΙΓΟΥ
ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ
ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

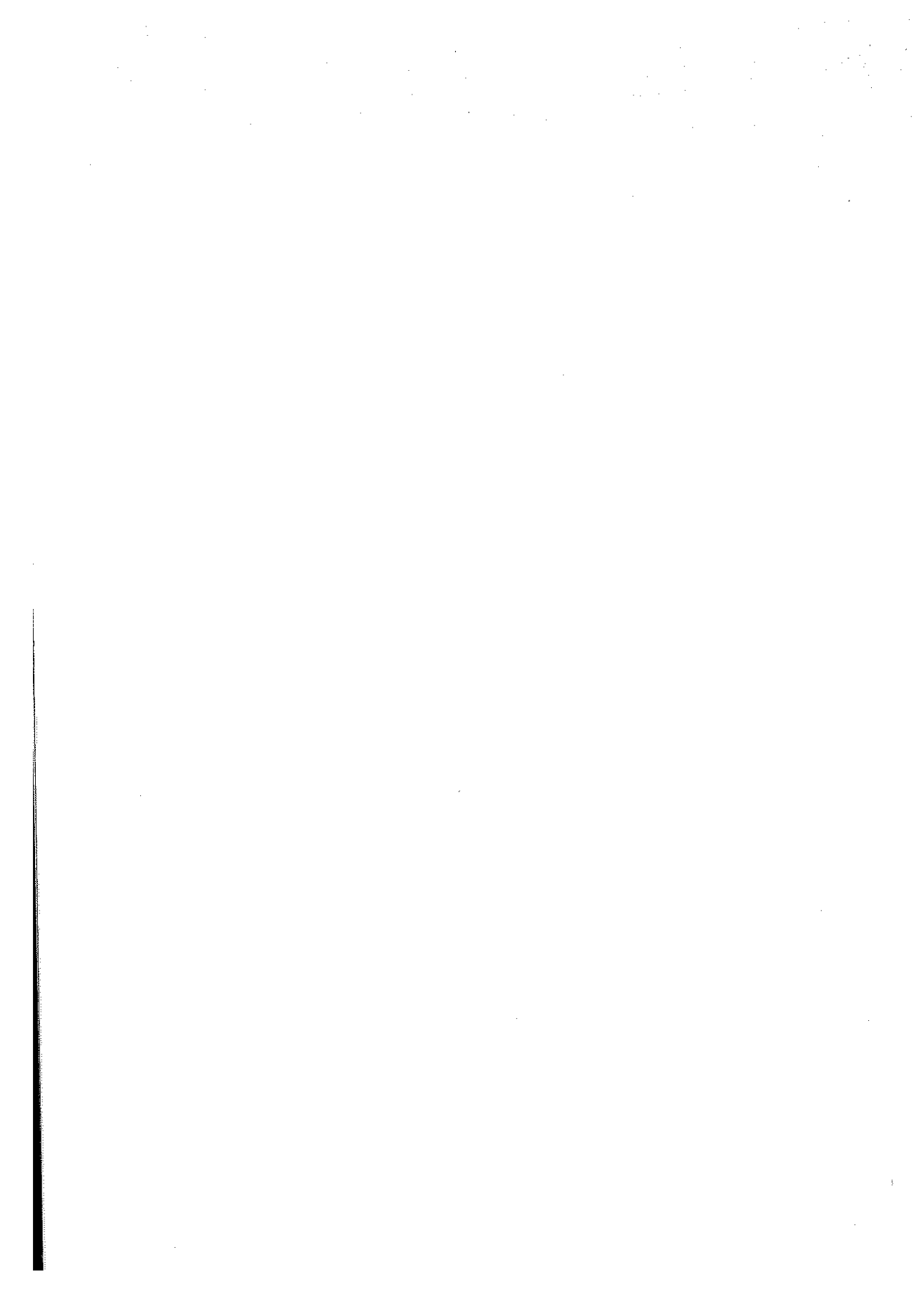
ΑΝΑΤΥΠΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΔΖ' (1995) ΚΑΙ ΔΗ' (1996) ΤΟΜΩΝ ΤΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

ΑΘΗΝΑΙ 1996

ΑΧ. ΧΑΛΔΑΙΑΚΗ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΤΟΥ ΣΥΡΙΓΟΥ
ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ*

Δημοσιεύομε ἐδῶ, σὲ κριτικὴ ἔκδοσι, ἀνέκδοτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκολουθία ποὺ ἐξεπόνησε ὁ Μελέτιος Συρίγος πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Ὁμολογητοῦ, «*τοῦ ἐκ Κίου μὲν ὀρμώμενου, ἐπὶ Λέοντος δὲ τοῦ εἰκονομάχου ἀθλήσαντος ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων*»¹. Δυστυχῶς οἱ Συναξαριστῆς καὶ τὰ Ἁγιολόγια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν μᾶς παρέχουν καμμιά μαρτυρία περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Ἁγίου ὡς ἐκ τούτου, ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκολουθία τοῦ Συρίγου καὶ τὸ Συναξάριο ποὺ ἐμπεριέχεται σ' αὐτὴν ὄχι μόνον ἀποκαλύπτουν τὸν ἄγνωστο ἀπὸ ἄλλες πηγές Ὁμολογητὴ Ἁγιο, ἀλλὰ συμβάλλουν καθοριστικὰ καὶ σὲ μιὰ ἀδρῆ σκιαγράφηση τῆς ὁσιακῆς βιοτῆς αὐτοῦ.

1. Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Ὁμολογητής.

Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Ὁμολογητῆς ἐγεννήθη στὴν Κίο τῆς Βιθυνίας². Ἀπὸ μικρῆς ἡλικίας, «*ἐκ νεότητος*»³, ἀπηρνήθη τὰ ἐγκόσμια,

* Ἡ ὑπόδειξη τοῦ θέματος ὀφείλεται στὸν καθηγητὴ κ. Π. Β. Πάσχο, τὸν ὁποῖο καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς εὐχαριστῶ θερμῶς. Εὐχαριστίες ὀφείλονται ἀκόμη στὸν καθηγητὴ κ. Χρ. Πατρινέλη γιὰ τίς πολύτιμες ὑποδείξεις του καὶ στὴν κα Αἰκατερίνα Κορδοῦλη γιὰ τὴν ὀλόθυμη ἐξυπηρέτηση κατὰ τὴ μελέτη τῶν σχετικῶν κωδίκων τῆς Ε.Β.Ε.

1. Βλ. κατωτέρω, στὸ Β' Μέρος, τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου (στὸ ἐξῆς Α), στίχοι 2-4 τοῦ τίτλου.

2. Γιὰ τὴν Κίο βλέπε κυρίως: Μ. Κλεωνόμου - Χρ. Παπαδοπούλου, *Βιθυνικὰ ἢ Ἐπί-*

«μηδόλως ἐμπλεχθεῖς βιοτικάις πραγματείας»⁴, καὶ ἀφοῦ ἐκάρη μοναχὸς κατέφυγε στὴ γνωστὴ «ἀσκητικὴ παλαιστρα» τῆς περιοχῆς του, τὸν Βιθυνικὸ Ὀλυμπο⁵, ὅπου «τῇ ἀγνεῖα καὶ καθαρότητι τοῖς ἀγγέλοις ἡμιλλᾶτο»⁶.

«Ὅρων δὲ τὴν θεομάχον καὶ βλάσφημον αἴρεσιν τῶν εἰκονομάχων κορυφουμένην, —καθὼς σημειώνει ὁ Συρίγος στὸ Συναξάριο τοῦ Ἁγίου—, θεοῦ ζήλου πλησθεὶς κατέλιπε τὰς ἐν ὄρεσι διατριβάς»⁷. Ἐμαθῆτευσε τότε στὸν ἐπίσκοπο τῆς Κίου Εὐστάθιο⁸, «γενναῖον ἀγωνιστὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς τῶν Ἁγίων εἰκόνων προσκυνήσεως μέγιστον πρό-

τομος *Μονογραφία τῆς Βιθυνίας καὶ τῶν πόλεων αὐτῆς*, Κωνσταντινούπολις 1867 (στὸ ἐξῆς Κλεωνύμου-Παπαδοπούλου), σσ. 48-50 καὶ 140-142. Ποικίλου περιεχομένου πληροφορίες γιὰ τὴν Κίο παρέχουν ἐπίσης τὰ βιβλία τοῦ Βασίλη Κουλιγκᾶ, *Κίος 1912-1922. Ἀναμνήσεις ἐνὸς Μικρασιάτη*, Ἀθήνα 1988 καὶ *Κίος 1912-1922. Σκόρπιες μνῆνες*, Ἀθήνα 1993.

3. Α, 44.

4. Α, 38-40.

5. Γιὰ τὸν Βιθυνικὸ Ὀλυμπο καὶ τὴ μοναστικὴ του παράδοση βλέπε: Bernardin Menthon, *Μοναστήρια καὶ Ἅγιοι τοῦ Ὀλύμπου τῆς Βιθυνίας* (μετάφρασις Ν. Βασιλοπούλου), Θεσσαλονίκη 1980. Πρβλ. καὶ Κλεωνύμου-Παπαδοπούλου, σ. 3.

6. Βλ. τὸ Συναξάριο ποῦ ἐμπεριέχεται στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου (στὸ ἐξῆς Σ), στίχος 8.

7. Σ, 9-10 καὶ 11-12.

8. Ὡς ἔνατο κατὰ σειράν ἐπίσκοπον Κίου ἀναφέρουν οἱ Μ. Κλεωνύμος καὶ Χρ. Παπαδόπουλος τὸν Εὐστάθιο: «ἀνὴρ εὐσεβέστατος», σημειώνουν, «ὄστις ἀγωνισθεὶς κατὰ τῶν εἰκονομάχων καὶ ἐξορισθεὶς ἐτελεύτησεν ἐν Κυρίῳ». Βλ. Κλεωνύμου-Παπαδοπούλου, σ. 115. Πρόκειται βεβαίως γιὰ τὸν ἐπίσης Ὁμολογητὴ Ἅγιο Εὐστάθιο, περὶ τοῦ ὁποίου βλέπε: Σωφρ. Εὐστρατιάδου, *Ἁγιολόγιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας*, [Ἀθήναι, ἄ.χ.], σσ. 151-152. Νικοδήμου Ἁγιορείτου, *Συναξαριστῆς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ*, τόμος Β', ἔκδοσις γ', Ἀθήνησι 1868, σσ. 62-63. Κ. Δουκάκη, *Ὁ Μέγας Συναξαριστῆς*, τόμος ΣΤ', Μὴν Μάρτιος, β' ἔκδοσις, Ἀθήναι 1960, σσ. 270-271. Β. Ματθαίου, *Ὁ Μέγας Συναξαριστῆς*, τόμος Γ', Μὴν Μάρτιος, β' ἔκδοσις, Ἀθήναι 1960, σσ. 458-459. Β. Menthon, *ὁ.π.*, σ. 315' καθὼς καὶ *Θ.Η.Ε.*, τόμος 5ος, Ἀθήναι 1964, σ. 1090. Πλήρης Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου περιλαμβάνεται στὸν Λαυρεωτικὸ κώδικα Δ 25, φ. 88α κ.έ. Βλ. Σ. Εὐστρατιάδου, *ὁ.π.* Πρβλ. Σπυρίδωνος μοναχοῦ Λαυριάτου-Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, *Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Μεγίστης Λαύρας (τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει)*, Paris 1925 [Ἁγιορειτικὴ βιβλιοθήκη, τεύχη Β'-Γ'], σ. 55. Τὸ Συναξάριο τοῦ Ἁγίου —παρ' ὅτι ἡ μνήμη του ἑορτάζεται τὴν 29η Μαρτίου— παραθέτει ὁ Μελέτιος Συρίγος στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου (βλ. κατωτέρω, στὸν οἰκεῖο τόπο τῆς Ἀκολουθίας). Οἱ λόγοι βεβαίως εἶναι προφανεῖς ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία τοῦ διδασκάλου, τοῦ πνευματικοῦ ποδηγέτου, τοῦ ἐμψυχωτοῦ καὶ ἐμπνευστοῦ τοῦ Ἰγνατίου στὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν εἰκονομάχων, βοηθεῖ ὅπωςδῆποτε στὴν ἀριότερη σκιαγράφηση τῆς ὀσίας βιοτῆς τοῦ Ἁγίου μας, ὡς καὶ στὴν πληρέστερη ἐξιχνίαση τῶν πνευματικῶν του καταβολῶν.

μαχων»⁹, καὶ ἀφοῦ ἐπαρκῶς «ἐκαθωπλίσθη καὶ ἐνεδύθη τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν»¹⁰ ἀποφάσισε νὰ παραστή ἐνώπιον τοῦ «θηριωνύμου Λέοντος τοῦ ἐξ Ἰσαυρίας»¹¹ καὶ νὰ παρρησιασθῆ ὁμολογώντας «ρητορικάς

9. Πρβλ. Σ, 14-15.

10. Πρβλ. Σ, 17-18.

11. Πρβλ. Σ, 18-19. Τὸ πρόβλημα ποῦ ἐγείρεται ἐδῶ εἶναι σὲ ποιά συγκεκριμένη ἱστορική περίοδο ἔζησε καὶ ἔδρασε ὁ Ἅγιος Ὁμολογητὴς Ἰγνάτιος. Σαφῶς πρέπει νὰ τοποθετήσωμε τὴν μετὰ τὴν ἀσκητική του βιοτὴ δραστηριότητα, τὴν περίοδο ποῦ ξεσποῦν οἱ εἰκονομαχικὲς ἔριδες καὶ κατὰ τὴ διάρκειά τους, ἕως τὴν ὀριστική διευθέτησή τοῦ προβλήματος μετὰ τὴ σύγκληση τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου· δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ἔτος 726 ἕως τὸ ἔτος 787 μ.Χ. (βλ. πρόχειρα: Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τόμος Η', Ἀθήναι 1979, ἐκδ. Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν, σσ. 27-31). Πρόβλημα ἐπίσης προκύπτει ὡς πρὸς τὴν ταυτότητα τοῦ ἀνωτέρω «Λέοντος τοῦ ἐξ Ἰσαυρίας». Καὶ τοῦτο διότι στὴ δυναστεία τῶν Ἰσαυρῶν καὶ κατὰ τὴν περίοδο τῆς εἰκονομαχίας ἐβασίλευσαν δύο αὐτοκράτορες μετὰ τὸ ὄνομα Λέων· ὁ Λέων ὁ Γ' καὶ ὁ Λέων ὁ Δ'. Ὁ Λέων ὁ Γ' ἐγκαινιάζει τὴ δυναστεία τῶν Ἰσαυρῶν τὸ ἔτος 717-718 μ.Χ. καὶ βασιλεύει ἕως τὸ ἔτος 741 μ.Χ., ἐνῶ ὁ ἐγγονός του Λέων ὁ Δ' βασιλεύει γιὰ ἓνα σύντομο χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὸ ἔτος 775 ἕως τὸ 780 μ.Χ. (αὐτόθι, σσ. 25-27 καὶ 36-37). Ἐὰν μελετήσωμε προσεκτικὰ τὴ ζωὴ καὶ τὴ δραστηριότητα καθ' ἑνὸς ἐκ τῶν δύο ἀνωτέρω βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, καθὼς καὶ ὅσα λέγει ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου, πρέπει μᾶλλον νὰ ἀποκλείσωμε τὸ ἐνδεχόμενον νὰ ζῆ ὁ ὅσιος κατὰ τὴ διάρκειά τῆς βασιλείας τοῦ Λέοντος τοῦ Δ' (775-780). Διότι αὐτὸς καὶ ἐπὶ βραχὺ χρονικὸ διάστημα ἐβασίλευσε, ὀσιαστικὰ χωρὶς αὐτενέργεια καὶ πλήρη προσωπικὸ ἔλεγχον τῶν ὑποθέσεων τῆς Βασιλευούσης —μὰ καὶ δὲν εἶχε κληρονομήσει τὸν ἰσχυρὸ χαρακτήρα τῶν βασιλικῶν του προγόνων, τὸν ὁποῖο μᾶλλον ἀναπλήρωνε ἡ βασιλικὴ σύζυγος Εἰρήνη— ἀλλὰ, κυρίως, διότι τὸ πλέον ἀξιομνημόνευτο γεγονός τῆς συντόμου βασιλείας του ἦταν ἡ κατάπαυση τοῦ διωγμοῦ κατὰ τῶν εἰκονολατρῶν (αὐτόθι, σσ. 36-37). Ἀντίθετα περισσότερα ἐρεῖσματα συναντοῦμε στὴν ἐκδοχὴ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς δράσεως τοῦ ὁσίου κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Λέοντος τοῦ Γ' (718-741), μὰ καὶ κατὰ τὴ διάρκειά τῆς βασιλείας του ξεσπᾶ καὶ φουντώνει ἡ εἰκονομαχικὴ ἔριδα (τὸ ἔτος 726 μ.Χ.). Ὁ ἴδιος ὁ Λέων ὁ Γ' τάσσεται ἀνοικτὰ ὑπὲρ τῶν εἰκονομάχων καὶ μάλιστα χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν χρονογράφο Θεοφάνη ὡς τύραννος καὶ παρανομάτατος, ἐνῶ ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς τῆς εἰκονοφίλης παρατάξεως ὡς *Ἰουδαϊόφρων* καὶ *σαρακηνόφρων*. Τέλος, κατὰ τὴ διάρκειά τῆς βασιλείας του ξεσποῦν ἀδυσώπητοι διωγμοί, βασανιστήρια, ἐξευτελισμοί, κακώσεις καὶ ἔξοριες ἐναντίον τῶν μοναχῶν κυρίως ποῦ ὑπεράσπιζαν τὴν τιμὴ τῶν εἰκόνων (αὐτόθι, σσ. 25-30. Πρβλ. καὶ Β. Menthon, *ὁ.π.*, σσ. 14-16. Ἐξ ἄλλου ἡ ἀναφορά, στὴν προκειμένη Ἀκολουθία καὶ στὸ Συναξάριο, τοῦ Λέοντος ὡς «Ἰσαύρου» ἢ «ἐξ Ἰσαυρίας» ἀπλῶς καὶ μόνον χωρὶς ἐπιπλέον προσδιορισμό, συμφωνεῖ μετὰ τὴν ἀνάλογη ἀναφορά του στὴ σχετικὴ βιβλιογραφία ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ γεγονός ὅτι αὐτὸς ἐγκαινιάζει τὴν ὁμώνυμη δυναστεία, ὁπότε ὁποιοσδήποτε ἐπιπλέον προσδιορισμὸς θὰ ἦταν περιττός).

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ἐναρξὴ καὶ φανέρωση τῆς εἰκονομαχικῆς ἔριδος μέχρι τὴν ὁμολογία τοῦ Ἁγίου ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος πρέπει νὰ μεσολάβησε κάποιον διάστημα —κατὰ τὸ ὁποῖο ὁ Ἰγνάτιος ἐμαθήτευσε στὸν Εὐστάθιο—, νομίζομε ὅτι εἶναι ἀσφαλὲς νὰ θέσωμε ὡς *terminus ante quem* τὸ ἔτος 730 μ.Χ. καὶ ὡς *terminus post quem* τὸ ἔτος 740 μ.Χ.,

ἐπωδαῖς καὶ γραφικαῖς ἀποδείξεσι»¹² τὴν ὀρθόδοξο πίστη, ὑπεραμυνο-
μενος τοῦ ὀρθοῦ «τῆς τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκυνήσεως»¹³.

Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς θαυμαστῆς καὶ γενναίας ὁμολογίας τοῦ Ἰγνατίου σκιαγραφεῖται ἀπὸ τὸν Συρίγο στὸ Συναξάριο: «καθυπέστη πληγὰς καὶ ὕβρεις, εἶρκταις καὶ ταριχεύσεσιν καὶ πλείσταις ἄλλαις βα-
σάνοις ἀνηκέστοις»¹⁴. Τέλος πάντων ἐξωρίσθη «ἐν ἐξορίᾳ δεινῇ»¹⁵, «ἐν ἧ τὸν βίον μετέλλαξεν ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς τὴν οὐράνιον Ἱερουσαλήμ μετακληθείς, ἐγκεκοσμημένος τῷ τῆς ὁμολογίας διαδήματι»¹⁶.

2. Ὁ Μελέτιος Συρίγος καὶ ἡ παραμονὴ τοῦ στὴν Κίο.

Ὁ ποιητὴς τῆς Ἀκολουθίας καὶ τοῦ Συναξαρίου τοῦ Ἁγίου Ἰγνα-
τίου, ὁ «λογιώτατος καὶ σοφώτατος διδάσκαλος τῆς Μεγάλης Ἐκκλη-
σίας»¹⁷ Μελέτιος Συρίγος, ἦταν ἄνθρωπος ποῦ δὲν ἀνεχόταν ὑποχωρή-
σεις ἢ διαλλακτικότητα στὰ πατροπαράδοτα θέσμιμα τῆς Ὀρθοδόξου

γὰ νὰ ὀρίσωμε ἓνα διάστημα 10 ἐτῶν (730-740) κατὰ τὸ ὅποιο, καὶ σὲ κάποια χρονικὴ
στιγμὴ, πρέπει νὰ ἔλαβε χώρα ἡ ὁμολογία τοῦ Ἰγνατίου ἐνώπιον τοῦ Λέοντος τοῦ Γ' τοῦ
Ἰσαύρου. (Ἐὰν δεχθοῦμε αὐτὲς τὶς ἡμερομηνίες, μποροῦμε —μὲ κάθε ἐπιφύλαξη— νὰ
προσδιορίσωμε τὴ γέννηση τοῦ Ἰγνατίου στὸ τέλος τοῦ ζ' μὲ ἀρχὲς τοῦ η' αἰῶνος καὶ
τὴν κοίμησίν του πρὸς τὰ μέσα —μὲ γ' τέταρτο περίπου— τοῦ η' αἰῶνος).

12. Α, 659-660.

13. Πρβλ. Α, 661-662.

14. Πρβλ. Σ, 20-21.

15. Σ, 21-22. Δὲν ἔχομε κάποια συγκεκριμένη πληροφορία γιὰ τὸν τόπο τῆς ἐξορίας
τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου· ὅμως, ὅπως συμπεραίνομε ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία του, τὸ σκῆνωμά
του ἀνεδείχθη «πέλαγος ἀπειρῶν θαυμάτων» (Α, 29) ἢ, ὅπως σημειώνει χαρακτηριστικὰ ὁ
Συρίγος στὸ πρῶτο στιχηρὸ προσόμοιο τῶν Ἀποστίχων, «ἀένας πηγῆ, ἄφθονα βεῖθρα
θαυμάτων προχέουσα καὶ παθήματα τῶν ψυχῶν θεραπεύουσα» (πρβλ. Α, 91-96).

16. Σ, 22-24. Σημειωτέον πῶς, κατὰ πληροφoρίαν ποῦ ὁ Συρίγος παρέχει στὸ δεύτερο
στιχηρὸ προσόμοιο τῶν Αἴνων, τὸ ἱερὸ σκῆνωμα τοῦ ἡγιασμένου Ἰγνατίου δὲν παρέ-
μεινε στὴν ἐξορία «ἀλλὰ ἐπανήκεν ἐν πατρίδι» (Α, 1044-1045), εἴτε ἀπὸ τοὺς χριστιανούς
τῆς πόλεως στὴν ὁποία εἶχε ἐξορισθῆ καὶ κοιμηθῆ ὁ Ἅγιος, εἴτε ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τῆς
Κίου. Μάλιστα ἡ λέξις «λάρναξ» ποῦ ἀναφέρεται στὸ τέλος τοῦ ἰδίου τροπαρίου (Α,
1049) —σὲ συνδυασμὸ μὲ τοὺς ἐπιπλέον προσδιορισμοὺς «ἄσμενος», «καὶ ζῆν φαινόμε-
νος» (Α, 1045 καὶ 1047)— μᾶς ὑποψιάζουν γιὰ τὴν κατάστασι στὴν ὁποία ἐσώθησαν ἢ
μετεφέρθησαν τὰ ἱερά λείψανα τοῦ Ἁγίου στὴν Κίο. Ὅπως ὁποῖτε ἐγινε ἀνακομιδὴ αὐ-
τῶν ἀλλὰ δὲν εἴμαστε σὲ θέση νὰ γνωρίζωμε ἐὰν ἐσώζοντο ὀρισμένα λείψανά του ἢ ἐὰν
αὐτὸς εὐρέθη ἄφθορος. Πιθανότερη πάντως ἢ εἰκασία ὅτι ἐσώθησαν ὀρισμένα μόνο λεί-
ψανα τοῦ ὁσίου, τὰ ὁποία οἱ πιστοὶ τοποθέτησαν σὲ εἰδικὴ εὐτρεπισμένη λάρνακα ἐντὸς
τῆς ὁποίας μετεφέρθησαν στὴν Κίο, ὅπου καὶ ἐπροσκυνοῦντο ἀπὸ τοὺς εὐλαβεῖς πι-
στούς.

17. Βλ. ΕΒΕ 2341, φ. 42^Γ.

Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας¹⁸. Ἦταν ὀρθοδοξώτατος, ἀνυποχώρητος στὰ θέματα τῆς πίστεως καὶ τὸ πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ του ἀνάστημα μαζί μὲ τὸ σημαντικώτατο ἔργο καὶ τὴν πολυσχιδῆ δράση του στάθηκαν πολλές φορές ἐμπόδιο ἔναντι ὧσων ἐπεχείρησαν νὰ παραχαράξουν ἢ νὰ ἀλλοιώσουν τὴν ὀρθότητα τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων. Ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία του —πτυχὲς τῆς ζωῆς του ποὺ μαζί μὲ τὸ ἔργο του ἔχουν ἤδη ἀρκούντως ἐρευνηθῆ ἀπὸ πλῆθος μελετητῶν¹⁹— ἀποκαλύπτονται στὰ λόγια τοῦ βιογράφου τοῦ Δοσιθέου Ἱεροσολύμων: «εἶ τις βούλεται καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ γινῶναι ὅποια τις ἦν, συγκρίνας αὐτὴν μεθ' ὅτου ἂν βούλοιο τῶν ἁγίων ἱεραρχῶν, ἴσῃν αὐτὴν καὶ εἰς οὐδὲν ἔλαττον γεγεννημένην εὐρήσει»²⁰.

18. Βλ. καὶ Ζ. Τσιρπανλῆ, «Ἑλληνες λόγιοι ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Μελέτιος Συρίγος (1586-1664)», *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 54 (1971), σ. 171.

19. Ἐνδεικτικῶς μνημονεύομε ἐδῶ τίς μελέτες τῶν: Δοσιθέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, *Τοῦ μακαρίτου Μελετίου Συρίγου διδασκάλου τε καὶ πρωτοσυγκέλλου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης Ἐκκλησίας κατὰ τῶν Καλβινικῶν κεφαλαίων καὶ ἐρωτήσεων Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως ἀντίρρησης καὶ Δοσιθέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, Ἐγχειρίδιον κατὰ τῆς Καλβινικῆς Φρενοβλαβείας*, Βουκουρέστι 1690, σσ. 89-90 [τοῦ «Ἐγχειρίδιου»] (= Τοῦ ἰδίου, «Βίος Μελετίου τοῦ Συρίγου [. . .]», στὸ Ε. Legrand, *Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par des grecs au dix-septième siècle*, τόμος 2, Paris 1894, σσ. 470-473 [στὸ ἐξῆς Δοσιθέου]). Γ. Ζαβίρα, *Νέα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν Θεᾶτρον*, Ἀθήνησι 1872, σσ. 443-448. J. Pargoire, «Meletios Syrigos, sa vie et ses oeuvres», *Échos d'Orient*, XI (1908), σσ. 264-280, 331-340 καὶ XII (1909), σσ. 17-27, 167-175, 281-286, 336-342 [στὸ ἐξῆς J. Pargoire]. Γ. Γαλετάκη, «Βιογραφικὸν σχεδιάσμα περὶ τοῦ Μελετίου Συρίγου», *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος*, 24 (1925), σσ. 5-132 [στὸ ἐξῆς Γ. Γαλετάκη]. Κ. Δυοβουνιώτου, *Μελέτιος Συρίγος*, Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου, Ἀθήνησι 1914 [στὸ ἐξῆς Κ. Δυοβουνιώτου]. Ζ. Τσιρπανλῆ, «Ἑλληνες λόγιοι ἐπὶ Τουρκοκρατίας. Μελέτιος Συρίγος (1586-1664)», *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, 54 (1971), σσ. 156-171 [στὸ ἐξῆς Ζ. Τσιρπανλῆ]. Π. Νικολοπούλου, «Συρίγος Μελέτιος», *Θ.Η.Ε.*, τόμ. 11ος, Ἀθήνησι 1967, σσ. 594-596. Δημητρίου Γόννη, *Μελετίου Συρίγου Μαρτύριον, Ἀκολουθία καὶ Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Νέον τὸν ἐν Λευκοπόλει (c. ἢ 1330)*, Ἀθήνησι 1984 [στὸ ἐξῆς Δ. Γόννη]. Ν. Β. Τωμαδάκη, «Τὰ ἔτη τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου Μελετίου ἱερομονάχου Συρίγου τοῦ Κρητὸς (1585-1663)», *Μνημόσυνον Σοφίας Ἀντωνιάδη*, Βενετία 1974, σσ. 276-278. Τ. Γριτσοπούλου, *Πατριαρχικὴ μεγάλη τοῦ γένους σχολή*, τόμ. Α', Ἀθήνησι 1966, σσ. 187-191. Θεοδώρου Ν. Ζήση, «Ἡ ἁγία Παρασκευὴ ἢ Ἐπιβατηγὴ καὶ ἄγνωστος κανὼν τοῦ Μελετίου Συρίγου εἰς αὐτήν», *Κληρονομία*, 11 (1979), σσ. 317-339. Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμῆς, «Σημειώσεις περὶ τῶν ὀμιλιῶν Μελετίου Συρίγου», *Δ.Ι.Ε.Ε.*, 2 (1885), σσ. 440-447. Κ. Σάθα, *Νεοελληνικὴ Φιλολογία*, Ἀθήνησι 1868, σσ. 255-260. Τοῦ ἰδίου, *Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη*, τόμ. Γ', Βενετία 1872, σσ. 437 καὶ 484. Εὐγενίου Βουλγάρεως, *Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον τὸν Κλαίρκιον περὶ τῶν μετὰ τὸ σχίσμα Ἁγίων τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν γινομένων ἐν αὐτῇ θαυμάτων*, Ἀθήνησιν 1844, σσ. 23 καὶ 29-30· ὅπου καὶ πλουσιωτάτη βιβλιογραφία.

20. Βλ. Δοσιθέου, σ. 472.

Ἐδῶ θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ εἰδικώτερα ἢ διατριβή του στήν ἔνδοξη κωμόπολη τῆς Βιθυνίας Κίο, ὅπου τρεῖς φορές κατέφυγε ἐξόριστος, διωκόμενος ἀπό τὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιο τὸν Β΄:

α. Πρώτη περίοδος (1646).

Ἡ πρώτη ἐπίσκεψη τοῦ Μελετίου Συρίγου στήν Κίο διήρκεσε ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τοῦ ἔτους 1646²¹ ἕως τὴν 11η Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους²² — ἡμερομηνία κατὰ τὴν ὁποία ἐκθρονίστηκε ὁ Παρθένιος ὁ Β΄ καὶ στὸν πατριαρχικὸ θρόνο ἀνῆλθε ὁ Ἰωαννίκιος ὁ Β΄ —, ὅποτε ὁ Μελέτιος ἐπέστρεψε στήν Κωνσταντινούπολη. Προφανὲς λοιπὸν τὸ συμπέρασμα ὅτι στήν πρώτη του αὐτῆ ἐπίσκεψη ὁ Μελέτιος παρέμεινε στήν Κίο ἐπὶ πέντε ἢ ἕξι περίπου μῆνες²³, διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖο μπόρεσε ὁπωσδήποτε νὰ συνδεθῇ μὲ τοὺς ἐκεῖ ἐκκλησιαστικοὺς ἄρχοντες, τοὺς μοναχοὺς τῶν Ἱ. Μονῶν καὶ τοὺς ἱερεῖς τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Κίου, ποὺ εἶχαν ἐνδεχομένως ἀκούσει γιὰ τὸν λογιώτατο ἱερομόναχο τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τὸ πλούσιο ἔργο του. Εἰκάζομε πὼς κατὰ τὴν πρώτη του αὐτῆ παραμονή στήν Κίο ὁ Μελέτιος θὰ διέμενε μᾶλλον σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς δύο Μονές τῆς κωμοπόλεως, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἢ τοῦ Προφήτου Ἡλίου²⁴. Ἴσως νὰ περιῆλθε στὸ σύντομο αὐτὸ χρονικὸ διάστημα καὶ τὶς δύο Μονές, ἱερουργῶν καὶ κηρύττων τὸν θεῖο λόγο ὄχι μόνο σὲ αὐτὲς ἀλλὰ καὶ στοὺς ναοὺς τῆς πόλεως τῆς Κίου καθὼς καὶ τῶν «ἐκέϊσε κωμοπόλεων»²⁵.

β. Δεύτερη περίοδος (1648-1649).

Ἡ δεύτερη περίοδος τῆς παραμονῆς τοῦ Μελετίου Συρίγου στήν Κίο ἔχει ὡς ἀφετηρία τὴν ἡμερομηνία τῆς ἀνακτήσεως τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἀπὸ τὸν Παρθένιο τὸν Β΄ — τὴν 28η δηλ. Σεπτεμβρίου τοῦ

21. Γιὰ τὶς μετακινήσεις αὐτὲς τοῦ Μελετίου βλ. καὶ J. Pargoire, σσ. 168-171· πρβλ. Ζ. Τσιρπανλῆ, σ. 168. Κ. Δουβουνιάτου, σσ. 18-21 καὶ Δ. Γόννη, σσ. 20-21.

22. Βλ. J. Pargoire, *δ.π.* Πρβλ. Ζ. Τσιρπανλῆ, *δ.π.* Κ. Δουβουνιάτου, *δ.π.* καὶ Δ. Γόννη, *δ.π.*

23. Ἐὰν προσδιορίσωμε τὴν παραπάνω ἀόριστη μνεῖα «καλοκαίρι τοῦ 1646» (πρβλ. καὶ Ζ. Τσιρπανλῆ, σ. 168) στοὺς μῆνες Ἰούνιο ἢ Ἰούλιο.

24. Βλ. Κλεωνύμου-Παπαδοπούλου, σ. 144: «Ἄνωθεν τῆς Κίου κείνται δύο μοναὶ αὐτοστήρητοι ἢ μὲν τοῦ Προφήτου Ἡλίου, ἢ δὲ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου».

25. Βλ. Δοσιθέου, σ. 471. Ἡ ἀνωτέρω μαρτυρία τοῦ Δοσιθέου μᾶς ὁδηγεῖ στὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Μελέτιος ἔχοντας μᾶλλον ὡς ἔδρα τὴν Κίο περιήρχετο πολλὰς ἄλλες κωμοπόλεις τῆς Βιθυνίας, ἢ ὁποία ἦταν κατάσπαρτη ἀπὸ ὀρθόδοξα μοναστήρια. Πρβλ. J. Pargoire, σ. 168.

ἔτους 1648²⁶· τότε ὁ Μελέτιος ὀδηγεῖται πάλι ἐξόριστος στήν Κίο, ὅπου παραμένει ἕως τὸν Ἰούνιο τοῦ 1649²⁷. Ἀπὸ τὸν Ἰούνιο τοῦ 1649 ἕως τὸν Νοέμβριο τοῦ ἰδίου ἔτους τὸν εὐρίσκομε «*κρυπτόμενον*» στήν Κωνσταντινούπολη, στή Μονή τοῦ Σωτήρος Βαθέος Ρύακος²⁸. Ἡ δευτέρα λοιπὸν αὐτῆ παραμονή του στήν Κίο καὶ ἐκτενέστερη εἶναι —διαρκεῖ 10 μῆνες— καὶ παραγωγικότερη. Αὐτὴν τῆ φορὰ ἐπεδόθη ἀποκλειστικὰ στή συγγραφή Ἀκολουθιῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοπικῶν ὁσίων καὶ μαρτύρων, ἔπειτα προφανῶς ἀπὸ παρακλήσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος τῆς πόλεως. Ἀναλυτικότερα, τὴν 27ῆ Ὀκτωβρίου 1648 συνέθεσε Καθίσματα εἰς τὸν προφήτην Ἠλίαν τὸν Θεσβίτην «*τῇ προτροπῇ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κοσμᾶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ διατρίβοντος ἐν Κίῳ*»²⁹. Τὸν ἴδιο μῆνα, Ὀκτώβριο τοῦ 1648, συνέθεσε δύο ἀκόμη Ἀκολουθίες· τοῦ Ἁγίου Μακαρίου τοῦ ἐκ Κίου, «*ἐν Προύσῃ μαρτυρήσαντος κατὰ τὸ αψς*»³⁰, καὶ ἕναν Παρακλητικὸ κανόνα εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον τὴν Ὁδηγήτριαν³¹, τῆ συγγραφή τῶν ὁποίων προσδιορίζει τοπικὰ καὶ χρονικὰ ὁ ἴδιος ση-

26. Βλ. J. Pargoire, σσ. 169-170. Κ. Δουβουνιάτου, σ. 19. Ζ. Τσιρπανλῆ, σ. 169. Πρόβλημα δημιουργεῖ ἐδῶ μαρτυρία τοῦ ἰδίου τοῦ Μελετίου «ἐν σημειώματι εὐρισκομένῳ ἐν τῷ πίνακι τῶν λόγων αὐτοῦ», ποὺ παραθέτει ὁ Κ. Σάθας, *Νεοελληνικὴ φιλολογία*, δ.π., σ. 257 (βλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 43), κατὰ τὴν ὁποία ὁ Παρθένιος «...πάλιν ἦλθεν εἰς τὸν θρόνον *αχμη* Ὀκτωβρίου 28, καὶ εὐθὺς ἐξώρισεν ἡμᾶς εἰς Προῦσαν τὸ δεύτερον...». Ἡ σημείωση αὐτῆ τοῦ Μελετίου ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ ἄλλη δική του σημείωση κατὰ τὴν ὁποία τὴν 27ῆ Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1648 εὐρίσκεται στήν Κίο καὶ συνθέτει Καθίσματα στὸν Προφήτη Ἠλία (βλ. ΜΠΤ 778, σ. 133 καὶ σ. 185). Εἶναι προφανές ὅτι ὁ Μελέτιος ἐσφαλμένως σημειώνει στήν πρώτη περίπτωση 28 Ὀκτωβρίου ἀντὶ τοῦ σωστοῦ 28 Σεπτεμβρίου. Βλ. καὶ J. Pargoire, *δ.π.* Κ. Δουβουνιάτου, σ. 19, ὑποσημ. 1. Ἡ δὲ ἀνωτέρω ἀναφερομένη *Προύσα*, τὴν ὁποία στή μνημονευθεῖσα σημείωσή του προσδιορίζει ὁ Μελέτιος ὡς τόπο τῆς δευτέρας ἐξορίας του, πρέπει μᾶλλον νὰ ταυτισθῆ μὲ τὴν Κίο ἢ ὁποία ἐλέγετο καὶ *Προυσιάς* παλαιότερα (βλ. Κλεωνύμου-Παπαδοπούλου, σσ. 48-50). Δὲν πρέπει πάντως νὰ μᾶς ξενίξῃ ἡ ἀναφορά αὐτῆ τοῦ Συρίγου, δεδομένου ὅτι —ὅπως ἤδη ἀναφέραμε— αὐτὸς ἐκινεῖτο στήν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Βιθυνίας ἔχοντας ὡς κέντρο τὴν Κίο. Πρβλ. καὶ Ἄ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, «Σημειώσεις περὶ τῶν ὁμιλιῶν Μελετίου Συρίγου», *δ.π.*, σσ. 444-445. Κ. Σάθας, *δ.π.* καὶ J. Pargoire, *δ.π.*

27. Βλ. J. Pargoire, *δ.π.* Πρβλ. Ζ. Τσιρπανλῆ, *δ.π.* Κ. Δουβουνιάτου, σσ. 19-20.

28. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 230, ὅπου ὁ Μελέτιος σημειώνει: «*Συνετέθη ἡ παροῦσα ἑορτὴ τῶν ἁγίων πατέρων τοῦ / Βαθέως (sic) Ῥύακος, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπ' ἐ/μοῦ Μελετίου Συρίγου Ἱερομονάχου κατὰ τὸ *αχ/μθ* ἔτος τῆς *σ(ωτη)ρίας*, ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ κα/θ' ὄν χρόνον ἐκρυπτόμην*». (Ὅλα τὰ σημειώματα ἀπὸ τὸν κώδικα ΜΠΤ 778 μεταφέρονται ἐδῶ ἐξ αὐτοψίας). Πρβλ. καὶ Κ. Δουβουνιάτου, *δ.π.*

29. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 185-188. Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 51.

30. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 145-184 καὶ 189-196. Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 53.

31. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 131-144. Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 52.

μειώνοντας στὸν αὐτόγραφό του κώδικα ποὺ παραδίδει τὰ ἐν λόγῳ κείμενα: «*αχμη' ἐν μηνί Ὀκτωβρίῳ ἐν Κίῳ*»³². Ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπόμενο μῆνα ὁ Μελέτιος ὑπῆρξε ιδιαίτερα παραγωγικός· τὴν 3η Νοεμβρίου τοῦ 1648 ἐποίησε τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Ὁμολογητοῦ «*τοῦ ἐκ Κίου ὀρμωμένου καὶ ἐπὶ Λέοντος τοῦ εἰκονομάχου ἀθλήσαντος*»³³. στὴ συνέχεια, τὴν 15η Νοεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους, ἐποίησε τὴν Ἀκολουθία καὶ τὸν Παρακλητικὸ κανόνα τοῦ Ἁγίου ἱερομάρτυρος Θύρσου³⁴ ὁ ὁποῖος τελοῦσε παράδοξα θαύματα, ὅπως σημειώνει ὁ Συρίγος, στὰ ἐρείπια ναοῦ τιμωμένου ἐπ' ὀνόματί του στὸ χωριὸ Πελλαδάριο, κοντὰ στὴν Κίο³⁵. Τοὺς ὑπόλοιπους ἑξὶ μῆνες τοῦ ἔτους 1649, κατὰ τοὺς ὁποίους ὁ Μελέτιος διέμενε στὴν Κίο —καὶ συγκεκριμένα στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου «*τοῦ ἐν Κυπαρίσσω*»³⁶—, παρέδωκε τέσσαρα ἀκόμη ὁμνογραφικὰ ἔργα του· τὰ Δοξαστικά εἰς τὴν Ἁγίαν Θεοδοσίαν, τὰ ὁποῖα συνέθεσε «*διὰ παρακλήσεως Νικήτα Πρωτοπάλτου Νικαίας*»³⁷, τὴν Ἀκολουθία, τὰ Συναξάρια καὶ τὸν Παρακλητικὸ κανόνα τῶν πατέρων τῆς Μονῆς Μηδικίου³⁸, τὴν Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἁγιον Μακάριον τὸν Ὁμολογητὴ, ἡγούμενο τῆς Πελεκητῆς³⁹, καὶ τὴν Ἀκο-

32. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 133.

33. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 307-336. Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 54.

34. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 381-414. Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 55.

35. Γιὰ τὸ χωριὸ Πελλαδάριο βλ. Κλεωνύμου-Παπαδοπούλου, σ. 152. Ἡ ἀναφορὰ αὐτῆ τοῦ Συρίγου στὸ χωριὸ Πελλαδάριο, μαρτυρεῖ ἀκριβῶς τὴ συνεχὴ του περιδιάβαση στὰ ὄμορα χωριά καὶ τὶς κωμοπόλεις τῆς ἐνδύτερης περιοχῆς τῆς Βιθυνίας.

36. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 107, ὅπου ὁ Μελέτιος σημειώνει: «*...αχμθ' ἐν μηνί Ἰουνίῳ ἐν Κίῳ / ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ / ἐν Κυπαρίσσω / καταφυγόντων ἡμῶν ἐκεῖσε διὰ τὴν λοιμικὴν / νόσον*». Ἡ ἐπιδημία τῆς πανώλους φαίνεται ὅτι ἐγκλώβισε κατ' ἀνάγκην τὸν Μελέτιο στὴν ἐν λόγῳ Μονή. Ἴσως μάλιστα καὶ ἡ ἀναχώρησή του ἀπὸ τὴν Κίο κατὰ τὸν ἴδιο ἢ τὸν ἐπόμενο μῆνα καὶ ἡ παραμονή του, κάτω ἀπὸ δυσμενεῖς συνθῆκες διωγμοῦ, στὴν Κωνσταντινούπολη, νὰ ὑπαγορευτῆκε ἀπὸ τὴ συνεχιζόμενη ἐπικίνδυνη νόσο. Γιὰ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Κυπαρισσιώτη βλ. Β. Menthon, ὁ.π., σσ. 67-68.

37. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 198-200. Ὁ Μελέτιος σημειώνει μόνον τὴ χρονολογία «*αχμθ' Ἰανουαρίῳ / ια'*» (σ. 198) καὶ ὄχι τὸν τόπο· ἀλλὰ γνωρίζομε ἀσφαλῶς ὅτι τὸ διάστημα αὐτὸ διέμενε στὴν Κίο. Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 56.

38. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 75-105. Πάλι ἐδῶ ὁ Μελέτιος σημειώνει μόνον τὴ χρονολογία «*α' αχμθ' ἐν μηνί Μαΐῳ*» (σ. 77) καὶ ἀφήνει ἐμᾶς νὰ εἰκάσωμε —ὡς αὐτονόητο— τὸν τόπο συγγραφῆς, μὰ καὶ ἐξακριβωμένα διέμενε στὴν Κίο ἕως τὸν Ἰούνιο τοῦ 1649. Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 57.

39. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 235-260· στὴ σελίδα 260 ὁ Μελέτιος σημειώνει: «*Συνετέθη ἡ παροῦσα ἑορτή, τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς / ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ὑπ'*

λουθία τῶν Ἀγίων πατέρων τῆς Τρυγλίας, Στεφάνου, Θωμᾶ καὶ Θεοδοσίου⁴⁰.

γ. Τρίτη περίοδος (1649-1651).

Ἡ τρίτη, τέλος, περίοδος τῆς παραμονῆς τοῦ Μελετίου Συρίγου στὴν Κίο ὀρίζεται πιθανότατα ἀπὸ τὴν 10η Νοεμβρίου τοῦ 1649⁴¹ —ὅταν ὁ Πατριάρχης Παρθένιος ὁ Β΄ ἐντοπίζει τὸν «κρυπτόμενον» Συρίγο καὶ τὸν ὀδηγεῖ γιὰ τρίτη φορὰ στὴν ἐξορία τῆς Κίου— ἕως τὸν Μάιο τοῦ 1651⁴², ἡμερομηνία κατὰ τὴν ὁποία —μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Παρθενίου— ἐγκαθίσταται ὀριστικὰ στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἡ τρίτη αὕτη καὶ μεγαλύτερη σὲ διάρκεια —ἐνάμισυ περίπου ἔτος— παραμονὴ τοῦ Μελετίου στὴν Κίο πιστοποιεῖται καὶ ἀπὸ ἰδιόχειρη σημείωσή του στὸν κολοφῶνα αὐτογράφου τοῦ κώδικος, ποὺ περιέχει 20 ὀμιλίες γιὰ τὶς 16 Κυριακὲς τοῦ Εὐαγγ. Λουκᾶ καὶ τὶς Κυριακὲς τοῦ Ἀγ. Δωδεκαήμερου, ὅπου ἀναγράφεται: «Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος ἐν Κίῳ τῆς Βιθυνίας, ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν τῷ Κυπαρίσσῳ, κατὰ τὸ ἀχν^{ον} ἔτος τῆς σωτηρίας, ἐν μηνί φεβρουαρίῳ, ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου διδασκάλου τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας κυρίου Μελετίου τοῦ Συρίγου, ἐν τῇ ὑπὸ Παρθενίου τοῦ νέου τρίτῃ αὐτοῦ ἐξορίᾳ»⁴³.

ἐμοῦ Μελετίου / Συρίγου, Ἱερομονάχου τοῦ Κρητός, ἐν Κίῳ κατὰ τὸ ἀχν^{ον} / ἔτος τῆς σωτηρίας ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Γεωργίου / τοῦ ἐν τῷ Κυπαρίσσῳ». Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 59.

40. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 107-129. Πρβλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 58.

41. Σύμφωνα μὲ τὴ σημείωση τοῦ ἰδίου τοῦ Συρίγου ποὺ παραθέτει ὁ Κ. Σάθας, *δ.π.*, σ. 257, ὁ Μελέτιος ἐξωρίσθη «τρίτον εἰς... Νοεμβρίου ι΄». Βλ. καὶ κατωτέρω, ὑποσημ. 43. Πρβλ. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 20.

42. Πρόβλημα ἀνακύπτει ὡς πρὸς τὸ ἔτος θανάτου τοῦ Πατριάρχου Παρθενίου τοῦ Β΄, τὸ ὁποῖο οὐσιαστικὰ καθορίζει τὸ ἔτος τῆς ὀριστικῆς ἐπανόδου τοῦ Μελετίου στὴν Κωνσταντινούπολη. Οἱ Κ. Σάθας, *Νεοελληνικὴ Φιλολογία*, *δ.π.*, σ. 257 καὶ Κ. Δουβουνιώτης, σ. 20, ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Παρθένος ἀπέθανε τὸ ἔτος 1650. Ἐνῶ οἱ Μ. Γεδεών, *Πατριαρχικοὶ πίνακες* [...], Κωνσταντινούπολις [1890], σ. 577, J. Pargoire, σ. 171, Γ. Γαλετάκης, σσ. 92-94, Ζ. Τσιρπανλῆς, σ. 169, Δοσίθεος, σ. 471 καὶ Δ. Γόννης, σ. 21, ἀναφέρουν ὅτι αὐτὸς ἀπέθανε τὸ ἔτος 1651. (Ὁ Π. Νικολόπουλος, *δ.π.*, σ. 595, παρέχει δύο ἐκδοχάς: «1650 ἢ 1651»). Υἱοθετοῦμε ἐδῶ τὴν εὐρύτερα ἀποδεκτὴ ἄποψη, δεχόμενοι ὡς ἔτος ἐπιστροφῆς τοῦ Μελετίου στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1651. Σημειωτέον ὅτι καὶ ὁ J. Pargoire, *δ.π.*, εἰκάζει πῶς ὁ Μελέτιος προτίμησε —γιὰ περισσότερη ἴσως σιγουριά— νὰ ἐπανεγκατασταθῇ στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ στὴν ἐκκλησία τῆς Χρυσσοπηγῆς περὶ τὸ τέλος περίπου τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ ἔτους 1651, ἀφοῦ ἤδη εἶχε ἀρχίσει ἡ δευτέρα πατριαρχεῖα τοῦ Ἰωαννικίου τοῦ Β΄.

43. Κῶδιξ ὑπ' ἀριθμ. 13 τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως, φ. 392^Γ.

Στὴν ἀγιοτόκο λοιπὸν κωμόπολη τῆς Βιθυνίας, τὴν Κί^ο44, διέτριβε ὁ

[Περιγραφή αὐτοῦ τοῦ αὐτογράφου τοῦ Συρίγου κώδικος βλ. στὸν κατάλογο τοῦ Ἄ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *Κατάλογος τῶν ἐν τῷ ἑλληνικῷ φιλολογικῷ Συλλόγῳ χειρογράφων βιβλίων*, Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, Παράρτημα Κ'-ΚΒ' τόμου, Κωνσταντινούπολις 1892, σ. 112· καθὼς καὶ στὸν κατάλογο τοῦ Paul Moraux, *Bibliothèque de la Société Turque d'Histoire. Catalogue des Manuscrits Grecs (Fonds du Syllogos)*, Ankara 1964, σσ. 35-38 (ὁ P. Moraux ἀντὶ «ἀγίου Γεωργίου» μεταγράφει ἐσφαλμένως «ἀγίου Γρηγορίου»). Πρβλ. καὶ J. Pargoire, σσ. 271-272].

Πρέπει ἐπίσης ἐδῶ ν' ἀναφέρωμε τὴ σημαντικώτατη σημείωση τοῦ Μελετίου Συρίγου σὲ ἐπικεφαλίδα σχετικοῦ λόγου του, ποῦ ἀναμφιβόλως παρέχει σπουδαῖες πληροφορίες: «λόγος ὅτε ἐνεθρονίσθη ὁ κυρ Παρθένιος ὁ Νέος, ἐκβαλὼν τὸν Γέροντα, καὶ ὕστερον ἡμᾶς ἐξορίας, Ἰουνίου α' αχμε'. ἐξωρίσθη δὲ αὐτὸς αχμς'. Νοεμβρίου ια'. ἀποφυγὼν δὲ τῆς ἐξορίας πάλιν ἦλθεν εἰς τὸν θρόνον αχμη' Ὀκτωβρίου 28, καὶ εὐθὺς ἐξώρισεν ἡμᾶς εἰς Προῦσαν τὸ δεύτερον, καὶ τρίτον εἰς... Νοεμβρίου ι'. Ἀπεκτάνθη τῇ ις' Μαΐου αχν'». Τὴν ἐν λόγῳ σημείωση —τὴν ὁποία ἤδη ἐμνημονεύσαμε ἀνωτέρω, στίς ὑποσημ. 26 καὶ 41, σχολιάζοντας τὶς ἀκριβεῖς ἡμερομηνίες ἐνάρξεως τῆς δευτέρας καὶ τρίτης ἀντιστοιχῶς ἐξορίας τοῦ Μελετίου στὴν Κί^ο— παραθέτει ὁ Κ. Σάθας, *δ.π.*, σ. 257, ὑποσημ. 2, ἀπὸ κώδικα «τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου» (αὐτόθι, σ. 260, ὑποσημ. 1) περιέχοντα 53 ὁμιλίες τοῦ Συρίγου (ἀναλυτικὸν κατάλογο τούτων βλ. αὐτόθι, σσ. 258-260), ὁ ὁποῖος περιῆλθε εἰς γνῶσιν του ἀπὸ ἀντίγραφο ποῦ ἐξεπόνθη ὁ Σοφοκλῆς Οἰκονόμου (αὐτόθι. Βλ. καὶ Ἄ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, «Σημειώσεις...», *δ.π.*, σ. 440). [Τόσο οἱ Κ. Σάθας καὶ Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεὺς κατὰ κύριον λόγον, ὅσο καὶ οἱ J. Pargoire καὶ Κ. Δουβουνιώτης δευτερευόντως, δὲν μνημονεύουν περὶ ποίου ἀκριβῶς κώδικος τοῦ Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου πρόκειται. Βάσει τῶν καταλόγων τοῦ Ἄ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη [...]*, τόμος Δ', Πετροῦπολις 1899 (= Bruxelles 1963) καὶ τόμος Ε', Πετροῦπολις 1915 (= Bruxelles 1963), ἐπιχειρήσαμε ταύτιση μὲ αὐτοψία στοὺς κώδικες ΜΠΤ 349, ΜΠΤ 432, ΜΠΤ 448, ΜΠΤ 625, ΜΠΤ 780 καὶ ΜΠΤ 787 ποῦ περιέχουν ὁμιλίες τοῦ Μελετίου Συρίγου, ἀλλὰ δυστυχῶς καμμιά ἀπὸ αὐτὰς δὲν φέρει ὡς ἐπικεφαλίδα τὴν ἐν λόγῳ σημείωση. Φαίνεται πῶς ὁ μνημονεῦόμενος κώδιξ λανθάνει· οὔτε τὸ «ἀνθίβολον» τοῦ Σοφοκλ. Οἰκονόμου εἶναι δυνατὸν νὰ ἐντοπισθῇ, λόγῳ ἐλλείψεως στοιχείων]. Στὸν κώδικα αὐτὸν ἔχει σχισθῆ τὸ σημεῖο ὅπου ἀνεγράφετο τόσο ὁ τόπος τῆς τρίτης ἐξορίας τοῦ Συρίγου, ὅσο καὶ ἡ χρονολογία κατὰ τὴν ὁποία αὐτὴ συνέβη. Τὰ δύο αὐτὰ ζητούμενα ἀποκαθιστᾶ —ὅπως ἤδη πρῶτος ἐπεσήμανε ὁ Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεὺς, «Σημειώσεις...», *δ.π.*, σσ. 444-445— τὸ ἀνωτέρω ἰδιόγραφο κωδικογραφικὸν σημεῖωμα τοῦ Συρίγου στὸν ὑπ' ἀριθμ. 13 κώδικα τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως —ὁ ὁποῖος ἀνήκε μέχρι τοῦ ἔτους 1729 στὴν Ἱ. Μονὴ Προφήτου Ἡλιοῦ Θήρας (αὐτόθι)— ὅπου ἀφ' ἐνὸς μὲν ρητῶς προσδιορίζεται ἡ Κί^ος τῆς Βιθυνίας ὡς τόπος τῆς τρίτης ἐξορίας του, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐξορία αὐτὴ ἐμμέσως χρονολογεῖται κατὰ τὸ ἔτος 1649, δεδομένης τῆς παρουσίας τοῦ Συρίγου στὴν Ἱ. Μονὴ τοῦ Ἄγ. Γεωργίου «τοῦ ἐν τῷ Κυπαρίσσω» κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1650 καὶ μάλιστα τῆς, κατ' αὐτὴν τὴν ἡμερομηνία, ὀλοκληρώσεως ὀγκώδους συγγραφῆς. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, σ. 171. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 20.

44. Δυστυχῶς δὲν ἔχομε περισσότερες πληροφορίες γιὰ τὶς δραστηριότητες τοῦ Συρίγου κατὰ τὴν τρίτην περίοδο παραμονῆς του στὴν Κί^ο. Πιθανότατα ἐπεδίεδετο στὸ κήρυ-

σοφάτατος Μελέτιος Συρίγος ἐπὶ τρία περίπου ἔτη. Ἡ παρουσία του ἐκεῖ σαφῶς ὠφέλησε πολλές ψυχές, οἱ ὁποῖες ἐγαλουχήθησαν μὲ τὸ φλογερὸ λόγο τοῦ ἐνθουσιώδους ἱεροκήρυκος. Ὁφέλησε ὅμως καὶ τὴν ἐπιστήμη τῆς Ἀγιολογίας καὶ Ὑμνολογίας, καθ' ὅτι ἡ παραμονή του ἐκεῖ ἀπέφερε δύο πλήρεις Ἀκολουθίες ἐντοπίων ἁγίων τοῦ Ἁγίου Μακαρίου τοῦ Νεομάρτυρος καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Ὁμολογητοῦ — αὐτὴ πού πρωτοδημοσιεύουμε σὲ κριτικὴ ἔκδοση στὸ τέλος τῆς παρουσίας μελέτης. Φανέρωσε ἀκόμη ὁ Μελέτιος, μέσῳ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγ. Ἰγνατίου, καὶ ἕτερον Ἅγιον Κιανὸν — τὸν ὁποῖο προδίδει γράφοντας: «*Ἰγνάτιος, Πατρίκιος, Μακάριος συμπολίται ἡμῖν*»⁴⁵— τὸν Ἅγιο Πατρίκιο, συμπολίτη ἐπιγείου καὶ οὐρανόυ πατρίδος τῶν Ἁγίων Μακαρίου καὶ Ἰγνατίου.

3. Τὸ ὕμναγιολογικὸ ἔργο τοῦ Μελετίου Συρίγου.

Τὸ ὕμνογραφικὸ ἔργο τοῦ Μελετίου Συρίγου καθὼς καὶ ἡ προσφορά του στὴν ἐπιστήμη τῆς Ἀγιολογίας εἶναι, ὅπως εὐκόλα συμπεραίνομε, ἰδιαίτερα σημαντικά. Κατὰ κύριο λόγο τὸ ὕμνογραφικὸ του ἔργο ἀπαρτίζουν οἱ ποικίλες Ἀκολουθίες ἢ Παρακλητικοὶ κανόνες πού ἐποίησε πρὸς τιμὴν ὁσίων μαρτύρων καὶ Νεομαρτύρων, ἐνῶ ἡ Ἀγιολογικὴ του προσφορά ἔγκειται στὶς πληροφορίες πού μᾶς παρέχει μέσῳ τῶν Συναξαρίων πού συνέταξε γιὰ τὴ ζωὴ πολλῶν ἁγίων, τὸν βίον τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζομε ἀπὸ ἄλλες πηγές. Δὲν μποροῦμε νὰ εἴμαστε σίγουροὶ γιὰ τὴν ἔκταση καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἐν λόγω ὕμναγιολογικοῦ ἔργου τοῦ Συρίγου· εὐτυχῶς ὅμως τὰ ὕμνογραφήματά του ἔχουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, διασωθῆ στὸν κώδικα τοῦ Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου ὑπ' ἀριθμὸν 778 (παλαιότερα 746)⁴⁶. Ὁ κώδιξ αὐτὸς μᾶς παραδίδει τὸ corpus σχεδὸν τῶν

γμα, τὴ συγγραφὴ ἐποικοδομητικῶν ὀμιλιῶν ἢ τὴν ἀντιγραφὴ καὶ καθαρογράφηση ὀμιλιῶν πού εἶχε παλαιότερα ἐκφωνήσει, καθὼς μαρτυρεῖ καὶ ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς κολοφὼν τοῦ αὐτογράφου του. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, *δ.π.*

45. A, 906-909. Ὁ ἀναφερόμενος ἐδῶ Πατρίκιος —γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν ἔχομε κανένα στοιχεῖο— ἴσως νὰ εἶναι ὁ Πατρίκιος Προύσης πού συμπεριλαμβάνεται στὴν Ἀκολουθία καὶ τὸν Παρακλητικὸν κανόνα τῶν Τιμοθέου, Ἀλεξάνδρου καὶ Πατρικίου Προύσης. [Τὴν Ἀκολουθία αὐτὴ συνέθεσε ὁ Μελέτιος στὴ Μονὴ τοῦ Σωτῆρος Βαθέος Ῥύακος τῆς Κωνσταντινουπόλεως (βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 267-306. Πρβλ. καὶ κατωτέρω ὑπόσημ. 61)]. Τὴν ὑπόθεση αὐτὴ ἐνισχύει ἡ διπλὴ ὀνομασία τῆς Κίου, καὶ ὡς Προύσης φερομένης παλαιότερα.

46. Περιγραφή τοῦ κώδικος αὐτοῦ βλέπε στά: J. Pargoire, σσ. 277-280 καὶ Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη [...]*, τόμ. Ε', δ.π., σσ. 266-273 [στὸ ἐξῆς Παπαδοπούλου-Κεραμέως]. Γιὰ τὸ ὕμνογραφικὸ ἔργο τοῦ Μελετίου Συρίγου βλέπε

ὕμναγιολογικῶν συγγραφῶν τοῦ Μελετίου Συρίγου, τὸ ὁποῖο καὶ παραθέτομε στὴ συνέχεια — συμπληρωμένο καὶ ἀπὸ ἄλλες πηγές — ταξινομημένο σὲ Ἀκολουθίες-Κανόνες καὶ Συναξάρια καὶ διατεταγμένο κατὰ χρονολογικὴ (ὅπου δίδεται αὐτὴ ἢ δυνατότητα) σειρὰ συγγραφῆς.

α. Ἀκολουθίες-Κανόνες.

Ὁ Μελέτιος συνέθεσε συνολικὰ εἴκοσι πέντε Ἀκολουθίες ἢ Κανόνες πρὸς τιμὴν διαφόρων Ἁγίων, κυρίως κατὰ τὰ ἔτη 1643 ἕως 1656. Οἱ Ἀκολουθίες αὐτὲς εἶναι οἱ κατωτέρω:

1. Ἀκολουθία εἰς τὸν ἄρραφον χιτῶνα τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐν Μοσχοβία⁴⁷. Ἡ ἑορτὴ αὐτοῦ τελεῖται τὴν 18ῃ Ἰανουαρίου.
2. Ἀκολουθία καὶ Παρακλητικὸς κανὼν τῶν ἐν Πιετζαρίῳ πατέρων καὶ πάντων τῶν ἐν Ρωσίᾳ λαμπάντων⁴⁸.
3. Ἀκολουθία, Μαρτύριον καὶ Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν ἐκ Τραπεζοῦντος, ἐν Ἀσπροκαστρῷ μαρτυρήσαντα καὶ ἐν Σοτζαβία τῆς Μολδαβίας μεταθέντα⁴⁹.

ἐπίσης Κ. Δουβουνιάτου, σσ. 33-36· πληροφορίες περὶ αὐτοῦ εὐρίσκομε ἐπιπροσθέτως στὶς μελέτες τῶν: Εὐγενίου Βουλγάρεως, *Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον τὸν Κλαίρκιον* [...], ὁ.π., σσ. 23, 29-30 καὶ Γ. Ζαβίρα, *Νέα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν Θέατρον*, ὁ.π., σσ. 447-448.

47. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 759-787· ὁ Μελέτιος σημειώνει: «*Συντεθεῖσα ἐν Κιοβία κατὰ τὸ αχμγ' ἔτος / ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ ὑπ' ἐμοῦ Μελετίου Ἱερομονάχου τοῦ Συρίγου*» (σ. 759). Βλ. J. Pargoire, σ. 280. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 272. Κ. Δουβουνιάτου, σ. 35. Ἡ ἴδια Ἀκολουθία περιέχεται ἐπίσης καὶ στὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμ. 28 τῆς βιβλιοθήκης Ζαγοράς Πηλίου, στίς σσ. 239-249. Βλ. Κ. Δουβουνιάτου, «Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ζαγοράς», *Νέος Ἑλληνομνήμων*, 13 (1916), σ. 118 καὶ Δ. Γόννη, σ. 30.

48. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 683-742: «...*Συν/τεθεῖσα ὑπὸ Μελετίου Συρίγου Ἱερομονάχου/ τοῦ Κρητός, λεγάτου τοῦ παναγιωτάτου καὶ Οἰ/κουμηνικοῦ πατριάρχου, κυρίου Παρθενίου / καὶ πάσης τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου, / ἀποσταλέντος πρὸς Ῥόσσους (sic) κατὰ τὸ αχμγ' / ἰνδικτιῶνος δεκάτης ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ*» (σ. 683). Στὴ σ. 747 ὁ Συρίγος σημειώνει: «*Ἐγράφησαν ἐν Πιετζαρίῳ Κιοβίας / αχμγ' Αὐγούστου γ' Ἰνδικτιῶνος ιβ'*». Στὶς σελίδες 742-748 περιέχονται στίχοι ἱαμβικοὶ «*τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς αὐτοὺς*» δηλαδὴ ἐννέα ἐπιγράμματα ὡς ἐξῆς: α) «*Εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ σπηλαίου*», β) «*Εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ σπηλαίου*», γ) «*Εἰς τοὺς αὐτοὺς*», δ) «*Εἰς τὰς μυροβλήτους κάρας αὐτῶν*», ε) «*Ὡς ἐξ ἑαυτῶν*», ζ-θ) ἄλλα τέσσαρα ἐπιγράμματα ποὺ τὸ καθένα φέρει ἐπιγραφή «*ἄλλο*». Στὶς σελίδες ἐπίσης 748-750 παρατίθενται «*τοῦ αὐτοῦ στίχοι ὅμοιοι / εἰς τινὰ σκευὴ τοῦ ἁγίου μύρου / ἦτοι ἀλάβαστρα*», σὲ δέκα ἐπιγράμματα. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 280. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 272 καθὼς καὶ Κ. Δουβουνιάτου, σ. 35. Ἡ Ἀκολουθία καὶ ὁ Παρακλητικὸς κανὼν τῶν πατέρων περιλαμβάνονται ἐπίσης στὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμ. 28 τῆς βιβλιοθήκης Ζαγοράς Πηλίου, στίς σσ. 215-238. Βλ. Κ. Δουβουνιάτου, «Κατάλογος...», ὁ.π., σ. 118. Δ. Γόννη, σσ. 29-30.

49. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 567-681· ὅπως σημειώνει ὁ Μελέτιος, «*ἠρξάμην ταύτην τὴν*

4. Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὴν Ἀγίαν Παρασκευὴν τὴν Ἐπιβατη-
νὴν⁵⁰.

έορτὴν συντιθέσαι ἐν *για/σίφ ἐπληρώθη δὲ ἐν Σοτζαβίφ* (σ. 599)· καὶ ἄλλοι: «*αχμς' Μαῖφ α' / ἐν γιασίφ τῆς μολδοβίας*» (σ. 603). Ἀλλὰ καὶ στὴ σ. 679 ὁ Συρίγος γράφει: «*Συνετέθη ἡ παρούσα έορτὴ ὑπὸ Μελετίου Ἱερομονάχου / τοῦ Συρίγου, τοῦ Κρητός, κατὰ τὸ αχμς^{ov} έτος / τῆς ένσάρκου οίκονομίας. έν μηνί μαίφ' / έν σοτζαβίφ*». Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 280. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σσ. 271-272. Τὸ Μαρτύριον, τὴν Ἀκολουθία καὶ τὸν Παρακλητικὸν κανὼνα εξέδωκε ὁ Δ. Γόνης στὴ μελέτη του, *Μελετίου Συρίγου Μαρτύριον, Ἀκολουθία καὶ Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Νέον τὸν ἐν Λευκοπόλει* (c. † 1330), Ἀθῆναι 1984. Πρβλ. τοῦ αὐτοῦ, «*Νεοελληνικαὶ Μεταφράσεις - Διασκευαὶ τοῦ Μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νέου τοῦ ἐν Λευκοπόλει, συνταχθέντος ὑπὸ Γρηγορίου Τσαμπλάκ*», Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περ. *Θεολογία*, Ἀθῆναι 1982. Τοῦ αὐτοῦ, «*Προβλήματα περὶ τὸ Μαρτυρολόγιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νέου, τοῦ ἐν Λευκοπόλει († 1330)*», Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, τευχ. 725 (1988), Θεσσαλονίκη 1989. Γιὰ τὸ μαρτύριο τοῦ Ἁγίου βλέπε ἐπίσης Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον, γ'* έκδοσις, Ἀθῆναι 1961, σσ. 27-29. Ἐπίσης τὸ Μαρτύριο, ἡ Ἀκολουθία καὶ ὁ Παρακλητικὸς κανὼν περιέχονται στὸν κώδικα 28 τῆς βιβλιοθήκης Ζαγοράς Πηλίου στὶς σελίδες 183-209. [Ἡ Ἀκολουθία καὶ ὁ Παρακλητικὸς κανὼν περιλαμβάνονται ἐπιπλέον στὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμ. 11 τῆς ἰδίας βιβλιοθήκης, στὰ φφ. 169^v, 178^r-180^v καὶ 240^v-242^r ἀντιστοιχῶς]. Βλ. Κ. Δουβουνιώτου, «*Κατάλογος...*», ὁ.π., σ. 118. (Πρβλ. τοῦ ἰδίου, «*Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ζαγοράς, Νέος Ἑλληνομνήμων*, 12 (1915), σσ. 466-467). Δ. Γόνης, σσ. 11, 28-29, 58 καὶ 62. Πληροφορίες γιὰ τὸν Ἅγ. Ἰωάννη περιέχονται ἀκόμη στὴ μελέτη τοῦ Ἰ. Περαντόνη, *Λεξικὸν τῶν Νεομαρτύρων*, τόμ. Β', Ἀθῆναι 1972, σσ. 227-231.

50. Τοῦτον εξέδωκε ὁ π. Θεόδωρος Ζήσης ἀπὸ τὸν ὑπ' ἀριθμ. 8 κώδικα τῆς Βατοπεδι-
νῆς σκήτης τοῦ Ἁγ. Δημητρίου (πρβλ. E. Lamertz - E. Litsa, *Κατάλογος χειρογράφων
τῆς Βατοπεδινῆς Σκήτης τοῦ Ἁγίου Δημητρίου*, Θεσσαλονίκη 1978, σ. 33), στὴ μελέτη
του, «Ἡ Ἁγία Παρασκευὴ ἡ Ἐπιβατηνὴ καὶ ἄγνωστος κανὼν τοῦ Μελετίου Συρίγου εἰς
αὐτήν», *Κληρονομία*, 11 (1979), σσ. 317-339. Ἀόριστη μνεὶα περὶ ὕμνογραφμάτων (Ἀ-
κολουθίας, Συναξαρίου ἢ κανόνων) τοῦ Μελετίου Συρίγου πρὸς τιμὴν τῆς ἰδίας Ἀγίας
έχομε καὶ παρὰ Κ. Δουβουνιώτη, σ. 36 (ὁ ἴδιος εἰκάζει ὅτι τὸ ὕμνογράφημα ποῦ ἀορί-
στος μνημονεῦει «*έγράφη πιθανῶς κατὰ τὸ 1646*» καὶ παραπέμπει μάλιστα στὴ σ. 113 τοῦ
κώδικος ΜΠΤ 746 [778] ἢ παραπομπὴ αὐτὴ εἶναι λανθασμένη, δεδομένου ὅτι οὐδὲν
ὕμνογράφημα τοῦ Συρίγου πρὸς τιμὴν τῆς ἐν λόγῳ Ἀγίας περιέχεται στὸν ἀνωτέρω κώ-
δικα. Σχετικὴ έρευνα ποῦ πραγματοποιήσαμε ἀπέδειξε ὅτι ὁ Δουβουνιώτης ἐπικαλεῖται
σημείωση τοῦ Συρίγου στὸν αὐτόγραφό του κώδικα ΜΠΤ 780 [παλαιὸς ἀριθμὸς 748 (έξ
οὔ καὶ τὸ ἀνωτέρω —τυπογραφικὸ ἐνδεχομένως— ἀτόπημα, προκλήθην ἐκ συγχύσεως
τοῦ τελευταίου ἀριθμοῦ τοῦ μνημονευομένου κώδικος)], φ. ριγ', ἡ ὁποία έχει ὡς ἀκολου-
θως: «*αχλς' / [1636 καὶ ὄχι 1646 κατὰ Δουβουνιώτη] 32 παρασκευὴν τὸ σκεῦος ὕμνω τοῦ
πλάστου / 28 παρασκευῆ σκευάζω ὕμνον ἐκ πόθου*». Πρόκειται μᾶλλον περὶ πρωτολεῖου
σχεδιάσματος Ἀκροστιχίδων, πρὸς σύνθεση κανόνων γιὰ τὴν Ἀγ. Παρασκευὴ [σημειω-
τέον ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ποῦ προτάσσονται τῶν Ἀκροστιχίδων μαρτυροῦν τὸ πλῆθος τῶν
τροπαρίων ἐκάστου κανόνος]. Στὴν ἀνωτέρω μαρτυρία δὲν ἀναφέρεται ὁ π. Θ. Ζήσης·
ἀντίθετα υἱοθετεῖ μνεὶα τοῦ Π. Νικολοπούλου, ὁ.π., σ. 596, περὶ «*δύο κανόνων*» τοῦ Με-

λετίου Συρίγου «εἰς τὴν Ἁγίαν Παρασκευὴν» καὶ εἰκάζει πὸς ὃ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενος κανὼν «εἶναι μᾶλλον εἰς ἐξ αὐτῶν» (αὐτόθι, σ. 331), παρ' ὅτι παραδέχεται: «Δὲν εὑρομεν κείμενα τῶν δύο αὐτῶν κανόνων, ὥστε νὰ προβῶμεν εἰς σύγκρισιν...» (αὐτόθι). Αὐτὴ ἡ διαπίστωση βεβαίως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα· καὶ ἐξηγοῦμεθα δι' ὀλίγων: Οἱ ὑπὸ τοῦ Π. Νικολοπούλου μνημονεύόμενοι κανόνες —παρ' ὅτι καὶ ἐδῶ ἔχομε ἀπλῶς μιὰ γενικὴ μαρτυρία, γεγονὸς ὅμως δικαιολογημένο προκειμένου περὶ λήμματος ἐγκυκλοπαιδείας— εἶναι αὐτοὶ ποὺ περιέχονται στὴν Ἁκολουθία τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς Ἐπιβατηνῆς, καταχωρισμένη στὸν κώδικα ΕΒΕ 2943 (γραμμῆνον ἀπὸ τὸν «προσκυνητὴ Σάββα τὸν Πάτριον» κατὰ τὸ 1798), φφ. 1^ϛ-19^ϛ (ἐξ αὐτοψίας· πρβλ. καὶ τὸν ἀνέκδοτο χειρόγραφο *Περιγραφικὸν κατάλογον χειρογράφων κωδίκων* τῆς Ε.Β.Ε. Ἄριθμ. 2841-2980, τοῦ Λ. Πολίτη, σ. 117). [Ὁ πρῶτος κανὼν, «ποίημα Μελετίου τοῦ Συρίγου, φέρων ἀκροστιχίδα τὴν δε· Παρθενῆς βλάστημα Παρασκευῆν ἀναμέλῳ», ἀπὸ τὸ φ. 7^ν κ.έ. καὶ ὁ δευτέρος «ποίημα τοῦ αὐτοῦ, οὐ ἢ ἀκροστιχίς Παρασκευῆν τὸ σκευὸς Χριστοῦ ὑμνήσω», ἀπὸ τὸ φ. 8^ϛ κ.έ. Τὸν δευτέρον αὐτὸν κανόνα μνημονεύει καὶ ὁ Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, «Ταμείον Ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως», *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος*, 37 (1938), σ. 263, ἀπὸ κώδικα τῆς σκῆτεως τῶν Κουσοκαλυβίων (δυστυχῶς δὲν προσδιορίζεται περὶ ποίου ἀκριβῶς κώδικος πρόκειται· ἐπιχειρήσαμε ταύτησιν βάσει τοῦ καταλόγου τῶν Εὐλογίου Κουρίλα - Σωφρ. Εὐστρατιάδου, *Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Ἱερᾶς Σκῆτης Κουσοκαλυβίων καὶ τῶν καλυβῶν αὐτῆς*, Paris 1930, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ ἐντοπισθῇ ὁ κώδιξ λόγῳ καὶ τῆς συνοπτικότητος τῆς καταλογογραφῆσεως)]. Τὰ ἰncipit τῶν δύο τούτων κανόνων [τοῦ πρώτου: *Παράσχου, παμβασιλεῦ ἀόρατε, χάριν ἐξ ὕψους μοι* τοῦ δευτέρου: *Παρασκευῆν τὴν ἐν ὁσίοις πράξεσιν ἐκκαθαρθείσαν φαιδρῶς*] δὲν συμφωνοῦν μὲ τὸν κανόνα ποὺ δημοσιεύει ὁ π. Θ. Ζήσης, ὁ ὁποῖος ἄλλωστε εἶναι Παρακλητικὸς κανὼν (καὶ ὡς ἐκ τούτου προϋποθέτει ἰδιαίτερη Ἁκολουθία, τὴν ὁποία λεπτομερῶς περιγράφει ὁ Συρίγος· βλ. Θ. Ζήσης, *δ.π.*, σσ. 333-339) καὶ ὄχι ἀπλοῦς κανὼν ἐντὸς τῆς Ἁκολουθίας τῆς Ἁγίας. Ὅπως γίνεται ἀντιληπτὸ πρέπει ἐφ' ἐξῆς νὰ ἀναφερῶμεθα σὲ τρεῖς κανόνες-ποιήματα τοῦ Μελετίου Συρίγου πρὸς τιμὴν τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς τῆς Ἐπιβατηνῆς: α) στὸν Παρακλητικὸν κανόνα ποὺ ἐνετόπισε καὶ ἐξέδωκε ὁ π. Θ. Ζήσης, *δ.π.*, σσ. 333-339 καὶ β) στοὺς δύο κανόνες —ποὺ μνημονεύουν ὁ Π. Νικολόπουλος, *δ.π.*, καὶ ἐν μέρει ὁ Σωφρ. Εὐστρατιάδης, *δ.π.*— οἱ ὁποῖοι περιέχονται στὸν κώδικα ΕΒΕ 2943, φ. 7^ν κ.έ., ἐντὸς τῆς Ἁκολουθίας τῆς Ἁγίας.

[Γιὰ τὴν Ἁκολουθία τῆς Ἁγίας —ἢ ὁποία ἐγνώρισε τρεῖς ἐκδόσεις, τὸ ἔτος 1692 στὸ Βουκουρέστι, τὸ ἔτος 1812 στὸ Ἰάσιο καὶ τὸ ἔτος 1841 πάλι στὸ Ἰάσιο μετὰ Ῥουμανικῆς μεταφράσεως— βλ. Louis Petit, *Bibliographie des Acolouthies Greques*, Bruxelles 1926, σσ. 228-229. Ὁ L. Petit —ἀντίθετα ἀπὸ τὴν χειρόγραφον παράδοσιν τῆς Ἁκολουθίας ὅπου, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τῶν δύο κανόνων, οὐδεμία μνεῖα ἀπαντᾷ περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ὕμνογράφου αὐτῆς— ἀποδίδει τὴν σύνθεσιν τῆς Ἁκολουθίας αὐτῆς στὸν Μελέτιον Συρίγον: «Les canons, comme d'ailleurs l'office lui-même, sont de Mélece Syrigos» (αὐτόθι, σ. 229). Τὴν ἄποψη αὐτὴ υἱοθετεῖ καὶ ὁ Σωφρ. Εὐστρατιάδης, ὁ ὁποῖος παραθέτοντας τὰ ἰncipit τῆς Ἁκολουθίας τῆς Ἁγίας ἀπὸ κώδικα τῆς σκῆτεως Κουσοκαλυβίων καὶ τὸν Λαυρεωτικὸν Θ 86 (*δ.π.*, σσ. 261-263), διερωτᾷται ἐν κατακλείδι: «Ποῖα ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἁσμάτων εἶναι τοῦ Συρίγου δὲν δύναμαι νὰ ὀρίσω μὴ ἔχων τὴν ἐκδοσιν τῆς Ἁκολουθίας» (*δ.π.*, σ. 263)].

Ἄς σημειωθῇ, τέλος, ἐδῶ ὅτι ὁ Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς, *Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας*, τόμος Α', Πετροῦπολις 1891, σ. κα', ἐπικαλούμενος σημείωσιν τοῦ ἐκδότου τῆς α' ἐκδόσεως τῆς Ἁκολουθίας τῆς Ἁγίας, ἀποδίδει τὴν σύνταξιν ἐνός

5. Καθίσματα εἰς τὸν Προφήτην Ἡλίαν τὸν Θεοσβίτην⁵¹.
 6. Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον τὴν Ὁδηγή-
 τριαν⁵².

συντόμου Συναξαρίου τῆς Ἁγίας —περιεχομένου καὶ τούτου ἐντὸς τῆς Ἀκολουθίας— στὸν Μελέτιο Συρίγο. Πρβλ. καὶ Θ. Ζήση, *δ.π.*, σσ. 327 καὶ 332. [Παρόμοιο Συναξάριο, ἄνευ οἰουδήποτε προσδιορισμοῦ περὶ τοῦ συντάκτου του, περιέχεται στὸν κώδικα ΕΒΕ 2943, φ. 29^r-32^v, ὑπὸ τὴν ἀκόλουθη ἐπιγραφή: «*Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας ἡμῶν μητρὸς / Παρασκευῆς τῆς νέας καὶ εἰς τὸ τέλος / διήγησις περὶ τοῦ ἁγίου αὐτῆς λει/ψάνου*». Ἀπὸ τὸ incipit ὁμοῦς πού παρέχει ὁ L. Petit, *δ.π.*, σ. 229 («*Αὕτη ἢ τῷ ὄντι μεγάλη καὶ περιβόητος ἐν γυναιξίν, ὁσία καὶ αἰοίδιμος Παρασκευή, τὴν γέννησιν ἔσχεν ἐν κόμῃ τινὶ τῆς Θράκης...*»), συμπεραίνομε ὅτι ὁ ἐκδεδομένος βίος δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν περιεχόμενον στὸν ἀνωτέρω κώδικα, ὁ ὁποῖος ὁμοιάζει περισσότερο μὲ παράφραση αὐτοῦ («*Αὕτη ἢ τῷ ὄντι μεγάλη καὶ περιβόητος ἐν γυναιξίν ὁσία καὶ αἰοίδιμος Παρασκευὴ ἦτον ἀπὸ ἐν χωρίον τῆς Θράκης...*»), εἶναι τὸ ἀντίστοιχο incipit τοῦ βίου στὸν κώδικα ΕΒΕ 2943, φ. 29^r]. Στὸν Συρίγο ἀποδίδει τὴ συγγραφὴ Συναξαρίου πρὸς τιμὴν τῆς ἰδίας Ἁγίας καὶ ὁ «Ἅγιος Μητροπολίτης Κορίνθου Μακάριος ὁ Νοταρᾶς, *Νέον Λειμωνάριον* [...], Βενετία 1819, σσ. 144-146, ὅπου καὶ δημοσιεύει «μετάφραση» αὐτοῦ πού ἐξεπρόνησε ὁ Χίος ἱερομόναχος Νικηφόρος: «*Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Παρασκευῆς τῆς νέας, συγγραφεῖς ὑπὸ Μελετίου τοῦ Συρίγου καὶ ἤδη μεταφρασθεῖς παρὰ Νικηφόρου ἱερομονάχου τοῦ Χίου*» (incip. «*Αὕτη ἢ Ὅσια καὶ Παναοίδιμος Παρασκευὴ ἡ νέα, ἦτον ἀπὸ μίαν Χώραν τῆς Θράκης...*»). Πρβλ. καὶ Ἄ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *δ.π.*, σ. κα', ὑπόσημ. 3. Μὲ τὸ θέμα ἀσχολήθηκε ἰδιαίτερος ὁ Krasimir Stanchev —γεγονὸς πού ἐξαγγέλλεται καὶ ἀπὸ τὸν π. Θ. Ζήση, *δ.π.*, σ. 327— στὴ μελέτη του: «*Edno malko roznato grăcko žitie na Paraskeva Epivatska [Petka Tárnovska]*», ἐν *Bălgarsko srednovekovie. Bălgaro - săvetski sbornik v čest na 70 -godis- ninata na prof. Ivan Dujčev*, Sofija 1980 (ἡ παραπομπὴ ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ Δ. Γόνη, σ. 34, ὑπόσημ. 57), ὅπου καὶ παραπέμπομε γιὰ περισσότερα.

Ἐναφέρομε ἐπιπροσθέτως ὅτι ὁ Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμέως, *δ.π.*, σσ. 438-453, δημοσιεύει τὸν βίον τῆς Ἁγίας πού ἐξεπρόνησε ὁ Μητροπολίτης Μυρῶν Ματθαῖος, ὁ ὁποῖος μαζὶ μὲ τὴν Ἀκολουθία τῆς Ἁγίας περιέχεται στὸν Ἱεροσολυμιτικὸ κώδικα 161 (βλ. καὶ Ἄ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη* [...], τόμος Α', Πετρούπολις 1891 [= Bruxelles 1963], σ. 257). Ἀκολουθία τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τῆς Ἐπιβατηνῆς περιέχεται —ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω κώδικος ΕΒΕ 2943, φ. 1^r-19^r— καὶ στὸν ἁγιορειτικὸ κώδικα τῆς Μονῆς Κουτλουμουσίου ὑπ' ἀριθμ. 658 (= Τυπικαριοῦ 13), φ. 229 κ.έ. (βλ. Ἄ. Πολίτη - Μ. Μανούσακα, «*Συμπληρωματικοὶ Κατάλογοι Χειρογράφων Ἁγίου Ὁρους*», *Ἑλληνικά*, 22 (1969), σ. 94).

51. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 185-188. Τὰ Καθίσματα αὐτὰ παρατίθενται ἐμβόλιμα στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγ. Μακαρίου τοῦ Κιανοῦ, μετὰ τὸ Συναξάριο. Ὁ δὲ Μελέτιος διευκρινίζει: «...*συντεθέντα προτροπῇ τοῦ θεοφιλεστάτου / ἐπισκόπου Κοσμά ἐν τῇ μονῇ / τοῦ Ἁγ. Ἡλίου διατρίβοντος ἐν Κίῳ ἀχμη' ἐν μηνὶ / Ὀκτωβρίῳ κ'ς*» (σ. 185). Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 278. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 269. Κ. Δυοβουνιάτου, σ. 33.

52. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 131-144. Σημειώνει ὁ Συρίγος στὴ σ. 133: «*ἀχμη' ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ / ἐν Κίῳ*». Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 278. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 268. Κ. Δυοβουνιάτου, σ. 33.

7. Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἅγιον Μακάριον τὸν ἐκ Κίου, ἐν Προύση μαρτυρήσαντα κατὰ τὸ αψ⁵³.
8. Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἅγιον Ἰγνάτιον τὸν Ὁμολογητὴν, τὸν ἐκ Κίου καὶ ἐπὶ Λέοντος τοῦ εἰκονομάχου ἀθλήσαντα⁵⁴.
9. Ἀκολουθία καὶ Παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὸν Ἅγιον Ἱερομάρτυρα Θύρσον⁵⁵.
10. Δοξαστικὰ εἰς τὴν Ἁγίαν Θεοδοσίαν⁵⁶.
11. Ἀκολουθία καὶ Παρακλητικὸς κανὼν τῶν Ἁγίων πατέρων τῆς Μονῆς Μηδικίου⁵⁷.

53. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 145-184 καὶ 189-196. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 278. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 268-269. Κ. Δυοβουνιώτου, σ. 34 [ὁ Δυοβουνιώτης ἀντὶ «ἐκ Κίου» γράφει, ἐκ παραδρομῆς προφανῶς, «ἐκ Χίου»]. Ε. Βουλγάρεως, δ.π., σ. 29. Γ. Ζαβίρα, δ.π., σ. 447. Ὁ Ἅγιος Μακάριος ἐμαρτύρησε στὴν Προύσα, τὴν 6η Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1590. Γιὰ τὸν βίο του βλέπε: Ἰ. Περαντώνη, *Λεξικὸν τῶν Νεομαρτύρων*, τόμ. Γ', Ἀθήνα 1972, σσ. 327-329 καὶ Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, δ.π., σ. 62. Ἡ Ἀκολουθία (Κανόνες καὶ Συναξάριον) τοῦ Ἁγ. Μακαρίου περιέχεται ἐπίσης στὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμ. 28 τῆς βιβλιοθήκης Ζαγορᾶς Πηλίου, στίς σσ. 141-158. Βλ. Κ. Δυοβουνιώτου, «Κατάλογος...», δ.π. [*Νέος Ἑλληνομνήμων*, 13 (1916)], σ. 118. Δ. Γόννη, σ. 29. Τὴν ἴδια Ἀκολουθία πρέπει μᾶλλον νὰ ἐννοῆ καὶ ὁ Εὐλόγιος Κουρίλας, «Κατάλογος ἀγιορειτικῶν χειρογράφων», *Θεολογία*, 15 (1957), σ. 362, μνημονεύοντας Ἀκολουθία τοῦ Μελετίου Συρίγου εἰς τὸν νέον ὀσιομάρτυρα Μακάριον τὸν Ἀγιαννίτην, ποῦ περιέχεται στὸν ὑπ' ἀριθμ. 501 (100) κώδικα —τοῦ 19' αἰῶνος— τῆς ἀγιορειτικῆς σκήτεως τῆς Ἁγίας Ἄννης. Σημειωτέον ὅτι καὶ ὁ Ἰ. Περαντώνης, δ.π., σ. 329, ὑποσημ. 12, μνημονεῦει Ἀκολουθία καὶ Συναξάριο τοῦ ἰδίου Ἁγίου στὸν ἀγιορειτικὸν κώδικα τῆς Ἱ. Μονῆς Παντελεήμονος, ὑπ' ἀριθμ. 6394 (887). Βλ. καὶ Σπυρ. Π. Λάμπρου, *Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐλληνικῶν κωδίκων*, τόμος Β', ἐν Κανταβριγία τῆς Ἀγγλίας 1900, σσ. 452-453.

54. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 307-336. Ἐγράφη κατὰ τὸν Μελέτιο: «*αχμη' Νοεμβρίω γ' / ἐν Κίω*» (σ. 311). Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 270. Κ. Δυοβουνιώτου, σ. 34. Πρόκειται γιὰ τὴν Ἀκολουθία τὴν ὁποία κατωτέρω πρωτοδημοσιεύομε σὲ κριτικὴ ἔκδοση. Πρβλ. καὶ τὸν κώδικα ΕΒΕ 2341.

55. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 381-414, ὅπου, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὁ Μελέτιος διευκρινίζει γιὰ τὸν Ἅγιο: «...θαύματα ἐκτελοῦντα παράδοξα, ἐν τοῖς ἐρειπίοις τοῦ ναοῦ αὐτοῦ, τοῦ ἐν Πελλαδαρίω ὑπάρξαντος, χωρίω τῆς κατὰ Βιθυνίαν Προῦ/σης, πλησίον τῆς Κίου» (σ. 383). Ἐγράφη, ὅπως σημειώνει ὁ Μελέτιος στὴν ἴδια σελίδα: «*αχμη' Νοεμβρίου ιε' / ἐν Κίω*». Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 270. Κ. Δυοβουνιώτου, σ. 35. Ὁ Ἱερομάρτυς Θύρσος ἤθλησε, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Μελέτιος, «ἐπὶ Δεκίου βασιλέως» (σ. 383) ἢ μὴμη του εορτάζεται τὴν 14η Δεκεμβρίου.

56. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 198-200· σημειώνει ὁ Συρίγος: «...συντεθέντα διὰ παρακλήσεως Νικήτα/ Πρωτοψάλτου Νικαίας *αχμηθ' Ἰανουαρίω / ια'*» (σ. 198). Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 278. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 269. Κ. Δυοβουνιώτου, σ. 34.

57. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 75-105. Πρόκειται γιὰ τοὺς Ἁγίους Νικήτα καὶ Νικηφόρο, ἡγουμένους τῆς Μονῆς Μηδικίου. Ἡ Ἀκολουθία ἐγράφη «*αχμηθ' ἐν μηνὶ Μάρτῳ*» (σ. 77).

12. Ἀκολουθία τῶν ἐν Τρυγλία λαμπάντων θεοφόρων πατέρων Στεφάνου, Θωμᾶ καὶ Θεοδοσίου⁵⁸.
13. Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἅγιον Μακάριον τὸν Ὁμολογητὴν, ἡγούμενον τῆς Πελεκητῆς⁵⁹.
14. Ἀκολουθία τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων Βασιλείου, Ἰγνατίου καὶ Λουκᾶ, ἡγουμένων τῆς Μονῆς τοῦ Σωτῆρος Βαθέος Ῥύακος Κωνσταντινουπόλεως⁶⁰.

Ἀναφέρεται ἐπίσης ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ θαυματουργός. Στὶς σελίδες 4-6 ὁ Μελέτιος παραθέτει τὰ Συναξάρια τῶν δύο Ἀγίων, Νικήτα καὶ Νικηφόρου ἀντιστοίχως, ἀναφέροντας ὅτι ὁ πρῶτος ἐορτάζει τὴν 3ῃ Ἀπριλίου ἐνῶ ὁ δεύτερος τὴν 4ῃ Μαΐου. Στὶς σελίδες 6-9 ὁ Συρίγος παραθέτει ἀκόμη τὸ Συναξάριο τοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου τοῦ θαυματουργοῦ, ὁ ὁποῖος ἐορτάζει τὴν 3ῃ Ἰουνίου. Τέλος, στὴ σελίδα 12 ὁ Μελέτιος περιγράφει τὴν εἰκόνα τῶν τριῶν τούτων Ἀγίων πατέρων, ἡ ὁποία εὐρίσκετο στὴν ἐκκλησία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ἐπισκέψεως Τρυγλίας. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 278. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σσ. 266-268. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 33. Γιὰ τὸ μοναστήρι τοῦ Μηδικίου καθὼς καὶ τοὺς Ἁγίους Νικηφόρο καὶ Νικήτα βλ. καὶ B. Menthon, *δ.π.*, σσ. 51-57.

58. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 107-129. Στὴ σ. 107 ὁ Μελέτιος γράφει: «*αχμθ' ἐν μηνί Ἰουνίῳ ἐν Κίῳ / ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ / ἐν Κυπαρίσσω, / καταφυγόντων ἡμῶν ἐκεῖσε διὰ τὴν λοιμικὴν / νόσον*». Συναξάρια τῶν τριῶν αὐτῶν πατέρων ὁ Μελέτιος παραθέτει ὡς ἑξῆς: Τοῦ Ἀγ. Στεφάνου στὶς σσ. 15, 16-17· ἡ μνήμη του τιμᾶται τὴν 26ῃ Μαρτίου. Τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ στὴ σ. 16· ἡ μνήμη του τιμᾶται τὴν 17ῃ Δεκεμβρίου. Τοῦ Ἁγίου Θεοδοσίου στὴ σ. 17· ἡ μνήμη του τιμᾶται τὴν 1ῃ Ἰανουαρίου. Σημειωτέον ὅτι στὴ σ. 13 ὁ Συρίγος ἀναφέρει καὶ ἕτερο Στέφανο Τρυγλίας, ὁ ὁποῖος ἐορτάζει τὴν 3ῃ Σεπτεμβρίου· ἢ πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιο Ἅγιο, ὅταν ἐορτάζεται μὲ κάποια ἄλλην εὐκαιρία (ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων, ἀνάμνηση θαύματος κ.τ.λ.), ἢ ὑπάρχουν ὄντως δύο Ἅγιοι μὲ τὸ ὄνομα Στέφανος ποὺ ὑπονοοῦνται στὴν ἐν λόγῳ Ἀκολουθία. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 278. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σσ. 266-268. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 33. Γιὰ τὸ μοναστήρι τῆς Τρυγλίας καὶ τὸν Ἅγιο Στέφανο βλέπε καὶ B. Menthon, *δ.π.*, σσ. 49-50.

59. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 235-260, ὅπου καὶ ἡ σημείωση: «*Συνετέθη ἡ παροῦσα ἐορτὴ, τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς / ἡμῶν Μακαρίου τοῦ ὁμολογητοῦ, ὑπ' ἐμοῦ Μελετίου / Συρίγου Ἱερομονάχου τοῦ Κρητός, ἐν Κίῳ κατὰ τὸ αχμθ^{ον} / ἔτος τῆς σωτηρίας ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου / τοῦ ἐν τῷ Κυπαρίσσω*». Τὸ Συναξάριον τοῦ Ἁγίου, ὁ ὁποῖος ἐορτάζει τὴν 1ῃ Ἀπριλίου, παραθέτει ὁ Μελέτιος στὶς σσ. 1-4. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 269. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 34. Γιὰ τὸ μοναστήρι τῆς Πελεκητῆς βλέπε B. Menthon, *δ.π.*, σσ. 58-59, ἐνῶ γιὰ τὸν Ἅγιο Μακάριο στὴν ἴδια μελέτη, σσ. 61-66.

60. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 203-230: «*Συνετέθη ἡ παροῦσα ἐορτὴ τῶν ἁγίων πατέρων τοῦ Βαθέως (sic) Ῥύακος, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπ' ἐμοῦ Μελετίου Συρίγου Ἱερομονάχου, κατὰ τὸ αχ/μθ^{ον} ἔτος τῆς σωτηρίας, ἐν μηνί Ἰουλίῳ κα/θ' ὃν χρόνον ἐκρυσπτόμην*» (σ. 230). Συναξάρια τῶν Ἀγίων αὐτῶν παραθέτει ὁ Μελέτιος ὡς ἑξῆς: τοῦ Ἀγ. Βασιλείου στὴ σ. 15· ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 1ῃ Ἰουλίου. Τοῦ Ἀγ. Ἰγνατίου στὶς σσ. 13-15 (καθὼς καὶ ἐντὸς τῆς Ἀκολουθίας, σσ. 220-222)· ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν 27ῃ Σεπτεμβρίου. Τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ τοῦ ἐκ Λυκαόνων στὴ σ. 13· ἡ μνήμη του ἐορτάζεται τὴν

15. Ἀκολουθία καὶ Παρακλητικὸς κανὼν τῶν ἐν Προύση ἱερομαρτύρων, Πατρικίου, Τιμοθέου καὶ Ἀλεξάνδρου⁶¹.
16. Ἀκολουθία εἰς τὴν Ἁγίαν Θεοδοσίαν⁶².
17. Κανὼν εἰς τὴν Ἁγίαν Θεοδοσίαν τὴν Κωνσταντινοπολίτισσαν⁶³.
18. Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἁγιὸν ἱερομάρτυρα Ἀθανάσιον, τὸν ἀπὸ Σπάρτης τῆς Ἀτταλίας, μαρτυρήσαντα ἐν Μουντανίοις κατὰ τὸ ἀχνῶ⁶⁴.

7η Σεπτεμβρίου. Πρόκειται κατὰ σειρά γιὰ τὸν πρῶτο, δεῦτερο καὶ τρίτο ἡγουμένους τῆς Μονῆς τοῦ Σωτήρος Βαθέος Ῥύακος, ἡ σύναξη τῶν ὁποίων πανηγυρίζεται τὴν 27η Σεπτεμβρίου. Ἐπίσης στή σ. 17 ὁ Συρίγος μᾶς πληροφορεῖ ὅτι τὰ ἐγκαίρια τῆς ἀνωτέρω Μονῆς εορτάζονται τὴν 13η Ἰανουαρίου. Βλ. καὶ J. Pargoire, σσ. 278-279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 269. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 34. Γιὰ τὸ μοναστήρι τοῦ Βαθέος Ῥύακος καὶ τὸν Ἅγιο Ἰγνάτιο βλ. καὶ B. Menthon, *δ.π.*, σσ. 46-49.

61. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 267-306. Τὴν Ἀκολουθία συνέγραψε ὁ Μελέτιος: «*αχνῶ ἐν μηνί Ὀκτωβρίῳ*» (σ. 269) ὅπως σημειώνει στὴν ἴδια σελίδα, αὐτὴ συνετάχθη «*κατ' αἰτήσιν / τοῦ εὐγενεστάτου ἀρχοντος κυρίου ἀριστερᾶ τοῦ Γοργονίου / καὶ Λογοθέτου τῆς κατὰ Προύσης ἐκκλησίας*». Συναξάρια τοῦ ἁγίου Τιμοθέου — ὁ ὁποῖος εορτάζει τὴν 26η Μαΐου — ὁ Συρίγος παραθέτει στίς σσ. 10-11 καὶ 15. Τοῦ δὲ Ἁγ. Ἀλεξάνδρου — ὁ ὁποῖος εορτάζει τὴν 9η Ἰουνίου — στίς σσ. 16 καὶ 197. Ἀκόμη στή σελ. 18 ὑπάρχει μνεῖα περὶ τῆς διττῆς εορτῆς τοῦ Ἁγ. Πατρικίου. Ἡ σύναξη τῶν Ἁγίων πανηγυρίζεται τὴν 10η Ἰουνίου. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σσ. 269-270. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 34.

62. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 341-360. Πρόκειται οὐσιαστικὰ γιὰ συμπλήρωση τῆς ἥδη ὑπαρχούσης Ἀκολουθίας τῆς Ἁγ. Θεοδοσίας τῆς Τυρίας, ἡ ὁποία εορτάζει τὴν 29η Μαΐου. Λόγῳ τῆς ἀρρήκτου σχέσεως τῆς παρουσίας Ἀκολουθίας μὲ τὴν ἀμέσως ἐπομένη, τὴν ὁποία συντάξε ὁ Μελέτιος τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1649, ὑποθέτομε ὅτι καὶ αὐτὴ συνετάχθη κατὰ τὴν ἴδια χρονολογία. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 270. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 34.

63. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 365-374: «*Κανὼν εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ἔνδοξον ὀσιομάρτυρα / Θεοδοσίαν τὴν Κωνσταντινοπολίτισσαν / εορταζομένην τὴν κθ' τοῦ Μαΐου μηνός / μετὰ τῆς ἐτέρας Θεοδοσίας*» (σ. 367). Ὁ κανὼν αὐτός, ὅπως σημειώνει ὁ Μελέτιος στὴν ἴδια σελίδα, ἐγράφη: «*αχνῶ ἐν μηνί Ὀκτωβρίῳ*». Βλ. καὶ Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 270. Γιὰ τίς δύο αὐτὲς συνώνυμες καὶ συνεορταζόμενες Ἁγίες καθὼς καὶ γιὰ τὰ πρὸς τιμὴν τους ὑμνογραφήματα τοῦ Συρίγου καὶ ἄλλων ἔχομε ἐτοιμάσει εἰδικὴ μελέτη ποῦ σύντομα θὰ δεῖ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

64. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 43-73. Συνετέθη ἡ Ἀκολουθία: «*αχνε' Ἰανουαρίῳ κε'*» (σ. 45). Βλ. καὶ J. Pargoire, σσ. 277-278. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 268. Ε. Βουλγάρεως, *δ.π.*, σ. 29. Γ. Ζαβίρα, *δ.π.*, σ. 447. Κ. Δουβουνιώτου, σ. 33. [Ὁ Δουβουνιώτης ἐπικαλούμενος τὸν Ἀθων. κώδικα 4988 — στὸν ὁποῖο μᾶς πληροφορεῖ ὅτι περιλαμβάνεται ἐπίσης ἡ Ἀκολουθία — λέγει ὅτι ἡ σύνταξή της ἀρχισε τὴν 25η Ἰανουαρίου τοῦ 1655 καὶ ἐπερατώθη τὸν Ἰούνιο τοῦ 1656. Ὁ Ἀθωνικὸς κώδιξ 4988 ποῦ μνημονεύει ὁ Δουβουνιώτης εἶναι ὁ κώδιξ Ἰβήρων 868 (ὁ ἀριθμὸς 4988 ἀφορᾶ στὴν ἀρίθμηση τοῦ Σπυρ. Λάμπρου. Βλ. Σπυρ. Λάμπρου *δ.π.*, σ. 232), τοῦ 17 αἰῶνος (ἔτους 1755). Τὸ κωδικογραφικὸ σημεῖο-

19. Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἅγιον Ἰορδάνην τὸν ἐκ Τραπεζοῦντος τὸν Καζαντζήν, μαρτυρήσαντα ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ ἀχνα⁶⁵.
20. Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἅγιον Τιμόθεον τὸν Προικονήσου⁶⁶.
21. Αἶνοι εἰς τὸν Ἅγιον Φωκᾶν⁶⁷.
22. Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἅγιον Μᾶρκον τὸν Κρήτα, μαρτυρήσαντα ἐν Σμύρνη κατὰ τὸ ἀχμγ⁶⁸.

μα τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος ἔχει ὡς ἐξῆς: «*Συνετέθη ἡ παροῦσα εορτὴ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Ἀθανασίου ἐν τῇ Κωνσταντίνου πόλει ἐν τῷ κοντοσκαλίῳ εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐπονομαζομένης Ἑλπίδος ὑπὸ Μελετίου Συρίγου τοῦ Κρητὸς κατὰ τὸ ἀχνς^{ov} ἔτος τῆς σωτηρίας ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ ἰνδικτιῶνος θ'.* Ἐγράφη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Παρθενίου ἱερομονάχου τοῦ Πελαδαρινοῦ ἱερατεύοντος ἐν Μουντανίοις εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐν μητροπόλει ἀγνε^ε [1755] Δεκεμβρίῳ ιδ'». Ἐπομένως ὁ Δυοβουνιώτης συνδυάζει τὴν χρονολογία συγγραφῆς ποῦ παρέχει ὁ Συρίγος στὸν αὐτόγραφό του κώδικα (25 Ἰανουαρίου 1655) μ' αὐτὴν ποῦ σημειώνει ὁ ἀνωτέρω Παρθένιος στὸν κολοφῶνα τοῦ ἀντιβόλου Ἰβήρων 868 (Ἰούνιος 1656), γιὰ νὰ καταλήξῃ στὴν παραπάνω διαπίστωση. Πιθανότερη πάντως θεωροῦμε τὴν ὑπόθεση ἢ χρονολογία ποῦ σημειώνει ὁ Συρίγος στὸν αὐτόγραφό του κώδικα ν' ἀφορᾶ στὴν πρώτη καταγραφὴ τῆς Ἀκολουθίας —μὲ νωπὴ ἀκόμη τὴν ἀνάμνηση τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου— ἐνῶ ἡ δευτέρα χρονολογία ν' ἀνταποκρίνεται σὲ πιθανὴ βελτίωση ἢ συμπλήρωση αὐτῆς, κατὰ τὴν προσφιλῆ μάλιστα συνήθειά του.]

Ὁ Ἅγιος ἐμαρτύρησε στὰ Μουδανιά τὴν 29ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ 1654, ἡμέρα Κυριακῆ. Ἡ Ἀκολουθία του εὐρίσκεται ἐπίσης στὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμὸν 28 τῆς βιβλιοθήκης Ζαγοράς Πηλίου, στίς σσ. 159-168. Βλ. Κ. Δυοβουνιώτου, «Κατάλογος...», ὅ.π., σ. 118. Δ. Γόννη, σ. 29. Γιὰ τὸν Ἅγιο Ἀθανάσιο βλ. ἐπίσης Ἰ. Περαντώνη, *Λεξικόν...*, ὅ.π., τόμ. Α', σ. 49 καὶ Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, ὅ.π., σ. 74.

65. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 19-33: «*Ἄστη ἡ ἀκολουθία, εἰ μὲν ἐστι τεσσαρακοστή, ψάλλεται ἐν τοῖς / ἀποδείπνοις· εἰ δὲ μὴ, συμπάλλεται μετὰ τοῦ / ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος*» (σ. 20). Συνετέθη, ὅπως σημειώνει ὁ Συρίγος στὴ σ. 21: «*ἀχνς ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ*». Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 277. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σσ. 267-268. Κ. Δυοβουνιώτου, σ. 33. Ε. Βουλγάρεως, ὅ.π., σσ. 29. Γ. Ζαβίρα, ὅ.π., σ. 447. Ὁ Ἅγιος ἐμαρτύρησε τὴν 17ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1651, ἡμέρα Τετάρτη. Γιὰ τὸν βίο του βλέπε ἐπίσης: Ἰ. Περαντώνη, *Λεξικόν...*, ὅ.π., τόμ. Β', σσ. 224-226 καὶ Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, ὅ.π., σσ. 71-72.

66. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 455-474 καὶ 483-490. Ἡ Ἀκολουθία συνετέθη *ἀχνς Ἰουνίου κε*» (σ. 455). Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 271. Κ. Δυοβουνιώτου, σ. 35.

67. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 477-479. Τὰ τροπάρια ἔχουν τοποθετηθῆ ἐμβόλιμα στὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγ. Τιμοθέου Προικονήσου καὶ ὅπως σημειώνει ὁ Μελέτιος στὴ σ. 477: «*ἡ λοιπὴ δὲ εορτὴ αὐτοῦ / γέγραπται ἀλλαχοῦ*» ἔμμεση ἴσως μαρτυρία τοῦ ἰδίου τοῦ Μελετίου ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ὕμνογραφήματά του, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχει ἀκόμη ἀνακαλύψει ἡ ἔρευνα. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 271.

68. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 493-562. Ἄγνωστος ὁ χρόνος συγγραφῆς. Στὴν Ἀκολουθία

23. Ἀκολουθία εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θάσιον τὸν ῥάπτην, μαρτυρήσαντα ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ ἀχνβ⁶⁹.
24. Ἀκολουθία (Κανόνες) εἰς τὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιον τὸν ἐκ Μυτιλήνης, μαρτυρήσαντα κατὰ τὸ ἀχνζ⁷⁰.
25. Κανὼν εἰς τὸν Ἅγιον Λαυρέντιον⁷¹.

παρατίθεται καὶ ἐκτενὲς Συναξάριο τοῦ Ἁγίου (σσ. 539-562). [Τοῦτο ἐξέδωκε ὁ ἀοίδιμος καθηγητὴς Ν. Β. Τωμαδάκης, *Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἐπὶ Τουρκοκρατίας (1645-1898). Αἱ πηγαι (ἁ' Ἀθηνῶν), Σειρὰ Διατριβῶν καὶ Μελετημάτων*, 18), ἐν Ἀθήναις 1974, σσ. 213-226]. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 280. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 271. Κ. Δουβουνιάτου, σ. 35. Ε. Βουλγάρεως, *δ.π.*, σ. 29. Γ. Ζαβίρα, *δ.π.*, σ. 447. Ἡ Ἀκολουθία περιλαμβάνεται ἐπίσης στὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμὸν 28 τῆς βιβλιοθήκης Ζαγορᾶς Πηλίου (σσ. 115-135). Βλ. Κ. Δουβουνιάτου, «Κατάλογος...», *δ.π.*, σ. 118. Δ. Γόννη, σ. 29. Ὁ Ἅγιος ἐμαρτύρησε τὴν 13ῃ Μαΐου τοῦ 1643· περὶ αὐτοῦ βλέπε: Ἰ. Περαντώνη, *Λεξικόν...*, *δ.π.*, τόμ. Γ', σσ. 337-339. Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, *δ.π.*, σσ. 70-71 καὶ Mario Vitti, «Ὁ Νεομάρτυς Μᾶρκος Κυριακόπουλος ποῦ ἀποκεφαλίσθηκε στὴ Σμύρνη τὸ 1643 (Μιὰ δυτικὴ πηγὴ)», *Μικρασιατικὰ Χρονικά*, 10 (1962), σσ. 89-103.

69. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 421-451. Ἄγνωστος ὁ χρόνος συγγραφῆς. Βλ. καὶ J. Pargoire, σ. 279. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σσ. 270-271. Κ. Δουβουνιάτου, σ. 35. Ε. Βουλγάρεως, *δ.π.*, σ. 29. Γ. Ζαβίρα, *δ.π.*, σ. 447. Περὶ τοῦ Ἁγίου — ὁ ὁποῖος ἐμαρτύρησε στὴν Κωνσταντινούπολη τὴν 21ῃ Δεκεμβρίου τοῦ 1652, ἡμέρα Δευτέρα — βλ. Ἰ. Περαντώνη, *Λεξικόν...*, *δ.π.*, τόμ. Β', σσ. 242-243. Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, *δ.π.*, σσ. 72-73.

70. Ἡ Ἀκολουθία μνημονεύεται ἀπὸ τοὺς: Ε. Βούλγαρη, *δ.π.*, σσ. 29-30. Γ. Ζαβίρα, *δ.π.*, σ. 447 καὶ Κ. Δουβουνιάτη, σ. 36. Περιέχεται ἐπίσης στὸν κώδικα ὑπ' ἀριθμ. 28 τῆς βιβλιοθήκης Ζαγορᾶς Πηλίου, στίς σελίδες 168-179. Βλ. Δ. Γόννη, σ. 29. Ἄγνωστος ὁ χρόνος συγγραφῆς. Γιὰ τὸν ἱερομάρτυρα Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Παρθένιον τὸν Γ' — ὁ ὁποῖος ἐμαρτύρησε τὴν 21ῃ Μαρτίου τοῦ 1657, κατὰ τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου — βλ. Ἰ. Περαντώνη, *Λεξικόν...*, *δ.π.*, τόμ. Γ', σσ. 418-420. Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον*, *δ.π.*, σ. 76. (Κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀγ. Νικόδημον, «συγγραφεὺς τούτου τοῦ Μαρτυρίου ἐστάθη ὁ Συρίγου Μελέτιος». *Αὐτόθι*, ὑποσημ. 1. Βλ. καὶ Κ. Δουβουνιάτου, *δ.π.*).

71. Βλ. Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, «Σημειώσεις ἐξ Ἁγίου Λαυρεντίου», *Ἐπετηρὶς Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσός*, ἔτος Ε', Ἀθῆναι 1901, σσ. 124-125. Ὁ κανὼν (τονισμένος σὲ ἦχο β') περιέχεται στὸν ὑπ' ἀριθμ. 9 κώδικα (χρονολογούμενον κατὰ τὸν 11^ο αἰῶνα σύμφωνα μὲ τὸν Κεραμέα) τῆς Μονῆς τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, ἀπὸ τὸ φ. 13 καὶ ἐξῆς, ὑπὸ τὴν ἀκόλουθη ἐπιγραφή: «Ἔτερος κανὼν εἰς τὸν αὐτὸν Ἅγιον Λαυρέντιον ποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου διδασκάλου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας κυρίου Μελετίου τοῦ Συρίγου οὗ ἡ ἀκροστιχίς: Λαυρέντιον κυδαίνων Χριστὸν δοξάζω». Ἄγνωστος ὁ χρόνος συγγραφῆς. Ὁ Ἅγιος ἐορτάζει τὴν 10ῃν Αὐγούστου. Περὶ αὐτοῦ βλ. πρόχειρα, Θ. Η. Ε., τόμος 8ος, Ἀθῆναι 1966, σσ. 163-165. Πρβλ. Ματθαίου Λαγγῆ, *Ὁ Μέγας Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, τόμος Η', Αὐγούστος, [Ἀθῆναι] 1974⁴, σσ. 172-175.

Δυστυχῶς δὲν κατέστη δυνατόν νὰ πραγματοποιήσωμε αὐτοψία γιὰ τοὺς Κανόνες ὑπ' ἀριθμ. 4, 24 καὶ 25. Ὡς ἐκ τούτου μεταφέρομε ἐδῶ ἀπλῶς — καὶ μὲ κάθε ἐπιφύλαξη — τὴ σχετικὴ πληροφορία ἀπὸ τὶς πηγὲς ποῦ μνημονεύομε στὸν οἰκείο τόπο.

Τὸ ὕμνογραφικὸ ἄλαντο τοῦ Μελετίου Συρίγου ἐκδηλώνεται κατὰ τὸ ἔτος 1643, ὅταν ὡς «*λεγάτος τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Παρθενίου καὶ πάσης τῆς περι αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου*»⁷² εὐρίσκεται στὴν Μολδοβλαχία γιὰ τὴ σύνοδο τῆς ὁμολογίας τοῦ Πέτρου Μογγίλα. Ἐκεῖ, καὶ συγκεκριμένα ὅταν ἐπισκέπτεται τὸ Κίεβο καὶ τὴ Μονὴ τοῦ Πιετζαρίου, συνθέτει τὶς δύο πρῶτες Ἀκολουθίες. Ἡ τρίτη Ἀκολουθία συντάσσεται κατὰ τὴ διάρκειά νένου ταξιδίου τοῦ Μελετίου στὴν Μολδοβλαχία, —ὅταν ἐδῶκετο ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Παρθένιο—, ὅπου συντάσσει ἐπίσης καὶ τὴν τέταρτη, εὐλαβῆς προσκυνητῆς τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου στὴ Σοτζαβία καὶ τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς στὸ Ἱάσιο ἀντιστοίχως. Τὶς Ἀκολουθίες ὑπ' ἀριθμ. 5 ἕως 13 ὁ Μελέτιος συνθέτει κατὰ τὴ δευτέρη παραμονὴ - ἐξορία του στὴν Κίο, ἐνῶ τὶς Ἀκολουθίες ὑπ' ἀριθμ. 14 ἕως 17 κατὰ τὴν «κρυφὴ» παραμονὴ του στὴν Κωνσταντινούπολη, στὴ Μονὴ τοῦ Σωτῆρος Βαθέος Ρύακος. Ἦδη ὁ Συρίγος ἐντὸς ἑξὶ ἐτῶν ἔχει ὕμνήσει μὲ τὸν ὕμνογραφικὸ του κάλαμο 17 καὶ πλέον Ἀγίους. Αὐτὴ ἡ ἀξιοθαύμαστη ὕμνογραφικὴ παραγωγή θὰ ὑποχωρήσῃ προσωρινά, ὥστε —μετὰ ἀπὸ ἑξὶ ἔτη— νὰ ἐπανέλθῃ θριαμβευτικὰ γιὰ νὰ ἐξυμνήσῃ τοὺς ἄθλους καὶ ἀγῶνες τῶν Νεομαρτύρων. Ἔτσι ὁ Μελέτιος κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ 1655 καὶ ἐντεῦθεν θὰ συντάξῃ τὶς Ἀκολουθίες ὑπ' ἀριθμὸν 18 ἕως 24, τιμώντας τοὺς συγχρόνους του μάρτυρες καὶ Ἀγίους τῆς πίστεώς μας.

Προσεκτικὴ ἐξέτασι καὶ μελέτη τῶν Ἀκολουθιῶν ποὺ ἐποίησε ὁ Μελέτιος Συρίγος, πιστοποιεῖ ὅτι ὁ ὕμνογράφος μας ἠσχολήθη μὲ τὴ σύνταξη Ἀκολουθιῶν κατὰ τὴ διάρκειά τῶν ταξιδίων του κυρίως ἀλλὰ καὶ τῆς ἐξορίας του⁷³. Ὅταν ἐπεσκέπτετο Ἱερᾶς Μονῆς καὶ ναοὺς, ὅταν προσκυνοῦσε ἱερὰ λείψανα καὶ θαυματουργὰς εἰκόνας, ὅταν ἐδιάβαζε ἢ ἄκουγε τοὺς ἄθλους καὶ τὰ θαυμάσια τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ, δὲν δίσταζε νὰ καταγράψῃ σὲ ποιητικὸ κείμενο τὸν βίον καὶ τὴν πολιτεία τους, ὥστε νὰ πανηγυρίζεται μὲ λαμπρότητα ἢ μνήμη τους καὶ νὰ δοξάζεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Προσφιλέστατη συνήθεια τοῦ Μελετίου ἦταν νὰ συνθέτῃ ἀκολουθίες τοπικῶν ἁγίων τῶν περιοχῶν ποὺ κάθε φορὰ ἐπεσκέπτετο· προφανῶς θὰ ἐπαρακινεῖτο, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος παραδέχεται σὲ σημειώματά του, ἀπὸ «προτροπὲς» καὶ αἰτήσεις» καὶ «παρακλήσεις» ἐντοπίων ἐκκλησιαστικῶν παραγόντων ἢ θὰ ἐξέφραζε ὅπωςδήποτε τὴν εὐαρέσκειά του καὶ τὴν εὐθυμία τῆς ψυχῆς του —κατὰ τὸ τοῦ Ἀγ. Ἰα-

72. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 683. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω, ὑποσημ. 48.

73. Πρβλ. καὶ Π. Νικολοπούλου, *ὁ.π.*, σ. 596.

κώβου: «εὐθυμεῖ τις ψαλλέτω»⁷⁴— ἐκφράζοντας μέσω τοῦ ὕμνογραφικοῦ λόγου τὰ εὐφρόσυνα συναισθήματα ποῦ προκαλοῦσε στήν ψυχή του ἡ επίσκεψη σέ κάποιον ἱερό τόπο ἢ προσκύνημα. Πέρα ὅμως ἀπ' ὅλα αὐτά, ἡ καταφυγή στήν ὕμνογραφία ἀποτελοῦσε ὁπωσδήποτε γιά τόν ἐξόριστο ἢ διωκόμενο Συρίγο «βάλσαμο ψυχῆς», «ἀναψυχή» καί ὄχι εὐ-καταφρόνητη παρηγορία. Τοῦτο προκύπτει ἐμμέσως καί ἀπό τὸ τρίτο τροπάριο τῆς θ' ᾠδῆς τοῦ δευτέρου κανόνος τῆς παρούσης Ἀκολουθίας, ὅπου ὁ Μελέτιος διακηρύσσει εὐγλωττα τίς πεποιθήσεις του:

«Παντάρχα, παντεπόπτα Υἱὲ Θεοῦ...
δέξου καὶ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν
τοὺς ὕμνους, οὓς φυγάδες
ὕφαινομέν σοι, Λόγε,
τὸν σὸν θεράποντα δοξάζοντες»⁷⁵.

Τὸ φαινόμενο αὐτὸ δὲν τὸ συναντοῦμε μόνον κατὰ τὴν παραμονὴ τοῦ Μελετίου στήν Κίο. Κατὰ τὴ διάρκεια ἐπίσης τῆς διαμονῆς του στὸ Κίεβο καὶ τὴν ἐπίσκεψή του στὴ Μονὴ τοῦ Πιετζαρίου συνθέτει τὴν Ἀκολουθία καὶ τὸν Παρακλητικὸ κανόνα τῶν «ἐν Πιετζαρίῳ πατέρων καὶ πάντων τῶν ἐν Ῥοσσία (sic) λαμπάντων»⁷⁶ καθὼς καὶ ἱαμβικούς στίχους πρὸς τιμὴν τῶν ὡς ἄνω πατέρων⁷⁷. Στὸ Κίεβο ἐπίσης συντάσσει καὶ τὴν Ἀκολουθία «εἰς τὸν ἄρραφον χιτῶνα τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἐν Μοσχοβίῳ»⁷⁸. Ἀκόμη, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ταξιδίου του στὸ Ἰάσιο, ὁ Μελέτιος ἀρχίζει τὴ συγγραφὴ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Τραπεζουντίου «τοῦ ἐν Ἀσπροκάστρῳ μαρτυρήσαντος», τὴν ὁποία περατώνει στήν Σοτζαβία τῆς Μολδαβίας, ὅπου καὶ εἶναι θησαυρισμένα τὰ ἱερά λείψανα τοῦ ἁγίου⁷⁹. Στὸ Ἰάσιο ἐπίσης, σὲ κάποια ἀπὸ τίς ἐπισκέψεις του, συνθέτει τὸν Παρακλητικὸ κανόνα εἰς τὴν Ἁγίαν Παρασκευὴν τὴν Ἐπιβατηνὴν, τῆς ὁποίας τὸ λείψανον εὐρίσκετο στὴ Μονὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Ἰασίου⁸⁰. Τέλος, κατὰ τὴν παραμονὴ του στὴ

74. Ἰακωβ. 5, 13.

75. Α, 966-974.

76. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 683-742.

77. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 742-750. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω, ὑποσημ. 48.

78. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 759-787· ὅπως σημειώνει ὁ Μελέτιος ἡ Ἀκολουθία συνετέθη «ἐν Κιοβία κατὰ τὸ ἀχμυ' ἔτος» (σ. 759). Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω, ὑποσημ. 47.

79. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 567-681. Ὁ Μελέτιος συνέγραψε τὸ Μαρτύριο, τὴν Ἀκολουθία καὶ τὸν Παρακλητικὸ κανόνα στὸν Ἅγιο Ἰωάννη, τὰ ὁποία ὠλοκλήρωσε, ὅπως ὁ ἴδιος γράφει: «αχμς' μαῖφ α'». Ἄπαντα ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Δ. Γόννη, ὅπως ἤδη ἐσημειώθη. (Βλ. ἀνωτέρω, ὑποσημ. 49).

80. Βλ. Θ. Ζήση, δ.π. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω, ὑποσημ. 50.

Μονή τοῦ Σωτήρος Βαθέος Ρύακος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, «ὅτε ἦν ἐκεῖ κεκρυμμένος»⁸¹, ἐκπνεῖ τὴν Ἀκολουθία τῶν ἡγουμένων τῆς Μο-
νῆς, Βασιλείου, Ἰγνατίου καὶ Λουκά⁸².

Ἐπιπροσθέτως, ἓνα ἀκόμη γεγονὸς προτρέπει καὶ πάλι τὸν Μελέτιο
στὴν ὑμνογραφία. Ὄταν, ἡσυχος πιά ἀπὸ διωγμοὺς καὶ ἐξορίες, διαμέ-
νει στὴν Κωνσταντινούπολη, κηρύττει τὸν θεῖο λόγο, νουθετεῖ καὶ διδά-
σκει νέους ἀνθρώπους μεταδίδοντας τὰ νάματα τῆς Ὁρθοδοξίας, καὶ
ταυτοχρόνως πληροφορεῖται ἢ καὶ παρακολουθεῖ πιστοὺς χριστιανοὺς
—νέα παιδιά πολλές φορές, ἢ ἀκόμη καὶ τοὺς ἴδιους τοὺς μαθητὲς του
καὶ ἀκροατὲς τῶν λόγων του— νὰ ὑφίστανται φρικτὰ μαρτύρια γιὰ τὴν
πίστη τοῦ Χριστοῦ, τότε καὶ πάλι πλημμυρίζει τὴ διάνοιά του ὁ ὑμνο-
γραφικὸς «οἷστρος» σὰν δροσερὸ νερὸ ποὺ ἀναβλύζει ἀπ' τὴν πηγὴ
ξεχύνεται γιὰ μιὰν ἀκόμη φορὰ ὑμνώντας τὴν παρρησία καὶ τοὺς
ἄθλους τῶν Νεομαρτύρων. Οἱ χρονολογίαι κατὰ τις ὁποῖες συντάσσει
τὰ Μαρτυρολόγια καὶ τὶς Ἀκολουθίας τῶν Νεομαρτύρων εἶναι ἐνδει-
κτικὲς καὶ μαρτυροῦν τὸν ἀντίκτυπο ποὺ προκάλεσαν οἱ ἄθλοι καὶ τὰ
παλαισμάτα τους στὴν ψυχὴ τοῦ Μελετίου. Ὁ Ἅγιος Ἰορδάνης ὁ Κα-
ζαντζῆς π.χ. ἐμαρτύρησε στὴν Κωνσταντινούπολη τὸ 1651 καὶ ὁ Μελέ-
τιος συντάσσει τὴν Ἀκολουθία του τὸ ἔτος 1655· ἐνῶ ὁ Ἅγιος Ἀθανά-
σιος ἐμαρτύρησε στὰ Μουδανιά τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1654 καὶ ὁ Συρίγος
συνθέτει Ἀκολουθία σ' αὐτὸν λίγους μῆνες ἀργότερα, τὸν Ἰανουάριο
τοῦ 1655. Ἐγκώμιο ἐπίσης πλέκει ὁ Μελέτιος σὲ τρεῖς ἀκόμη Νεομάρ-
τυρες· τὸν Ἅγιο Μᾶρκο τὸν Κυριακόπουλο, ποὺ ἐμαρτύρησε στὴν
Σμύρνη τὸ 1643, τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Θάσιο, ποὺ ἐμαρτύρησε στὴν
Κωνσταντινούπολη τὸ 1652 καὶ τὸν Παρθένιο Πατριάρχη Κωνσταντι-
νουπόλεως τὸν Παρθενάκη, ποὺ ἐμαρτύρησε κατὰ τὸ ἔτος 1657⁸³. Μὲ
τὸν τρόπο λοιπὸν αὐτὸ κατακλείει ὁ Μελέτιος τὴν ὑμνογραφικὴ του
παραγωγὴ κατὰ τὴν τελευταία περίοδο τῆς ζωῆς του, προσφέροντας,
ἐκτὸς τῶν ἄλλων, σπουδαιότατες πληροφορίες στὴ νεοελληνικὴ ἱστο-
ρία γιὰ τὸν βίο καὶ τοὺς ἄθλους τῶν Νεομαρτύρων⁸⁴.

81. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 230.

82. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 203-230. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω, ὑπόσημ. 60.

83. Γιὰ τὶς Ἀκολουθίας τῶν τριῶν τελευταίων Νεομαρτύρων δὲν μᾶς παραδίδεται
ἀκριβὴς χρονολογία συγγραφῆς. Σύμφωνα ὅμως μὲ ὅσα παραπάνω ἐκθέσαμε πρέπει μᾶλ-
λον νὰ προσδιορίσωμε τὴ συγγραφὴ τους κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1655
καὶ ἐντεύθεν, ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ὁ Μελέτιος Συρίγος ἡσχολεῖτο κατ' ἐξοχὴν μὲ τὴ
δοξολογία τῶν συγχρόνων του Νεομαρτύρων.

84. Γιὰ τοὺς Νεομάρτυρες βλέπε κυρίως: Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολό-
γιον*, γ' ἔκδοσις (ἐπιστάσις Π. Β. Πάσχου), Ἀθῆναι 1961. Ἰ. Περαντώνη, *Λεξικὸν τῶν*

β. Συναξάρια.

Ὁ Μελέτιος Συρίγος ἐκτὸς ἀπὸ τὶς Ἀκολουθίες ἠσχολήθη ἐπίσης μετὰ τὴ συντάξη Συναξαρίων ἢ τὴν παροχὴ συναξαρικῶν εἰδήσεων καὶ πληροφοριῶν γιὰ τὸν βίον τῶν κατωτέρω Ἀγίων⁸⁵:

1. Στεφάνου, τοῦ κτίτορος Μονῆς Χηνολάκου⁸⁶. Ἐορτάζει τὴν 14ῃ Ἰανουαρίου.
2. Νικήτα τοῦ ὁμολογητοῦ, ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος⁸⁷. Ἐορτάζει τὴν 20ῃ Μαρτίου.
3. Ἀπόλλωνος ἐπισκόπου Βιθυνίας⁸⁸. Ἐορτάζει τὴν 10ῃ Ἰουνίου.
4. Ἀλεξίου ἐπισκόπου Βιθυνίας⁸⁹. Ἐορτάζει τὴν 10ῃ Ἰουνίου.
5. Πέτρου ἐπισκόπου Νικαίας⁹⁰. Ἐορτάζει τὴν 10ῃ Σεπτεμβρίου.

Νεομαρτύρων, τόμ. Α'-Γ', Ἀθήναι 1972. Εὐγενίου Βουλγάρως, *Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον τὸν Κλαίρικιον* [...], ὁ.π. Κ. Σάθα, «Κατάλογος τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τοῦ 1811 ἔτους ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως μαρτυρησάντων», *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη*, τόμ. Γ', Βενετία 1872, σσ. 133-134, 605-610. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Οἱ Νεομάρτυρες*, β' ἔκδ., Ἀθήναι 1934. Ἀ. Ἰ. Φυτράκη, «Οἱ ἥρωες τῆς χριστιανικῆς πίστεως κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκικῆς δουλείας», *Ὁρθόδοξος Ἐπιστάσια* (Ἰ. Μητροπόλεως Κίτρους), Β' (1956), σσ. 28-29 καὶ 35-36. Ν. Β. Τωμαδάκη, «Οἱ νεομάρτυρες τοῦ Βυζαντίου καὶ ἡ ὀσιομάρτυς Φιλοθέη Μπενιζέλου ἢ Ἀθηναία», *Ε.Ε. Φ.Σ.Π.Α.*, 21 (1970-1971), σσ. 12-17. Στυλ. Παπαδοπούλου, *Οἱ Νεομάρτυρες καὶ τὸ δούλον Γένος*, Ἀθήναι 1974 καὶ Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, *Πρακτικὰ Θεολογικοῦ Συνεδρίου εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῶν Νεομαρτύρων*, Θεσσαλονίκη 1988, ὅπου καὶ πλούσια βιβλιογραφία.

85. Ἀναφέρομε ἐδῶ τὰ Συναξάρια ἢ τὶς συναξαρικές εἰδήσεις γιὰ τοὺς Ἀγίους ποὺ δὲν περιέχονται σὲ κάποια ἀπὸ τὶς Ἀκολουθίες ποὺ ὁ Μελέτιος Συρίγος συνέθεσε. Τὰ ὑπόλοιπα Συναξάρια —τὰ ὁποῖα ὁ Μελέτιος παραθέτει κυρίως στὴν ἀρχὴ τοῦ κώδικος ΜΠΤ 778— ποὺ ἀναφέρονται σὲ Ἀγίους γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ Μελέτιος συνέθεσε καὶ Ἀκολουθία σημειώνονται στίς περὶ τῶν Ἀκολουθιῶν αὐτῶν ὑποσημειώσεις. Μὲ τὸν ὄρο συναξαρική εἶδηση ἢ πληροφορία ἐννοοῦμε τὴν ἀπλὴ ἀναφορὰ στὸν Ἅγιο καὶ τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ἐορτάζει, ἄλλες —μονολεκτικές σχεδὸν— μαρτυρίες γιὰ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτεία του καὶ πολλὲς φορὲς παράθεση ἱαμβικῶν στίχων πρὸς τιμὴν αὐτοῦ.

86. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 15. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, σ. 277. Γιὰ τὸν Ἅγ. Στέφανο βλ. Β. Menthon, ὁ.π., σσ. 273-274.

87. Βλ. ΜΠΤ 778, σσ. 9-10. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, ὁ.π. Παπαδοπούλου - Κεραμέως, σ. 266. Στὴ μελέτη τῶν Κλεωνίου-Παπαδοπούλου, σ. 110, ἀναφέρεται ὡς ἕνατος κατὰ σειρὰν ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος. Γιὰ τὸν Ἅγιο Νικήτα βλέπε καὶ Β. Menthon, ὁ.π., σ. 316.

88. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 17. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, ὁ.π. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, σ. 267.

89. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 17. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, ὁ.π. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, ὁ.π.

90. Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 13. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, ὁ.π. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, ὁ.π.

6. Θεοφάνους ἐπισκόπου Νικαίας⁹¹. Ἐορτάζει τὴν 11η Ὀκτωβρίου.
7. Μάρκου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος⁹². Ἐορτάζει τὴν 20ῆ Ὀκτωβρίου.
8. Τερεντίου ἐπισκόπου Ἰκονίου⁹³. Ἐορτάζει τὴν 20ῆ Ὀκτωβρίου.
9. Ἀνδρονίκου τοῦ Κρητός⁹⁴. Ἐορτάζει τὴν 20ῆ Ὀκτωβρίου.

Μὲ τὴν παράθεση καὶ τῶν Συναξαρίων ὀλοκληρώνεται ἡ ἀναφορά μας στὸ μέχρι σήμερα γνωστὸ ὑμναγιολογικὸ ἔργο τοῦ Μελετίου Συρίγου. Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργον τὸ ἀξιολογώτατο αὐτὸ ὕλικὸ νὰ ἐκδοθῆ κάποτε σ' ἓνα corpus, ὥστε νὰ ἔχωμε πλέον μιὰ σαφέστατη προσωπογραφία τοῦ ὑμνογράφου Μελετίου Συρίγου τοῦ Κρητός.

4. Ὁ γραφεὺς τῆς Ἀκολουθίας, Γερμανὸς ἱερομόναχος.

Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ὁμολογητοῦ Ἱγνατίου τοῦ ἐκ Κίου σώζεται ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω αὐτόγραφο κώδικα τοῦ Μελετίου Συρίγου καὶ στὸν κώδικα ΕΒΕ 2341. Ὁ κώδιξ αὐτὸς ἀποτελεῖ οὐσιαστικὰ μιὰ λειτουργικὴ φυλλάδα γιὰ χρῆση στὴ Θεία Λατρεία. Γραφεὺς τοῦ κώδικος τούτου εἶναι κάποιος Ἱερομόναχος Γερμανός, ὁ ὁποῖος σημειώνει στὸ κωδικογραφικὸ σημεῖωμα στὸ τέλος τοῦ κώδικος:

«Συνετέθη ἡ παροῦσα ἑορτὴ τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἱγνατίου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ἐν Κίῳ, ἐν τῇ μονῇ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας ὑπὸ Μελετίου τοῦ λογιωτάτου καὶ

⁹¹ Ἴσως πρόκειται γιὰ τὸν Πέτρο τὸν Β', τὸν ὁποῖο οἱ Κλεώνυμος-Παπαδόπουλος, σσ. 116-117, ἀναφέρουν ὡς δέκατο ἔνατο ἐπίσκοπο Νικαίας, συμπληρώνοντας: «Οὗτος ἐπὶ Λέοντος Ἀρσενίου, ὅστις ἐφάνη ἔνθερμος ὑπερασπιστὴς τῆς τῶν εἰκόνων προσκυνήσεως σὺν τῷ Νικηφόρῳ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Αἰμιλιανῷ τῷ Κυζίκῳ καὶ Θεοφυλάκτῳ τῷ Νικομηδείας καὶ Εὐθυμίῳ τῷ Σάρδεων καὶ Μιχαῆλ τῷ Συνάδων».

⁹¹ Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 17. Ὅπως διευκρινίζει ὁ Μελέτιος πρόκειται περὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ γραπτοῦ. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, *δ.π.* Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *δ.π.* Ἴσως πρέπει νὰ τὸν ταυτίσωμε μὲ τὸν Θεοφάνη, τὸν κατὰ σειρὰν εἰκοστὸ ἐπίσκοπο Νικαίας ποὺ ἀναφέρουν οἱ Κλεώνυμος-Παπαδόπουλος, σσ. 116-117, σημειώνοντας ὅτι: «ἠπέμεινε πολλὰς βασάνους ἐπ' Αὐτοκράτορος Θεοφίλου».

⁹² Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 15. Ἀναφέρεται ὅτι ἦταν «ἀνεψιὸς Βαρνάβα». Πρβλ. καὶ J. Pargoire, *δ.π.* Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *δ.π.* Στὴ μελέτη τῶν Κλεωνύμου-Παπαδοπούλου, σ. 110, μνημονεύεται ὡς πρῶτος κατὰ σειρὰν ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος, μὲ τὴ συμπληρωματικὴ ἀναφορὰ ὅτι πρόκειται περὶ μάρτυρος: «ὅστις καὶ ἑμαρτύρησε».

⁹³ Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 15. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, *δ.π.* Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *δ.π.*

⁹⁴ Βλ. ΜΠΤ 778, σ. 15. Πρβλ. καὶ J. Pargoire, *δ.π.* Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *δ.π.*

5 *σοφωτάτου τοῦ Συρίγου, διδασκάλου τῆς Μεγάλης
Ἐκκλησίας· ἔτος τῆς σωτηρίας κατὰ τὸ αἰμηον^{ον}
ἐν μηνί Νοεμβρίῳ. Ἐγράφη δὲ ὑπὸ ἐμοῦ Γερμανοῦ
Ἱερομονάχου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου
μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ μυροβλήτου τοῦ ἐν
10 τῷ Γαλατᾷ. Ἐν μηνί Ὀκτωβρίῳ»⁹⁵.*

Ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ὁ ἱερομόναχος Γερμανὸς γράφει κατὰ μῆνα Ὀκτώβριο στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ συγκεκριμένα στὴν Ἱ. Μονή, ὅπως λέγει⁹⁶, τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ μυροβλήτου στὸν Γαλατᾶ. Δὲν ἔχομε συγκεκριμένα στοιχεῖα γι' αὐτόν, ἀλλὰ πρέπει μᾶλλον νὰ ὑποθέσωμε ὅτι πρόκειται γιὰ Ἱερομόναχο πὺ ὑπηρετεῖ στὴν ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ συνδέεται φιλικὰ καὶ πνευματικὰ μὲ τὸν Μελέτιο Συρίγο. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα κύρια ἀπασχόλησή του ἀποτελεῖ, λόγῳ τῆς καλλιγραφίας του, ἡ ἰστορία καὶ ἀντιγραφή Ἀκολουθιῶν ἢ ἄλλων κειμένων. Ὁ Μελέτιος ἔχει συντάξει τὴν ἐν λόγῳ Ἀκολουθία στὴν Κίο κατὰ τὴν 3η Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1648 καὶ ὅταν ἐπιστρέφῃ στὴν Κωνσταντινούπολη τὴν φέρνει φυσικὰ μαζί του· κάποια στιγμή τὴν παραδίδει στὸ φίλο του Ἱερομόναχο Γερμανό, προικισμένο μὲ τὸ τάλαντο τῆς καλλιγραφίας, γιὰ νὰ τὴν εὐτρεπίσῃ σ' ἓνα χειρόγραφο προορισμένο γιὰ λειτουργικὴ χρῆση. Δυστυχῶς τὸ κωδικογραφικὸ σημεῖωμα πὺ εἶδαμε παραπάνω δὲν μᾶς διευκρινίζει τὴ χρονολογία αὐτῆς τῆς ἀντιγραφῆς, τὴν ὁποία πρέπει μᾶλλον νὰ προσδιορίσωμε στὸ χρονικὸ διάστημα μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1651 ἕως 1663⁹⁷,

95. Βλ. EBE 2341, φ. 42'.

1. ἑορτή: ἴσως ἀκολουθία superscriptis v.1.

3. Ὑπεραγίας: Ὑπαραγίας cod.

6. ante ἔτος: κατὰ add. v.1. // κατὰ: del. v.1.

96. Ἰσως πρέπει νὰ θεωρήσωμε λάθος, λόγῳ lapsus calami, τὸ χαρακτηρισμὸ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου ὡς Ἱ. Μονῆς, μιὰ καὶ ὅλοι οἱ μελετητὲς τοῦ Μελετίου ἀναφέρουν ὅτι αὐτὸς διέτριβε στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου στὸν Γαλατᾶ. Τοῦτο ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀναφορὰ τοῦ ἀνωτέρω σημειώματος στὴν Ἱ. Μονὴ τῆς Παναγίας τῆς Ὁδηγητρίας στὴν Κίο, Μονὴ τὴν ὁποία δὲν εὐρίσκομε εἰς τὰ περὶ τῆς ἰστορίας τῆς Κίου ἐκτεθέντα.

97. Μποροῦμε ἴσως νὰ προσδιορίσωμε πὺ συγκεκριμένα τὴν ἀντιγραφή τῆς Ἀκολουθίας κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα 1660-1663, ὅταν ὁ Μελέτιος ἐφημερεύει στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγ. Δημητρίου τοῦ Γαλατᾶ. Στὸν ἴδιο τόπο διαμένει μᾶλλον καὶ ὁ Γερμανός, στὸν ὁποῖο ὁ Μελέτιος —ἐπωφελοῦμενος τῆς εὐκαιρίας— δίδει τὴν Ἀκολουθία του γιὰ νὰ τὴν καλλιγραφήσῃ.

ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ὁ Μελέτιος ξαναζεῖ γιὰ μιὰν ἀκόμη φορὰ τὶς ὑμνογραφικὲς ἐξάρσεις τῆς ἐξορίας του καὶ «ξεσκονίζει» τὶς Ἀκολουθίες πού εἶχε παλαιότερα συντάξει. Ἡ ἀντιγραφή αὐτὴ γίνεται ὅπωςδήποτε ὑπὸ τὴν ἐπιστασία τοῦ Μελετίου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ συμπληρώνει τὴν Ἀκολουθία συντάσσοντας τὰ τροπάρια πού ἔλλειπον ἀπὸ τὸν αὐτόγραφο κώδικά του. Ὁ ἴδιος συμβουλεύει τὸν Γερμανὸ κατὰ τὴν ἀντιγραφή τῆς Ἀκολουθίας καὶ ἐπιθεωρεῖ τὴν ἐργασία του, ὥστε νὰ παραδώσῃ μιὰ φυλλάδα εὐχρηστη, περιέχουσα ἅπαντα τὰ ψαλτέα κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου. Μάλιστα ἡ σημείωση τοῦ Γερμανοῦ, «*ἐγγραφή ἐν μηνί Ὀκτωβρίῳ*», μᾶς ἐμβάλλει τὴν ὑπόψια ὅτι ἐκεῖνον τὸν Ὀκτώβριο, κατὰ τὸν ὁποῖο ὁ Γερμανὸς ἐπεράτωσε τὴν ἀντιγραφή, ἐψάλη γιὰ πρώτη φορὰ ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἀπὸ τὸ νεοκαλλιγραφημένο χειρόγραφο σὲ κάποιο ναὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἴσως τοῦ Ἀγ. Δημητρίου, κατὰ τὴν 8ῃ τοῦ μηνὸς ὅπου πανηγυρίζεται ἡ μνήμη του. Πάντως ἂν θελήσωμε νὰ κρίνωμε τὸν Γερμανὸ ἀπὸ τὸ χειρόγραφό του πρέπει νὰ υποθέσωμε ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ λόγιο κληρικὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· ἡ γραφή του, σχεδὸν ἀλάνθαστη, λιαν καλλιγραφικὴ καὶ ἐπιμελημένη, καθρεπτίζει τὴν εὐλάβεια καὶ τὴν ἀγάπη τοῦ γραφέως πρὸς τοὺς Ἁγίους τῆς ἐκκλησίας καὶ προδίδει τὴν ὀρθόδοξη λειτουργικὴ του συνείδηση.

5. Ἡ χειρόγραφη παράδοση τῆς Ἀκολουθίας.

Ὅπως ἤδη ἔχομε ἀναφέρει ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Ὁμολογητοῦ σώζεται σὲ δύο χειρόγραφους κώδικες, τὸν ΜΠΤ 778 (σσ. 307-336)⁹⁸ καὶ τὸν ΕΒΕ 2341⁹⁹.

α. Ὁ κώδιξ ΜΠΤ 778.

Ὁ κώδιξ ΜΠΤ 778 (παλαιότερα 746) εἶναι αὐτόγραφος τοῦ Μελετίου Συρίγου καὶ οὐσιαστικὰ ἀποτελεῖ συρραφὴ διαφόρων τετραδίων-σημειώσεων αὐτοῦ, περιεχόντων Συναξάρια καὶ Ἀκολουθίες. Χρονολογεῖται στὸν 15^{ον} αἰῶνα (ἀπὸ τὸ 1643 ἕως τὸ 1656), εἶναι χαρτῶος μὲ

98. Βλ. περιγραφή τοῦ κώδικος αὐτοῦ στὰ: J. Pargoire, «Meletios Syrigos, sa vie καὶ ses oeuvres», *Echos d'Orient*, XI (1908), σσ. 277-280 καὶ Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη [...]*, τόμ. Ε', ὁ.π., σσ. 266-273.

99. Βλέπε περιγραφή τοῦ κώδικος αὐτοῦ στὸ: Λ. Πολίτη, *Κατάλογος Χειρογράφων τῆς ΕΒΕ (ἀριθμ. 1857-2500)*, Ἀθῆναι 1991, σσ. 349-350.

διαστάσεις 15,8 x 10,5 και ἀποτελεῖται ἀπὸ 825 σελίδες. Ἡ ἀρίθμηση ἔχει γίνει ἀνά σελίδες, ἐνῶ ὀρισμένα φύλλα ἔχουν μικρότερο μῆκος ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα. Ἄγραφες σελίδες ὑπάρχουν πολλές¹⁰⁰. Ἡ γραφή εἶναι βιαστική καὶ πρόχειρη μὲ ὀρισμένες ἐξαιρέσεις ὅπου ὁ Μελέτιος προσπάθησε νὰ καλλιγραφήσῃ ἢ μᾶλλον νὰ καθαρογραφήσῃ κάποιες Ἀκολουθίες. Ἡ μελάνη γραφῆς εἶναι κυρίως χρώματος καφῆ καὶ σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις μαύρου, ἐνῶ δὲν γίνεται χρῆση ἐρυθρογραφίας. Ἡ γραφή ἐκτείνεται σὲ 19 — ἄλλοτε 20 — στίχους καὶ καταλαμβάνει διαστάσεις 13,5 x 9 περίπου. Ὁ χάρτης εἶναι ὑποκίτρινος, μετρίως ποιότητος καὶ πάχους. Ἡ στάχωση εἶναι ἀπλούστατη ἀπὸ πανὶ καὶ δέρμα καστανοῦ χρώματος. Ἐκατέρωθεν τῶν ἐξωφύλλων ὑπάρχουν δύο πρόσθετα παράφυλλα. Ὁ κῶδιξ διατηρεῖται σὲ ἀρκούντως καλῆ κατάστασι. Γραφεύς, ὅπως προαναφέραμε, ὁ Μελέτιος Συρίγος, ὁ ὁποῖος γράφει κατὰ τὰ μέσα τοῦ 17^{ου} αἰῶνος (1643-1656).

Ἡ Ἀκολουθία στὸν κῶδικα αὐτὸν περιλαμβάνεται στὶς σελίδες 307-336. Στὴ σελίδα 307 ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: « Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ ὁμολογητοῦ » ἢ Ἀκολουθία ἀρχίζει στὴ σελίδα 311, ὅπου ὁ Μελέτιος σημειώνει: « *αχμη' ἠ Νοεμβρίῳ γ' ἐν Κίῳ* », καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς δύο κανόνες στὸν Ἅγιο, τὸ Κοντάκιο καὶ τὸν Οἶκο (σσ. 324-325), τέσσαρα μεσῶδια Καθίσματα (σσ. 315-316), ἓνα κάθισμα μετὰ τὴν α' στιχολογία (σ. 336) καὶ τὰ Ἐξαποστειλάρια μὲ τοὺς Αἴνους (σσ. 333-335).

β. Ὁ κῶδιξ EBE 2341.

Ὁ κῶδιξ EBE 2341 χρονολογεῖται στὸν 17^{ον} αἰῶνα. Εἶναι χαρτῶος μὲ διαστάσεις 18,5 x 14 καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ 43 φύλλα. Ἡ ἀρίθμηση ἀνά φύλλα νεώτερη· ἀπὸ τὸ φ. 4^ο, ὅπου ἀρχίζει ἡ Ἀκολουθία, ἕως τὸ φ. 8^ο ὑπάρχει ἐπιπρόσθετη ἀρίθμηση ἀνά σελίδες, μὲ ἀριθμοὺς ἀπὸ τὸ 1 ἕως τὸ 9. Ἐπίσης τὰ φφ. 11 καὶ 12 ἔχουν σχισθῆ στὴ δεξιὰ γωνία τῆς κάτω ὡας μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ διαβάζωνται ὀρισμένες λέξεις. Τετράδια δὲν ἀριθμοῦνται. Ἡ γραφή εἶναι ἰσοπαχῆς, καλλιγραφικῆ, ἐπιμελημένη καὶ ἀπλώνεται σὲ 16 στίχους ποὺ καταλαμβάνουν διαστάσεις 15 x 10 περίπου. Χρησιμοποιεῖται μελάνη χρώματος μαύρου καὶ γίνεται ἐκτεταμένη χρῆση ἐρυθρογραφίας γιὰ τὰ πρωτογράμματα καὶ ἄλλες σημειώσεις περὶ τῆς Τυπικῆς Διατάξεως ἢ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν τροπαρίων. Σὲ

100. Γιὰ τὶς ἄγραφες σελίδες βλέπε πλήρη ἀναφορὰ στό: Ἁ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *δ.π.*, σ. 266.

ὄρισμένες περιπτώσεις συναντοῦμε προσθῆκες με καφέ μελάνη, οἱ ὁποῖες ἀφοροῦν κυρίως σὲ συμπληρώσεις ὡς πρὸς τὴν Τυπικὴ Διάταξη, ἀποκαταστάσεις παραλείψεων, διορθώσεις λαθῶν κ.τ.λ. Στὰ φφ. 4^ρ καὶ 4^ν ὑπάρχουν δύο ἀπλᾶ, μᾶλλον ἄτεχνα, κοσμήματα ἱστορημένα τὸ πρῶτο με μαύρη καὶ ἐρυθρὰ μελάνη καὶ τὸ δεῦτερο μόνο με μαύρη. Ὁ χάρτης εἶναι κίτρινος, χονδρός, καλῆς ποιότητος· ἡ στάχωση νεωτερικὴ ἀπὸ χαρτί καὶ δέρμα καστανοῦ χρώματος. Τὸ ἐμπρόσθιο ἐξώφυλλο ἔχει ἐκπέσει καὶ σώζεται μόνον τὸ ὀπίσθιο, τὸ ὁποῖο ἔχει ὡς παράφυλλο τῆς σταχώσεως τμήμα ἀπὸ ἔντυπο μνηαῖο τοῦ Δεκεμβρίου. Ὁ κῶδιξ διατηρεῖται σὲ καλὴ κατάσταση. Στὰ φύλλα 1,2,3, καθὼς καὶ στὰ 41^ν, 42^ν καὶ 43, ὑπάρχουν πολλὲς σημειώσεις¹⁰¹. Γραφεὺς ὁ προαναφερθεὶς Γερμανὸς Ἱερομόναχος, ὁ ὁποῖος γράφει κατὰ τὸ β' ἡμῖσι τοῦ ιζ' αἰῶνος.

Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἀγ. Ἰγνατίου στὸν κώδικα αὐτὸν ἀρχίζει ἀπὸ τὸ φ. 4^ρ καὶ τελειώνει στὸ φ. 41^ρ· εἶναι μιὰ πλήρης Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ Ὁρθρου τῆς μνήμης τοῦ Ὁμολογητοῦ.

γ. Ἡ συμπλήρωση τῆς Ἀκολουθίας.

Ἐὰν συγκρίνωμε τίς δύο Ἀκολουθίες, ὅπως μᾶς παραδίδονται στίς ἀνωτέρω χειρόγραφες πηγές, θὰ διαπιστώσωμε ὅτι ἡ σαφῶς νεώτερη καταγραφή τῆς στὸν κώδικα EBE 2341 εἶναι ἐμπλουτισμένη καὶ συμπληρωμένη. Γεννᾶται λοιπὸν εὐθὺς ἓνα ἐρώτημα περὶ τῆς ταυτότητος αὐτοῦ ποῦ συνεπλήρωσε τὴν ἀρχικὴ Ἀκολουθία, ἡ ὁποία πρωτοπαρὰδίδεται στὸν αὐτόγραφο κώδικα τοῦ Συρίγου. Τὰ τροπάρια ποῦ λείπουν ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία αὐτὴ εἶναι ὅλη ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, τὸ Ἰδιόμελο μετὰ τὸν Ν' ψαλμὸ καὶ τὰ Συναξάρια στοὺς Ἁγίους Ἰγνάτιο καὶ Εὐστάθιο. Δὲν πρέπει, φρονοῦμε, νὰ ὑποθέσωμε ὅτι ἡ Ἀκολουθία συνεπληρώθη ἀπὸ ἄλλον ὕμνογράφο ἢ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν γραφέα τοῦ κώδικος EBE 2341 Γερμανὸ Ἱερομόναχο¹⁰². Ἐξ ἄλλου τὸ ἐνιαῖο ὄφος

101. Τίς σημειώσεις αὐτὲς ἀναφέρει λεπτομερέστατα ὁ Λ. Πολίτης, *δ.π.*, σσ. 349-350. Ὁρισμένες σημειώσεις ποῦ δὲν μνημονεύει ὁ Πολίτης εἶναι οἱ ἐξῆς: φ. 3^ρ: «Παλάσις ὁ γράφο[ν]» (ἀκολουθεῖ Μεγαλονάριον) φ. 41^ν: «† Ν.β.γ. ὁ συγγράφας» (κάτωθεν παρατηρήσεως γιὰ τὴν Τυπικὴ διάταξη τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Θ. Λειτουργίας) φ. 41^ν: «νὰ ἔχω τὴν εὐχὴν τοῦ, ἔκινος ὅπου ἔγραψαι ἔτοῦτο τὸν κανόνα, τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν, Ἰγνατίου τοῦ ὁμολογητοῦ» φ. 43^ν: εἰκονίζονται διάφορα σχήματα ἀκαλαίσθητα καὶ ἀναγράφεται: «Ἀκάκιος Ἱερομόναχος ἀπὸ Καλιόπολης κατὰ τὸ χορίον γενίκοι». Ἄλλες σημειώσεις ποῦ ἀφοροῦν προσθῆκες Τυπικῆς διατάξεως ἢ τροπαρίων, ἐσημειώθησαν κατωτέρω στὴν Ἀκολουθία καὶ τὸ κριτικὸ ὑπόμνημα.

102. Ἄλλωστε ὁ Γερμανὸς εἶναι κατηγορηματικὸς στὸν κολοφῶνα του: «Συνετέθη ἡ

καὶ ἡ ταυτότητα τῆς θεματολογίας δὲν παρέχουν ἐρείσματα γιὰ τέτοιες εἰκασίες. Στὴν περίπτωση αὐτὴ πρέπει μᾶλλον νὰ συνέβη αὐτὸ ποῦ παραπάνω ὑποθέσαμε: Ὅταν ὁ Μελέτιος παρέδωκε τὸ χειρόγραφο τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου στὸν καλλιγράφο Γερμανὸ πρὸς ἀντιγραφή, ἤθελε πρωτίστως νὰ δημιουργήσῃ μιὰ φυλλάδα ποῦ θὰ περιελάμβανε ὅλα τὰ ἀπαραίτητα τροπάρια γιὰ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ τὸν Ὅρθρο τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου. Συνεπλήρωσε λοιπὸν ὁ ἴδιος τὴν Ἀκολουθία συνθέτοντας τὰ τροπάρια τοῦ Ἑσπερινοῦ¹⁰³ καὶ γράφοντας τὸ Συναξάριο τοῦ Ἁγίου, τὸν βίο τοῦ ὁποῖου εἶχε ἐπαρκῶς πληροφορηθῆ κατὰ τὴν παραμονή του στὴν Κίο· μάλιστα θεώρησε σκόπιμο, γιὰ περαιτέρω ἐνημέρωση τῶν πιστῶν, νὰ παραθέσῃ καὶ τὸ Συναξάριο τοῦ διδασκάλου τοῦ Ἁγίου, τοῦ ἐπισκόπου τῆς Κίου Εὐσταθίου τοῦ Ὁμολογητοῦ. Στὴ συνέχεια ἐξέλεξε τὰ ἀρμόζοντα Ἀναγνώσματα ἀπὸ τὴν Π.Δ. καὶ ὑπέδειξε στὸν Γερμανὸ νὰ τὰ προσθέσῃ στὴν οἰκεία θέση. Γιὰ τὸν Ὅρθρο εἶχε ἤδη συντάξῃ πέντε Καθίσματα, τὰ ὁποῖα τώρα κατένειμε ἀρμοδίως στὶς τρεῖς στιχολογίες καὶ στὴν γ' ᾠδῇ συμπληρώνοντας αὐτὰ μὲ ὁμόηχα Θεοτοκία ἀπὸ τὴν Παρακλητικὴ¹⁰⁴. Στὴν Τυπικὴ Διάταξη

παροῦσα ἑορτή... ὑπὸ Μελετίου τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφωτάτου τοῦ Συρίγου, διδασκάλου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας» (βλ. ΕΒΕ 2341, φ. 42').

103. Τὴν ὑπόθεση αὐτὴ ἐπιβεβαιώνει ἡ προσφιλὴς τακτικὴ τοῦ Μελετίου νὰ συμπληρώνῃ στὰ ὑμνογραφημάτα του τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στὸ τέλος. Μιὰ προσεκτικὴ παρατήρηση τῶν ποιημάτων τοῦ Συρίγου ποῦ ἔχουν συγκεντρωθῆ στὸν κώδικα ΜΠΤ 778 προδίδει τὴ συνήθη μεθοδολογία του κατὰ τὴ σύνταξιν μιᾶς Ἀκολουθίας. Πρῶτα ὠρίζε τὴν Ἀκροστιχίδα τοῦ κανόνος καὶ ἔπειτα σύμφωνα μ' αὐτὴν συνέθετε τὰ ἐπὶ μέρους τροπάρια αὐτοῦ. Στὴ συνέχεια ἐνεπλούτιζε τὴν Ἀκολουθία μὲ τὰ ἀπαραίτητα Καθίσματα, Ἐξαποστειλάρια, στιχηρὰ καὶ Δοξαστικά τῶν Αἰῶνων καὶ στὸ τέλος προσέθετε τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ. Ἐὰν ἔκρινε ἀπαραίτητο, ἢ ἐὰν εἶχε στὴ διάθεσίν του τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα, συνέγραφε καὶ τὸ Συναξάριο τοῦ Ἁγίου. Αὐτὰ προκύπτουν ἀπὸ τὴ διάταξιν τῶν περισσοτέρων Ἀκολουθιῶν ποῦ περιέχονται στὸν ἐν λόγῳ κώδικα. (Πρβλ. καὶ Δ. Γόνη, σσ. 56-58). Καὶ στὴν περίπτωση λοιπὸν τοῦ Ἁγ. Ἰγνατίου, ὁ Ὑμνογράφος μας ἔπραξε ἀνάλογα.

104. Ὁ Μελέτιος στὸν κώδικα ΜΠΤ 778 παραθέτει ὡς μεσῶδια Καθίσματα τέσσαρα τροπάρια, κατὰ σειρὰν τὰ: «*Στηλιτεύσας τὴν πλάνην...*», «*Εὐσέβειαν πλουτῶν...*», «*Ἰακῶβ χιτωνίσκους...*» καὶ «*Τῷ ποιμένι τῆς Κίου...*». Ἐπίσης στὸ τέλος τῆς Ἀκολουθίας (σ. 336) παραθέτει: «*Κάθισμα μετὰ τὴν α' στιχολογίαν*», τὸ ἐξῆς: «*Τῆς ἐκκλησίας τὴν εὐπρέπειαν...*» καὶ σημειώνει: «*ὄρα τὰ λοιπὰ καθίσματα εἰς τὴν γ' ᾠδὴν*». Στὸν κώδικα τώρα ΕΒΕ 2341 τὰ Καθίσματα διαμορφώνονται ὡς ἐξῆς: Α' Στιχολογία: «*Εὐσέβειαν πλουτῶν...*». Καὶ νῦν Θεοτοκίον: «*Μαρία τό σεπτόν...*». Β' Στιχολογία: «*Στηλιτεύσας τὴν πλάνην...*». Καὶ νῦν Θεοτοκίον: «*Χαῖρε ἅγιον ὄρος...*». Μετὰ τὸν πολυέλεον: «*Τῷ ποιμένι τῆς Κίου...*». Δόξα: «*Τῆς Ἐκκλησίας τὴν εὐπρέπειαν...*». Καὶ νῦν Θεοτοκίον: «*Τῆ Θεοτόκῳ ἔκτεναῶς...*». Μετὰ τὴν γ' ᾠδὴν: «*Ἰακῶβ χιτωνίσκους...*». Καὶ νῦν Θεοτοκίον: «*Τῆς Τριάδος τὸν ἕνα...*».

τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ὁρθρου, ὁ Συρίγος ἐξέλεξε τὸ ὄσιακὸ προκείμενο καὶ συνέθεσε τροπάριο ἰδιόμελο σὲ ἦχο δεύτερο γιὰ νὰ ψαλῆ μετὰ τὸν Ν΄ Ψαλμό. Τέλος, στοὺς δύο κανόνες ποὺ ἤδη εἶχε ποιήσει προσέθεσε καὶ ἓναν κανόνα τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ ἀφιερωμένο στὴ Θεοτόκο, ὥστε ἡ Ἀκολουθία νὰ καταστῆ πλέον πανηγυρικότατη. Ἔτσι, μὲ τὴ δυνατότητα βεβαίως ποὺ μᾶς παρέχει ἡ εἰκασία, διαμορφώνεται ὁ ἐν λόγῳ κώδιξ τῆς πλήρους Ἀκολουθίας τοῦ Ἀγ. Ἰγνατίου.

Ὁ Μελέτιος ὄχι μόνον ἐπέβλεψε καὶ ἐπιθεώρησε τὴν ἐργασία τοῦ Γερμανοῦ, ἀλλὰ ὅταν αὐτὴ ἐπερατώθη διεξήλθε ὁ ἴδιος τὸν κώδικα γιὰ νὰ διορθώσῃ τυχὸν σφάλματα καὶ νὰ συμπληρώσῃ τίς παραλείψεις τοῦ ἀντιγραφέως. Στὴ διαπίστωση αὐτὴ καταλήγομε ἔπειτα ἀπὸ προσεκτικὴ παρατήρηση κυρίως τῆς λέξεως «ἄλλος», τὴν ὁποία —τίς περισσότερες σχεδὸν φορὲς— ὁ Γερμανὸς λησμονοῦσε νὰ προτάξῃ τοῦ δευτέρου κανόνος τοῦ Ἀγίου. Αὐτὴν τὴ λέξη «ἄλλος» ἐκλήθη ὁ Μελέτιος σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις νὰ συμπληρώσῃ κατὰ τὸν τελικὸ ἔλεγχο ποὺ ἐπιχειροῦσε στὸν κώδικα¹⁰⁵. τοῦτο ἰσχυρίζομαστε διότι συγκρινομένη ἡ γραφὴ τῆς λέξεως αὐτῆς στὸν αὐτόγραφο κώδικα τοῦ Μελετίου καὶ στὸν κώδικα ΕΒΕ 2341, εἶναι πανομοιότυπη. Τὸ γεγονός αὐτὸ προδίδει ἀναμφιβόλως τὸν Μελέτιο Συρίγο ὡς ἐπιμελητὴ καὶ ἐπιστάτη τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος ποῦ, σύμφωνα μὲ ὅσα ἀνωτέρω σημειώσαμε, καταρτίστηκε κατὰ τὸ β΄ ἡμισυ τοῦ ιζ΄ αἰῶνος.

δ. Λοιπὲς προσθῆκες καὶ συμπληρώσεις.

Ὅσον ἀφορᾷ στὶς ὑπόλοιπες προσθῆκες καὶ σημειώσεις ποῦ ἀναφέραμε κατὰ τὴν περιγραφὴ τοῦ κώδικος ΕΒΕ 2341, πρέπει νὰ διευκρινίσωμε ὅτι αὐτὲς δὲν προέρχονται ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Μελετίου. Καὶ τοῦτο διότι καὶ διαφορετικὸ γραφικὸ χαρακτῆρα προδίδουν καὶ κυρίως διότι βρίθουν ἀνορθογραφῶν. Πρόκειται στὴν περίπτωσιν αὐτὴ γιὰ ἄλλο γραφέα, κτήτορα προφανῶς ἢ χρήστη τοῦ κώδικος, ὁ ὁποῖος προσέθεσε ἄρισμένες φορὲς σχόλια γιὰ τὴν Τυπικὴ Διάταξιν τῆς Ἀκολουθίας¹⁰⁶ καὶ στὶς ὑπόλοιπες περιπτώσεις ἐπανάλαβε κάποιες λέξεις —δυσανάγνωστες γι' αὐτὸν κατὰ τὴν χρῆσιν τῆς φυλλάδος— στὴν πάνω ἀράδα τοῦ κειμένου¹⁰⁷. Ἐὰν θελήσωμε νὰ ἀναζητήσωμε τὴν ταυτότητα αὐτοῦ τοῦ

105. Οἱ προσθῆκες αὐτὲς προσδιορίζονται στὸ κριτικὸ ὑπόμνημα μὲ τὴ σημείωση ὅτι ἄλλος γραφεὺς προσέθεσε, συνεπλήρωσε ἢ διώρθωσε τὴ συγκεκριμένη λέξιν.

106. Ὅπως π.χ. γιὰ τὴ Στιχολογίαν τοῦ Α΄ Καθίσματος τοῦ Ψαλτηρίου στὸν Ἑσπερινὸ ἢ γιὰ τὸν Ἀπόστολο, Εὐαγγέλιο καὶ Κοινωνικὸ στὴ Θ. Λειτουργίαν.

107. Πρόκειται κυρίως γιὰ λέξεις οἱ ὁποῖες ἔχουν γραφὴ συντομογραφικά. Ὁρισμέ-

κτῆτορος ἢ χριστοῦ τῆς φυλλάδος τοῦ Ἁγίου, πρέπει νὰ ἀνατρέξωμε στὶς ποικίλες σημειώσεις ποὺ ὑπάρχουν στὰ πρῶτα καὶ τελευταῖα φύλλα τοῦ κώδικος. Ἐκεῖ μεταξύ ὄσων ἀναφέρονται ξεχωρίζομε ὠρισμένα σημειώματα γραμμένα μὲ τὴν ἴδια ἀκριβῶς μελάνη, τὸν ἴδιο γραφικὸ χαρακτῆρα καὶ παρόμοια ὀρθογραφικὰ λάθη, πανομοιότυπα μὲ τὶς προσθῆκες ποὺ ἐξετάζομε: «*αψξθ* [1769] *Παλάσις Κάπιλογλης ὁ γράφων, μην Οκτωβριου ς*»¹⁰⁸ ἢ «*Εογο Μπαλάσις ἐδιάβασα εἰς ετουτο τω βηβηληον αψξθ* [1769]»¹⁰⁹ καὶ «*Εγὼ ὁ Μπαλάσις του Διγενη εδιαβασα εἰς τουτο Βηλβηληον, Μπαλασις Καποιλογλοις*»¹¹⁰ καθὼς καὶ «*Μπαλασις Διγενηος Σαρογλης προγονος*»¹¹¹.

Ἡ ὁμοιότητα τῆς μελάνης τῆς γραφῆς καὶ τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν τῶν σημειωμάτων αὐτῶν μεταξύ τους ἀλλὰ καὶ μὲ τὶς ἐν λόγῳ προσθῆκες ἐντὸς τοῦ ὕμνογραφικοῦ κειμένου τοῦ χειρογράφου, σκιαγραφοῦν πλέον τὴν προσωπικότητα τοῦ γραφέως αὐτῶν. Πρόκειται γιὰ τὸν Μπαλάση Καπίλογλου, γιὸ τοῦ Διγενῆ καὶ πρόγονο κάποιου Σαρόγλου, ὁ ὁποῖος ζεῖ κατὰ τὸ δευτέρου ἡμισυ τοῦ 17 αἰῶνος καὶ χαράσσει τὶς συγκεκριμένες σημειώσεις τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1769. Ἦταν ἄνθρωπος ἀπαιδευτος γραμματικά, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ γραφή του, ἀλλὰ πεπαιδευμένος ἐκκλησιαστικά, ὅπως δηλώνουν οἱ σημειώσεις του γιὰ τὴν Τυπικὴ Διάταξη τῆς Ἀκολουθίας· ἄνθρωπος εὐσεβῆς καὶ πιστὸς χριστιανός, ποὺ δὲν ἀποκλείεται νὰ ἦταν ἀναγνώστης ἢ ψάλτης καὶ νὰ χρησιμοποιοῦσε τὴ φυλλάδα τοῦ Ἁγίου —προερχομένη ἴσως ἀπὸ τὴν προσωπικὴ του βιβλιοθήκη¹¹²— στὸν Ἱερὸ Ναὸ ποὺ διακονοῦσε.

νες ἐξ αὐτῶν δὲν μπορούσε νὰ τὶς κατανοήσῃ ἢ νὰ τὶς διαβάσῃ εὐκόλα καὶ ἔτσι ἔγραψε ὁ ἴδιος ὀλόκληρη τὴ λέξη στὴν πάνω ἀράδα. Οἱ προσθῆκες αὐτὲς σημειώνονται ἐπίσης στὸ κριτικὸ ὑπόμνημα μὲ τὴν ἐνδειξη ὅτι μεταγενέστερο χέρι συνεπλήρωσε, προσέθεσε ἢ ἐπανέλαβε λέξεις τοῦ ὕμνογραφικοῦ κειμένου.

108. Βλ. EBE 2341, φ. 3^v. Πρβλ. καὶ Λ. Πολίτη, *δ.π.*, σ. 349.

109. Βλ. EBE 2341, φ. 1^v. Πρβλ. καὶ Λ. Πολίτη, *δ.π.*

110. Βλ. EBE 2341, φ. 1^v. Πρβλ. καὶ Λ. Πολίτη, *δ.π.*

111. Βλ. EBE 2341, φ. 2^v. Πρβλ. καὶ Λ. Πολίτη, *δ.π.*

112. Σημειωτέον ἐδῶ ὅτι ἀναφορὲς —στὰ ποικίλα σημειώματα ποὺ φέρει ὁ κώδιξ EBE 2341— ὅπως οἱ ἀκόλουθες: «*τῶ παρὼν χαρτὴ ὑπάρχει του αγιου Ιγνατιου και [ο]πιως του παρι να εχη τας αρας των τριακοσιων*» (φ. 1^r) καὶ «*το παρον χαρτιον εηνε του αγηου Υγνατιου του ομολωγητου*» (φ. 3^r) καὶ «*ετουτη η φυλαδα ειναι του αγιου Ηγνατιου του ομωλογιτου και οπιος την αποξενοσι να εχη του αγιου Ηγνατιου την καταρα*» (φ. 3^v) [βλ. καὶ ἄλλες παρόμοιες σημειώσεις στὸ Λ. Πολίτη, *δ.π.*, σ. 349], μᾶς ἐμβάλλουν τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἡ φυλλάδα ἀνῆκε ἐνδεχομένως σὲ Ἱ. Ναὸ τιμώμενο ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου, ὅπου καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο στὶς πανηγύρεις. Ἐπίσης, σημειώσεις (στὸ φ. 2^r) λογιῶν ἀνδρός, ὁ ὁποῖος ὑπογράφει ὡς «*Ὁ ἡγουμένος τῶν ἡγουμένων τῆς κατὰ Βιθυνίαν*

Ἐδιάβαζε συχνὰ τὸν βίο τοῦ Ὁμολογητοῦ Ἰγνατίου, γεγονόςς ποῦ τὸν συγκινοῦσε ἰδιαίτερα ὥστε νὰ μὴν διστάζῃ νὰ σημειώῃ σὲ κάποιο μέρος τῆς φυλλάδος: «*Ἐγὼ Μπαλάσης ἐδιάβασα εἰς τοῦτο τὸ βιβλίον*», ἐδιάβασα γιὰ τὴν παρρησία, τοὺς ἄθλους καὶ τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνες —μποροῦμε νὰ συμπληρώσωμε ἐμεῖς— τοῦ μακαρίου Ἰγνατίου καὶ ὁμολογουμένως ὠφελήθηκα, οἰκοδομήθηκα καὶ στερεώθηκα στὴν πίστη μου. Αὐτὴ ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Μπαλάση πρὸς τὸν Ἅγιο Ἰγνατίο ἀποκορυφῶνεται μὲ τὰ δύο Μεγαλυνάρια ποῦ ὁ ἴδιος συνέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου, διευκρινίζοντας ὅτι: «*Παλάσις ὁ γράφων*»¹¹³ ἢ «*Ἐγὼ ὁ ταπεινὸς Μπαλάσης*»¹¹⁴, συνέθεσα —συνεχίζομε ἐμεῖς— τὰ Μεγαλυνάρια αὐτά, ὡς ἐλάχιστο φόρο τιμῆς καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸν Ὁμολογητὴ Ἅγιο. Πιστεύομε πὼς αὐτὴ ἡ —δι' εἰκασιῶν ἔστω— σκιαγράφηση ἑνὸς ἀπὸ τοὺς κατὰ καιρὸν κτήτορες καὶ χρῆστες τῆς φυλλάδος τοῦ Ἁγίου μας, μαρτυρεῖ οὐσιαστικὰ γιὰ τὴ διάδοσιν ποῦ εἶχε γνωρίσει —ἔπειτα ἀπὸ ἕναν περίπου αἰῶνα— ἡ μνήμη του καὶ ὑπερθερματίζει γιὰ τὴ σπουδαιότητα τῆς συγγραφῆς τῆς παρουσίας Ἐκκολουθίας ἀπὸ τὸν Μελέτιο Συρίγο.

6. Ἡ Ἐκκολουθία.

Ἡ Ἐκκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου τοῦ Ὁμολογητοῦ, «*τοῦ ἐκ Κίου ὀρμωμένου, ἐπὶ Λέοντος δὲ τοῦ εἰκονομάχου ἀθλήσαντος ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων*»¹¹⁵, εἶναι πλήρης. Ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου ἑορτάζεται τὴν 8ῃ Ὀκτωβρίου καὶ στὴν ἀρχὴ τῆς Ἐκκολουθίας δίδεται ἡ ἐπομένη περὶ

χώρας Κίου», μπορεῖ νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ φυλλάδα ταξίδεψε ὡς τὴ γενέτειρα τοῦ Ἁγίου, τὴν Κίο· ἐκεῖ ἀνῆκε σὲ ναὸ ἢ Ἱ. Μονὴ ποῦ εἶχαν ἀνεγείρει οἱ πατριῶτες τοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἰγνατίου, εἴτε σὲ κάποια ἄλλη ἀπὸ τίς γνωστὲς Μονὲς ἢ τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Κίου. Πάντως στὸ βιβλίον τοῦ Β. Κουλιγκά, *Κίος 1912-1922. Ἀναμνήσεις ἑνὸς Μικρασιάτη*, ὁ.π., σ. 81, γίνεται λόγος γιὰ ἐκκλησία τοῦ Ἁγ. Ἰγνατίου στὴ χώρα τῆς Κίου καὶ συγκεκριμένα στὸ «Μπαλουκπαζάρι». Βλ. καὶ φωτογραφία τοῦ ναοῦ στὴ σ. 10. Παρόμοια μνεῖα ἀπαντᾷ καὶ σὲ ἀνεπίγραφο ὀδοποιρικὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου, καταγεγραμμένο περὶ τὰ ἔτη 1720-1725 στὸν κώδικα ΜΠΤ 237. Βλ. καὶ Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, *Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη [...]*, τόμ. Δ', ὁ.π., σ. 202.

113. Βλ. ΕΒΕ 2341, φ. 3^ε: «*Παλάσις ὁ γράφων*». Ἐκκολουθεῖ τὸ Μεγαλυνάριο, τὸ ὁποῖο παραθέτομε στὸ τέλος μαζὶ μὲ τὰ λοιπὰ ὑμνογραφικὰ κείμενα τῆς Ἐκκολουθίας.

114. Βλ. ΕΒΕ 2341, φ. 2^ν: «*Ἐγὼ ὁ ταπεινὸς μπαλάσης*». Ἐκκολουθεῖ τὸ ἕτερο —ἡμιτελὲς πάντως— Μεγαλυνάριο ποῦ ἐπίσης παραθέτομε, συμπληρωμένο ἀπὸ ἐμᾶς, στὸ τέλος μὲ τὰ λοιπὰ ὑμνογραφικὰ κείμενα τῆς Ἐκκολουθίας.

115. Βλ. ΕΒΕ 2341, φ. 4^ε.

τοῦ Τυπικοῦ σημείωση: «ἐν μὲν οὖν τῷ εὐκτηριῷ αὐτοῦ οἴκῳ καταλιμπάνεται ἡ Ἀκολουθία τῆς Ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Πελαγίας καὶ ψάλλεται τῇ προτεραίᾳ εἴτουν τῇ ζ΄ τοῦ μηνός, μετὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου. Ἡ δὲ τοῦ Ἁγίου μόνη ἑορτὴ πανηγυρίζεται ψαλλομένη ὀλόκληρος»¹¹⁶.

Στὸν Ἑσπερινὸ περιλαμβάνει ἕξι στιχηρὰ προσόμοια ἐσπέρια, τὰ τρία πρῶτα πρὸς τὸ «Ποίοις εὐφημιῶν...» σὲ ἦχο β΄ καὶ τὰ ὑπόλοιπα τρία πρὸς τὸ «Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου...» στὸν ἴδιο ἦχο. Τὸ ἰδιόμελο Δοξαστικὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ εἶναι τονισμένο σὲ ἦχο πλ. α΄, ἐνῶ ὡς «Καὶ νῦν» μελωδεῖται τὸ Θεοτοκίον «Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ». Ἀκολουθοῦν τὰ Ἀναγνώσματα καὶ ἔπειτα τὰ στιχηρὰ προσόμοια τῶν Ἀποστίχων σὲ ἦχο πλ. α΄ πρὸς τὸ «Χαίροις ἀσκητικῶν». Ἐπεται τὸ Δοξαστικὸ τῶν Ἀποστίχων σὲ ἦχο πλ. α΄, τὸ ὁποῖο συμπληρώνει ὡς «Καὶ νῦν» τὸ ὁμόηχο Θεοτοκίον «Μακαρίζομέν σε». Ὁ Ἑσπερινὸς κατακλείεται μὲ τὸ Ἀπολυτίκιο σὲ ἦχο δ΄ πρὸς τὸ «Ὁ Ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ». Ἀπὸ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ καταλιμπάνεται ἡ Λιτή, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Μελέτιος δὲν συνέθεσε ἰδιόμελα τροπάρια παρ' ὅτι παραθέτει τὰ Ἀναγνώσματα. Ὁ Ὁρθρος ἄρχεται μὲ τὰ Καθίσματα, τὰ ὁποῖα διαδέχεται τὸ α΄ ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἦχου, τὸ προκείμενον καὶ ἡ Τυπικὴ διάταξη τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ὁρθρου. Μετὰ τὸν Ν΄ Ψαλμὸ ψάλλεται ἰδιόμελο σὲ ἦχο β΄, «Ἐλπίσιν ἀγαθαῖς νευρούμενος». Οἱ κανόνες τοῦ Ὁρθρου εἶναι τρεῖς· ἕνας πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας, τὸν ὁποῖο ὁ Μελέτιος δανεῖζεται ἀπὸ τὸν Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνοῦ καὶ δύο πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου ποῦ συνέθεσε ὁ Συρίγος. Ὁ κανὼν τῆς Παναγίας ψάλλεται σὲ ἦχο πλ. δ΄ καὶ φέρει Ἀκροστιχίδα: «Χαίροις χαρᾶς σκῆνωμα τῆς λύπης λύσις». Οἱ εἰρμοὶ τοῦ κανόνος προέρχονται ἀπὸ τὸν Ἀναστάσιμο κανόνα τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ἐκτὸς ἐξαιρέσεων¹¹⁷. Ὁ πρῶτος κανὼν τοῦ Ἁγίου εἶναι τονισμένος σὲ ἦχο πλ. δ΄ ἐπίσης καὶ φέρει Ἀκροστιχίδα: «Ἰγνατίοιο κλέος πανάριστον ἐν ἄσμασι μέλπω· Μελέτιος». Οἱ εἰρμοὶ τοῦ κανόνος εἶναι δανεισμένοι ἀπὸ τὸν Ἀναστάσιμο κανόνα τοῦ Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, ἐκτὸς ὠρισμένων ἐξαιρέσεων¹¹⁸. Ὁ δὲ δεῦτερος κανὼν

116. Βλ. EBE 2341, φ. 4^ε.

117. Οἱ ἐξαιρέσεις προσδιορίζονται στὸν εἶρμό τῆς γ΄ φῶδης, «Οὐρανίας ἀψίδος», τὸν ὁποῖο ὁ Ἰωάννης δανεῖζεται ἀπὸ ἄλλον δικό του Ἀναστάσιμο κανόνα (EE, 220, π. 315), στὸν εἶρμό τῆς η΄ φῶδης, «Εὐλογεῖτε παῖδες», ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ τὸν κανόνα στὴν Ὑψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Κοσμᾶ τοῦ μοναχοῦ (EE, 222, π. 317) καὶ τέλος στὸν εἶρμό τῆς θ΄ φῶδης, «Ἐφριξε πᾶσα ἀκοή», ὁ ὁποῖος λαμβάνεται ἀπὸ ἕτερον Ἀναστάσιμο κανόνα τοῦ ἴδιου Ἰωάννου (EE, 225, π. 322).

118. Συγκεκριμένα τὸν εἶρμό τῆς γ΄ καὶ τῆς ζ΄ φῶδης: «Οὐρανίας ἀψίδος» καὶ «Ἰλά-

τοῦ Ἁγίου εἶναι μελισμένους σὲ ἤχο α΄ καὶ φέρει Ἀκροστιχίδα: «*Τοὺς Ἱγνατίου εὐφημῶ χαίρων ἄθλους*». Οἱ εἰρμοὶ τοῦ κανόνος αὐτοῦ προέρχονται αὐτὴν τὴν φορὰ ἀπὸ τὸν Ἀναστάσιμο κανόνα εἰς τὸν Λάζαρον, ποίημα Ἀνδρέου Κρήτης Ἱεροσολυμίτου, ἐκτὸς ὄρισμένων ἐξαίρεσεων¹¹⁹. Τοὺς τρεῖς ὀκταφύδιους κανόνες διακόπτουν μετὰ τὴν γ΄ φῶδὴ δύο Καθίσματα καὶ μετὰ τὴν ς΄ φῶδὴ τὸ Κοντάκιον, ὁ Οἶκος καὶ τὰ Συναξάρια τῶν δύο Ἁγίων Ἱγνατίου καὶ Εὐσταθίου. Ἡ Ἀκολουθία κατακλείεται μὲ τὸ Ἐξαποστειλᾶριο σὲ ἤχο β΄ πρὸς τὸ «*Γυναῖκες ἀκουτίσθητε*», τὰ στιχηρὰ προσόμοια τῶν Αἰῶν σὲ ἤχο α΄ πρὸς τὸ «*Πανεύφημοι μάρτυρες ἡμᾶς*» καὶ τὸ ἰδιόμελο Δοξαστικὸ τῶν Αἰῶν σὲ ἤχο πλ. β΄, «*Σήμερον ἐξέλαμψεν ἡ πανίερος πανήγυρις τοῦ θείου ὁμολογητοῦ*».

7. Ἡ παροῦσα ἔκδοσις.

Ἡ παροῦσα ἔκδοσις τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἱγνατίου ἐστηρίχθη κυρίως στὸν κώδικα EBE 2341, ὁ ὁποῖος περιέχει πλήρη τὴν Ἀκολουθία συμπληρωμένη ὑπὸ τὴν ἐπιστάσια τοῦ Μελετίου Συρίγου. Ὅσον ἀφορᾷ στὰ τμήματα ἐκεῖνα τῆς Ἀκολουθίας ποὺ καταχωρίζονται μόνον στὸν κώδικα αὐτό, ἡ κριτικὴ ἔκδοσις γίνεται φυσικὰ σύμφωνα μὲ τὴ γραφὴ ποὺ μᾶς παρέχει ὁ ἐν λόγῳ κώδιξ, ὡς *codex unicus*¹²⁰. Γιὰ τὰ τμήματα τῆς Ἀκολουθίας ποὺ περιέχονται καὶ στοὺς δύο κώδικες (EBE 2341 καὶ ΜΠΤ 778) —καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ περισσότερα— ἡ κριτικὴ ἔκδοσις λαμβάνει ὑπ΄ ὄψιν καὶ τίς δύο γραφεὲς τῶν κωδίκων αὐτῶν¹²¹. Σημειώνονται ἔτσι στὸ κάτωθεν τοῦ κειμένου τῆς Ἀκολουθίας κριτικὸ ὑπόμνημα —γιὰ τὸ ὁποῖο προκρίναμε τὴ θετικὴ μορφή— τὰ ὀρθογραφικὰ λάθη (ἐκτὸς ὄρισμένων ἐπουσιωδῶν, ἀφορώντων κυρίως στὸν τονισμό ὄρισμένων λέξεων καὶ στὴ σημείωσις τῆς ὑπογεγραμμένης, τὰ

σθητί μοι, Σωτήρ», τοὺς ὁποίους ὁ Μελέτιος δανεῖζεται ἀπὸ ἄλλον Ἀναστάσιμο κανόνα τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ (EE, 220, n. 315).

119. Συγκεκριμένα τὸν εἶρμὸ τῆς ε΄ φῶδης, «*Τὸ φαινὸν ἡμῖν ἐξανάτειλον*», ὁ ὁποῖος προέρχεται ἀπὸ ἄλλον κανόνα τοῦ Ἀνδρέου Κρήτης εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον (EE, 13, n. 16) καὶ τὸν εἶρμὸ τῆς θ΄ φῶδης, «*Τὴν φωτοφόρον νεφέλην*», ὁ ὁποῖος προέρχεται αὐτὴν τὴν φορὰ ἀπὸ τὸν Ἀναστάσιμο κανόνα τοῦ ἰδίου Ἀνδρέου Κρήτης (EE, 14, n. 17).

120. Ὁ κώδιξ τότε χαρακτηρίζεται στὸ κριτικὸ ὑπόμνημα ὡς *cod.*

121. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ ὁ κώδιξ EBE 2341 χαρακτηρίζεται στὸ κριτικὸ ὑπόμνημα ὡς Γ, ἐνῶ ὁ κώδιξ ΜΠΤ 778 ὡς Μ. Ἐπίσης στὸ περιθώριον τοῦ ὁμογραφικοῦ κειμένου σημειώσαμε —ἐντὸς παρενθέσεων— τὴ σελίδα στὴν ὁποία εὐρίσκονται τὰ κείμενα αὐτὰ στὸν κώδικα ΜΠΤ 778.

ὅποια σιωπηρὰ διωρθώσαμε) ἢ οἱ διαφορὲς ἀποκλίσεις στὴ γραφὴ τῶν δύο κωδίκων. Ἡ δική μας παρέμβαση στὸ ὑμνογραφικὸ κείμενο περιορίζεται μόνο στὴ σιωπηρὴ ἀντικατάσταση τῶν μικρογραμμάτων ἀρκτικῶν τῶν κυρίων ὀνομάτων διὰ κεφαλαιογραμμάτων καὶ στὴ μετατροπὴ τῆς στίξεως (ποιητικῶν καὶ πεζῶν κειμένων), προκειμένου νὰ ὑπάρχει λογικὴ συνέχεια στὰ γραφόμενα. Σημειωτέον, ὅμως, ὅτι ὅπου ὑπάρχει διαφορετικὴ γραφὴ μεταξὺ τοῦ ἀρχετύπου κώδικος ΜΠΤ 778 καὶ τοῦ codex descriptus EBE 2341, προτιμοῦμε τὴν πρώτη ὡς ἀρχαιότερα.

Τὰ ὑμνογραφικὰ κείμενα τῆς Ἀκολουθίας ἐκδίδονται κατὰ στίχους ποὺ φέρουν ἐνιαίᾳ ἀρίθμηση, ἐνῶ τὰ Ἀναγνώσματα καὶ τὰ Συναξάρια κατὰ λογάδην μὲ ἰδίᾳ ἀρίθμηση. Κατὰ τὴν ἔκδοση τῆς Ἀκολουθίας προτιμήσαμε νὰ συνεκδώσουμε μαζὶ μὲ τὰ ἀνέκδοτα ὑμνογραφήματα τοῦ Μελετίου καὶ ἄλλα ἐκδεδομένα κείμενα, ὅπως τὸν κανόνα τῆς Παναγίας, τὰ διάφορα Θεοτοκία καὶ τὰ Ἀναγνώσματα, ἀναδημοσιεύοντας αὐτά, προκειμένου ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἔχουμε πλήρη ἔκδοση τοῦ κώδικος EBE 2341 ὡς ἔχει, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἔχουμε στὴ διάθεσή μας πλήρη τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγ. Ἰγνατίου ἔτοιμη πρὸς λειτουργικὴ χρῆση, σύμφωνα καὶ μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ Μελετίου Συρίγου. Τὰ δύο Μεγαλυνάρια ποὺ παραθέτομε στὸ τέλος τῆς Ἀκολουθίας εἶναι, ὅπως διευκρινίσαμε στὴν οἰκεία παράγραφο, μεταγενέστερα ποιήματα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου· θεωρήσαμε σκόπιμο νὰ τὰ συγκαταριθμήσουμε στὴν ὅλη Ἀκολουθία ὡς ἐπισφράγισμα διθυραμβικόν.

Κάτωθεν τοῦ κειμένου τῆς Ἀκολουθίας, ἐκτὸς τοῦ κριτικοῦ ὑπομνήματος, σημειώνονται καὶ οἱ ἀγιογραφικὲς ἐπ' αὐτοῦ ἀπηχήσεις· ἐν κατακλείδι ἐπίσης τῆς Ἀκολουθίας καταρτίσαμε ἀλφαβητικὸν πίνακα τῶν ἀρχῶν τῶν ὕμνων αὐτῆς. Τέλος, καταχωρίζομε ἐνδεικτικὰ πανομοιότυπα τοῦ ἀποσπάσματος ποὺ περιέχει τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου ἀπὸ τὸν κώδικα ΜΠΤ 778, καθὼς καὶ ὠρισμένα δείγματα τοῦ κώδικος EBE 2341.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὸν κώδικα ΕΒΕ 2341 (β΄ ἡμισυ ιζ΄ αἰ.) [= cod. καὶ Γ]
καὶ ἐν μέρει ἀπὸ τὸν κώδικα ΜΠΤ 778 (μέσα ιζ΄ αἰ.), σσ. 307-336 [= Μ]

SIGLA

a.c.: ante correctionem.
 p.c.: post correctionem.
 add.: addidit.
 in mrg.: in margine.
 om.: omisit.

- EE: Εδστρατιάδης Σωφρόνιος, *Εἰρηολόγιον* (Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη 9), Chennevières-sur-Marne 1932.
- ER: *Εὐχολόγιον τὸ μέγα...* Ἐν Ῥώμῃ, 1873.
- EV: *Εὐχολόγιον τὸ μέγα...* Ἐκδοσις δευτέρα, σπουδῆ καὶ ἐπιστάσις Σπυρίδωνος ἱερομον. Ζερβοῦ. Ἐν Βενετία, Φοῖνιξ, 1862.
- EPh: *Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος.* Ἐν Ἀλεξανδρεία.
- HR: *Ὡρολόγιον τὸ μέγα.* Ἐν Ῥώμῃ, 1876.
- HV: *Ὡρολόγιον τὸ μέγα... διορθωθέν... ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου.* Ἐκδοσις ἑβδόμη. Βενετία, Φοῖνιξ, 1895.
- MR: *Μηναῖα τοῦ ὄλου ἑνιαυτοῦ.* I-VI. Ἐν Ῥώμῃ, 1888-1901.
- MV: *Μηναῖα... διορθωθέντα ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ τοῦ Ἰμβρίου.* Ἐκδοσις ἕκτη. I-XII (Sept. -Aug.). Βενετία, Φοῖνιξ, 1895.
- PaR: *Παρακλητικὴ ἦτοι Ὀκτώηχος ἡ μεγάλη.* Ἐν Ῥώμῃ, 1885.
- PaV: *Παρακλητικὴ ἦτοι Ὀκτώηχος ἡ μεγάλη... ἐξακριβωθείσα ὑπό... Ἰωάννου καὶ Σπυρίδωνος Βελούδων.* Ἐνετίησιν, Ἅγιος Γεώργιος, 1871.
- TV: *Τριψίδιον κατασκευτικόν...* Ἐκδοσις τετάρτη. Βενετία, Φοῖνιξ, 1876.

- φ. 4^r // Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ἡ' μνήμην ἐπιτελοῦμεν τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς
 ἡμῶν Ἰγνατίου τοῦ ὁμολογητοῦ, τοῦ ἐκ Κίου μὲν ὀρρωμένου,
 ἐπὶ Λέοντος δὲ τοῦ εἰκονομάχου ἀθλήσαντος ὑπὲρ τῶν ἀγίων
 5 εἰκόνων. Ἐν μὲν οὖν τῷ εὐκτηρίῳ αὐτοῦ οἴκῳ καταλιμπάνεται ἡ
 ἀκολουθία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Πελαγίας καὶ ψάλλεται τῇ
 προτεραία, εἴτουν τῇ ζ' τοῦ μηνός, μετὰ τῶν ἀγίων μαρτύρων
 Σεργίου καὶ Βάκχου. Ἡ δὲ τοῦ Ἀγίου μόνη ἑορτὴ πανηγυρίζε-
 ται ψαλλομένη ὀλόκληρος.

- φ. 4^v // <Τὸ> ἐσπέρας εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα ἰσθᾶμεν στίχους ἡ'
 καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ προσόμοια.

Ἦχος β'. Ποίοις εὐφημιῶν ἄσμασι.

Ποίοις ὕμνωδιῶν ἄσμασι
 τὸν Ἰγνάτιον ἀνευφημήσω,
 τὸν ἐκ τῆς Ἐώας ἐκλάμψαντα
 καὶ τὴν Δύσιν πᾶσαν φωτίσαντα
 5 τῆς ὀρθοδοξίας ταῖς ἀκτῖσι·
 τὸν στύλον τῆς Ἐκκλησίας τὸν πυρίμορφον,
 τὸν πύργον τῆς εὐσεβείας τὸν ἀκράδαντον,
 εἰκονομάχων τὴν θνήσιν,
 ὀρθοδόξων πρόμαχον,
 10 δι' οὗ, Χριστὲ ὁ Θεός,
 τῷ κόσμῳ κατάπεμψον
 εἰρήνην καὶ μέγα ἔλεος.

-
1. ἐν ἀγίοις: manus alia ἐν ἀγίοις deletit et ὁσίου supra lineam correxit in cod.
 2. ὁμολογητοῦ: ὁμολογιτοῦ cod.
 4. οὖν: οὖν cod.
 7. μόνη ἑορτή: an ἑορτὴ μόνη?
 Titulus <Τὸ> ἐσπέρας...: στιχολογοῦμεν τῷ πρώτῳ ἀντίφωνον το μακάριος ἀνὴρ
 manus alia supra Κύριε ἐκέκραξα add. in cod.
 heirm (ἐσπερίων): MR V 385, MV V 185.
 8. εἰκονομάχων: εἰκονομάχον cod.

- φ. 5^r // Δεῦτε τῶν μοναστῶν σύλλογος
 νῦν κροτήσωμεν κοινήν χορείαν
 15 καὶ τὸν θεοφόρον ὁμώνυμον
 καὶ τοῖς ἔργοις τούτου ὁμότροπον,
 ἱερὸν Ἰγνάτιον, προθύμως
 ἐπαίνους τῶν ἐγκωμίων καταστέψωμεν·
 τὰ θράση τῆς ἀσεβείας γὰρ κατέσεισε
 20 καὶ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κυρίου
 εἰς γῆν κατηδάφισε·
 δι' οὗ, Χριστέ ὁ Θεός,
 καὶ φρύαγμα ἄθεον
 τῶν ἐκ τῆς Ἄγαρ κατάβαλε.
- 25 Χαίροις τῶν μοναστῶν καύχημα
 καὶ ἀγλαΐσμα τῶν ἀθλοφόρων,
 τοῦ θηριωνύμου ὁ ἔλεγχος
 καὶ τῆς ἐκκλησίας εὐπρέπεια,
 τῶν ἀπείρων πέλαγος θαυμάτων,
- φ. 5^v 30 ὁ κόσμ//μος τῆς παρθενίας καὶ συνέσεως,
 ἢ βρύσις ἢ τὸ ἀθόλωτον τῆς πίστεως
 νᾶμα προχέουσα ὄντως,
 Κίου τὸ ἐντρύφημα
 καὶ Ἀσίας διήγημα,
- 35 Χριστὸν καθικέτενε
 γενέσθαι ἡμῖν εὐΐλατον.

Ἔτερα στιχηρὰ προσόμοια.

Ἦχος ὁ αὐτός. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Μέγας στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ

ὄντως ἀνεδείχθης, μηδὲλως

βιοτικαῖς ἐμπλεχθεῖς

40 πραγματείας, ὅσιε,

15. τὸν θεοφόρον: an τῷ θεοφόρῳ?

heirm (ἔσπερίων): ER 238, EV 204, MR I 26.

38. ἀνεδείχθης: ἀνεδήχθης cod.

39. βιοτικαῖς: βιωτικαῖς cod.

ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς τῷ Θεῷ,
 ἵνα γένη εὐάρεστος,
 αὐτῷ ἐπεδόθης
 ὄλος ἐκ νεότητος
 45 καὶ πανοπλίαν αὐτοῦ,
 μάκαρ, ἐνεδύθης προθύμως,
 δι' ἧς καὶ δαιμόνων ἐνέδρας
 καὶ τυράννων θράση κατεπάτησας.

φ. 6^τ

// Ὅμοιον

Πάθη ἀγριώτατα σαρκὸς
 50 διὰ προσευχῆς καὶ συντόνου,
 μάκαρ, ἀσκήσεως,
 πάντα ἐθανάτωσας,
 Χριστῷ ῥωννύμενος,
 ὡς Δαβὶδ τὰ ἀτίθασα
 55 θηρία πατάσων
 καὶ κατατροπούμενος,
 πάλιν δὲ ὕστερον,
 ὥσπερ Γολιὰθ βλασφημοῦντα,
 Λέοντα κατέσφαζας ξίφει
 60 καὶ σφενδόνη, πάτερ, τῇ τοῦ πνεύματος.
 Λέων ὠρυόμενος δεινὸν
 κατὰ τῶν Ἁγίων εἰκόνων
 θυμὸν ἠρεύξατο
 καὶ πάντας ἐφόβησε
 65 λαοὺς βρυχήμασιν
 ἀπειλῶν σοῦ δέ, ὅσιε,
 καρδίας τὸ θάρσος
 οὐδαμῶς ἐπτόησεν,

48. τυράννων: τυράνων cod.

54. ἀτίθασα: ἀτίθασσα cod.

56. supra καὶ κατατροπούμενος manus alia κε κατατροπούμενος iteravit in cod.

41-42. Ro. 14, 18 et Ro. 12, 1.

45-46. Cfr Eph. 6, 11-13.

54-56. I ki. 17, 34-36.

58-60 I ki. 17, 49-51.

ἀλλ' ἀκατάπληκτος
 70 μείνας τὴν ὄφρυν τὴν ἐκείνου
 φ. 6^v //καὶ τὰς ἀνυποίστους κολάσεις
 καθελὼν εἰς τέλος κατεπάτησας.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Τῷ γλυκερῷ πυρὶ τοῦ θεοῦ ἔρωτος
 ἀνάψας σου τὴν διάνοιαν,
 75 πάτερ ὄσιε,
 ὄλος ἐκ βρέφους
 τῷ πλάσῃ σου προσεκολλήθης
 καὶ ἀνευδότως αὐτῷ ἠκολούθησας·
 χαρᾶς ἀπολαύων ἀνεκκλήτου,
 80 ἐν τῷ πληροῦν αὐτοῦ τὰ προστάγματα·
 διό σου ἀντιλαβόμενος
 τῇ δεξιᾷ χειρὶ καθωδήγησε
 πρὸς τὰ ἐπουράνια σκηνώματα,
 διὰ πολλῶν βασάνων εἰσαγαγὼν σε
 85 εἰς ζωὴν τὴν ἄληκτον.

Καὶ νῦν. Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ.

Εἴσοδος, τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας
 φ. 7^r // καὶ τὰ ἀναγνώσματα.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ ἀνάγνωσμα.

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἄφηται αὐτῶν βάσανος. Ἐδοξαν
 ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν
 καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα, οἱ δὲ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ. καὶ γὰρ
 ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης· καὶ
 5 ὀλίγα παιδευθέντες μεγάλα εὐεργετηθήσονται, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπείρασεν αὐ-
 τοὺς καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ· ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἔδο-
 κίμασεν αὐτοὺς καὶ ὡς ὀλοκάρπωμα θυσίας // προσεδέξατο αὐτούς. καὶ
 φ. 7^v ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσιν καὶ ὡς σπινθήρες ἐν καλάμῃ

Καὶ νῦν. Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ: PaR 363.

6. εὗρεν: εὔρες cod.

8. αὐτῶν: om. cod.

76-78. Cfr 2 Ti 3, 15.

81-82. Cfr Ps. 17, 36, et Ps. 62, 9 et Ps. 72, 23-24.

(α' ἀνάγνωσμα): Wi. 3, 1-9.

- 10 διαδραμοῦνται· κρινοῦσιν ἔθνη καὶ κρατήσουσιν λαῶν, καὶ βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας. οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ· ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομῶντος <τὸ ἀνάγνωσμα>.

- φ. 8^r Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτήσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται· γῆρας γὰρ τίμιον οὐ τὸ πολυχρόνιον // οὐδὲ ἀριθμῶ ἐτῶν μεμέτρηται, πολὺ δὲ ἐστὶν
- 15 φρόνησις ἀνθρώποις καὶ ἡλικία γήρως βίος ἀκηλίδωτος. εὐάρεστος Θεὸς γενόμενος ἡγαπήθη καὶ ζῶν μεταξὺ ἀμαρτωλῶν μετετέθη· ἡρπάγη, μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ· βα-
σκανία γὰρ φαυλότητος ἀμαυροῖ τὰ καλὰ, καὶ ῥεμβασμός ἐπιθυμίας μεταλλεῦει νοῦν ἄκακον. τελειωθείς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακροῦς·
- φ. 8^v 20 ἀρεστὴ γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πο-
νηρίας· οἱ δὲ λαοὶ ἰδόντες καὶ μὴ νοήσαντες // μὴδὲ θέντες ἐπὶ διανοίᾳ τὸ τοιοῦτο, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομῶντος <τὸ ἀνάγνωσμα>.

- 25 Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσιν, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φρον-
τις αὐτῶν παρὰ Ἵψίστῳ. διὰ τοῦτο λήψονται τὸ βασιλείον τῆς εὐπρε-
πειάς καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου, ὅτι τῇ δεξιᾷ σκεπά-
σει αὐτοὺς καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. λήσεται πανοπλίαν τὸν
- φ. 9^r ζῆλον αὐτοῦ καὶ ὀπλοποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμναν ἐχθρῶν· ἐν//δύσε-
ται θώρακα δικαιοσύνην· καὶ περιθήσεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον·
- 30 λήσεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα, ὄξυνεῖ δὲ ἀπότομον ὄργην εἰς
ῥομφαίαν, συνεκπολεμήσει αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονas. πορεύ-
σονται εὖστοχοι βολίδες ἀστραπῶν καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νε-
φῶν ἐπὶ σκοπὸν ἀλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβόλου θυμοῦ πλήρεις ῥιφήσου-
νται χάλασαι· ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ
- φ. 9^v 35 δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως· ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως
// καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς· καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνο-
μία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν. Ἀκούσατε οὖν,
βασιλεῖς, καὶ σύνετε· μάθετε, δικασταὶ περάτων γῆς· ἐνωτίσασθε, οἱ
κρατοῦντες πλήθους καὶ γεγυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἔθνων· ὅτι ἐδόθη
- 40 παρὰ Κυρίου ἡ κράτησις ὑμῖν καὶ ἡ δυναστεία παρὰ Ἵψίστου.

14. οὐδέ: οὔτε cod.

28. ἄμναν: ἄμμναν cod.

40. ὑμῖν correxi: ἡμῶν cod.

(β' ἀνάγνωσμα): Wi. 4, 7-15.

(γ' ἀνάγνωσμα): Wi. 5, 15-23 et Wi. 6, 1-3.

Εἰς τὸν στίχον στιχηρὰ προσόμοια.

Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς.

- Χαίροις τῶν μοναζόντων φωστήρ,
 τῆς εὐσεβείας ὁ ἀήττητος πρόμαχος,
 ὁ στῦλος τῆς ἐκκλησίας,
 ὀρθοδοξίας κανὼν,
 φ. 10^r 90 τῶν εἰκονομάχων // ἡ καθαίρεισις,
 πηγὴ ἡ ἀέναος,
 ἡ θαυμάτων προχέουσα
 ἄφθονα ρεῖθρα
 καὶ πιστοὺς καταρδεύουσα·
 95 καὶ παθήματα
 τῶν ψυχῶν θεραπεύουσα·
 σήμερον ἐν τῇ μνήμῃ σου,
 Ἰγνάτιε ἔνδοξε,
 μέσον ἡμῶν ἀοράτως
 100 παρακαλούμενος πάρεσο,
 Χριστὸν ἱκετεύων
 τοῖς ὕμνοῦσι σε δοθῆναι
 τὸ μέγα ἔλεος.

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου, ὁ θάνατος <τοῦ ὀσίου αὐτοῦ>.

- Χαίροις ἡ ἱερὰ κεφαλὴ,
 105 ἡ κεφαλὴν ἀποτεκοῦσα τοῦ Λέοντος
 τῷ ξίφει τῶν σῶν ἐλέγχων
 τῷ στομωθέντι ἀμφοῖν
 ἐκ τῆς ἡσυχίας καὶ ἀθλήσεως·
 ὁ νοῦς ὁ θειότατος,
 110 ὁ πηγάζων νοήματα
 φ. 10^v ὀρθοδοξίας //, θεωρίας καὶ πράξεως
 καὶ τοὺς δαίμονας
 ἀοράτως τροπούμενος·
 μέμνησο τῶν τιμώντων σε,
 115 Ἰγνάτιε ἔνδοξε,

heirm (Ἀποστίχων): ER 280, MR II 376, MV IV 20.

Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς: in mrg.

ἀσκητικῶν ἀληθῶς: ἀσκετικῶν ἀλειθῶς cod.

(α' στίχος): Ps. 115, 6.

καὶ τῶν ἐθνῶν τὰς ἐφόδους
καὶ τῶν παθῶν τὴν σκοτόμαιναν,
Χριστοῦ τῇ δυνάμει,
διασκέδασον ἐν τάχει,
120 θεομακάριστε.

Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος <τὸν Κύριον>.

Δεῦτε τῶν χριστωνύμων πληθὺς,
τῶν μοναζόντων οἱ χοροὶ καὶ τὰ τάγματα,
ἀπάντων ἱερωμένων
καὶ ὀρθοδόξων ἐσμός,
125 τὸν κοινὸν πατέρα εὐφημήσωμεν·
οἱ μὲν τῆς ἀσκήσεως
τὸ σκληρὸν ἐκθειάζοντες,
οἱ δὲ δογμάτων
τὸ ὀρθὸν μεγαλύνοντες
130 καὶ γεραίροντες
φ. 11^τ παρῤῥησίας τὸ // εὐτονον·
ἕτεροι δὲ τὴν σύνεσιν,
οἱ δὲ ἐπιείκειαν
τοῦ θαυμαστοῦ Ἱγνατίου,
135 ὃν δυσωπεῖν ἱκετεύσωμεν
Χριστὸν δωρηθῆναι
ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰρήνην
καὶ μέγα ἔλεος.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Σὲ τὸν μαρτυρήσαντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου
140 τὴν καλὴν ὁμολογίαν, μακρόθυμε,
μιμησάμενος ὁ πιστὸς οἰκέτης σου Ἱγνάτιος
ἐνώπιον βασιλέων καὶ τυράννων,
σὲ ὁμολόγησε Θεὸν ἀληθῆ,
δι' οἶκτον φιλανθρωπίας γενόμενον ἄνθρωπον,
145 ἀληθεῖα καὶ οὐ φαντασία,
ἵνα σώσης ἀληθῶς τὸ ἀνθρώπινον

121. χριστωνύμων: χριστονύμων cod.

(β' στίχος): Ps. 111, 1.

139-140. 1 Τι. 6, 12-14.

- φ. 11^v διὸ καὶ εἰκόσι περιγράφων
 τὴν μορφήν // τῆς σαρκός σου,
 ἐσέβετό σε
 150 μὴ ὑποστελλόμενος,
 φέρων ἐν καρδία
 ὡς ἐνέχυρον
 τὰς ἀψευδεῖς ὑποσχέσεις σου·
 ὅτι ὁμολογήσεις
 155 ἐν αὐτῷ ὁμολογοῦντι σε
 ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς σου τοῦ ἐν οὐρανοῖς
 καὶ τῶν Ἀγίων Ἀγγέλων
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. <Ἦχος ὁ αὐτός>.

- Μακαρίζομέν σε,
 160 Θεοτόκε Παρθένε,
 καὶ δοξάζομέν σε
 οἱ πιστοὶ κατὰ χρέος·
 τὴν πόλιν τὴν ἄσειστον,
 τὸ τεῖχος τὸ ἄρρήκτον,
 165 τὴν ἀβράγη προστασίαν
 καὶ καταφυγὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος δ'. <Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ>.

- φ. 12^r Ἀσκητικῶς προγυμνασθεῖς ἐν τῷ ὄρει,
 τὰς νοητὰς τῶν δυσμενῶν // παρατάξεις
 τῇ πανοπλίᾳ ὄλεσας, παμμάκαρ, τοῦ σταυροῦ,
 170 αὐθις δὲ πρὸς ἄθλησιν
 ἀνδρικῶς ἀπεδύσω,
 κτείνας τὸν ὀλέθριον
 Λέοντα τῇ σῇ πίστει·
 καὶ δι' ἀμφοῖν ἐστέφθης ἐκ Θεοῦ,

147. περιγράφων: γράφων sub lineam manus alia scripsit in cod.

148. τὴν μορφήν: τὴν μορφήν sub lineam manus alia iteravit in cod.

162. κατὰ χρέος: καταχρέος cod.

heirm (Ἀπολυτικίου): ER 20, HR 84, MR I 181.

154-156. Mat. 10, 32 et Lu. 12, 8.

168-169. Cfr Eph. 6, 11-13.

175 *δσιομάρτυς*
Ἰγνάτιε πάνσοφε.

* * *

Εἰς τὸν ὄρθρον.

Μετὰ τὴν α΄ στιχολογίαν.

Κάθισμα. Ἦχος α΄. *Τὸν τάφον σου Σωτήρ.*

(σ. 315) *Εὐσέβειαν πλουτῶν καὶ ἐλέγχων ἀνόμους,*
θεόφρον, βασιλεῖς τῷ πρὸς Κύριον ζήλω,
ἐξόριστος γέγονας διωκόμενος πάντοθεν·
180 *οἱ γὰρ θέλοντες, ὡς ὁ Ἀπόστολος ἔφη,*
εὐσεβῶς βιοῦν ἐκδιωχθήσονται πάντως
τῷ κόσμῳ μισούμενοι.

Δόξα· τὸ αὐτό.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ὅμοιον.

φ. 12^ν // *Μαρία τὸ σεπτὸν τοῦ δεσπότης δοχεῖον·*
ἀνάστησον ἡμᾶς πεπτωκότας εἰς χάος
185 *δεινῆς ἀπογνώσεως καὶ πταισμάτων καὶ θλίψεων·*
σύ γὰρ πέφυκας ἀμαρτωλῶν σωτηρία
καὶ βοήθεια καὶ κραταιὰ προστασία
καὶ σῴζεις τοὺς δούλους σου.

Μετὰ τὴν β΄ στιχολογίαν.

Κάθισμα. Ἦχος πλ. α΄. *Τὸν συνάναρχον λόγον.*

(σ. 315) *Στηλιτεύσας τὴν πλάνην τῶν τὴν εἰκόνα Χριστοῦ*
190 *ἀθετούντων, ἐγένου θεῖον ἐκτύπωμα*
πάσαις ἀρετῶν ιδέαις ἐγκοσμούμενος
καὶ τῷ τέλει θαυμασθεῖς ὁμολογίας εὐσεβοῦς.

φ. 13^ρ // *Διό σοι ὁ ἐμπιστεύσας*
τὸ κατ' εἰκόνα, παμμάκαρ,

heirm (καθίσματος α΄ στιχολογίας): ER 369, HR 252, MR III 10.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. *Μαρία τὸ σεπτὸν*: MR II 393, TV 105.

ὅμοιον: in mrg.

heirm (καθίσματος β΄ στιχολογίας): HR 230, HV 389, MR I 9.

192. θαυμασθεῖς M: θαμασθεῖς Γ.

195 εἰς θεῖαν πόλιν αὐτοῦ ἀνήγαγεν.

Δόξα· τὸ αὐτό.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ὅμοιον.

Χαῖρε ἅγιον ὄρος καὶ θεοβάδιστον·
 χαῖρε ἔμψυχε βάτε καὶ ἀκατάφλεκτε·
 χαῖρε ἡ μόνη πρὸς Θεὸν κόσμου γέφυρα,
 ἡ μετάγουσα θνητοὺς πρὸς τὴν αἰώνιον ζωὴν·
 200 χαῖρε ἀκήρατε κόρη,
 ἡ ἀπειράνδρος τεκοῦσα
 τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Μετὰ τὸν πολυέλεον.

Κάθισμα. Ἦχος πλ. δ'. Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

- (σ. 316) Τῷ ποιμένι τῆς Κίου μαθητευθεῖς,
 ἐξ αὐτοῦ ἀνειμήσω τὰ γλυκερὰ
 205 εὐσεβείαςνάματα, θεοφόρε Ἰγνάτιε,
 φ. 13^v //δι' ὧν ἅπασαν φλόγα τῆς πλάνης κατέσβεσας
 τῶν εἰκονομάχων, πιστοὺς δὲ ἐδρόσισας·
 ὄθεν καὶ τὸ ὕδωρ τὸ τῆς πίστεως ὄντως
 εἰς ζωὴν ἀλλόμενον
 210 τὴν αἰώνιον ἔδειξε
 κληρονόμον ἐκείνης σε·
 πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ,
 τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι,
 τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ
 215 τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

195. εἰς θεῖαν πόλιν αὐτοῦ ἀνήγαγεν M: εἰς τὴν αὐτοῦ πόλιν σὲ ἔθηκε Γ.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Χαῖρε ἅγιον ὄρος: MR I 232, PaR 368.

heirm (καθίσματος μετὰ τὸν πολυέλεον): EV 298, MR II 164.

203. τῇ erasum ante τῆς praebet M.

207. δὲ M: καὶ Γ.

209. τὸ ante ἀλλόμενον add. Γ.

211. μακάριε erasum post κληρονόμον praebet M.

heirm (β' καθίσματος μετὰ τὸν πολυέλεον): ER 20, HR 84, MR I 181.

195. Cfr He. 13, 14

208-210. Jno. 4, 14.

Δόξα. Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ σταυρῷ.

- (σ. 336) Τῆς ἐκκλησίας τὴν εὐπρέπειαν, μάκαρ,
ἡγαπηκῶς καθηγιασθῆς Κυρίῳ
καὶ διὰ τοῦτο ἤλεγξας ἀνόμων τὰς βουλὰς,
οἵτινες ἐσπούδαζον
220 διαρρήξαι τὸν ταύτης
φ. 14^Γ ὕφανθέντα ἄνω//θεν
περικαλλῆ χιτῶνα,
τὴν ἱερογραφίαν τὴν σεπτὴν,
δι' ἣν ποικίλας βασάνους ὑπέμεινας.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

- 225 Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς νῦν προσδράμωμεν,
ἁμαρτωλοὶ καὶ ταπεινοί, καὶ προσπέσωμεν
ἐν μετανοίᾳ κράζοντες ἐκ βάθους ψυχῆς·
Δέσποινα βοήθησον
ἐφ' ἡμῖν σπλαγχνισθεῖσα,
230 σπεῦσον ἀπολλύμεθα
ὑπὸ πλήθους πταισμάτων·
μὴ ἀποστρέψῃς σοὺς δούλους κενούς·
σὲ γὰρ καὶ μόνην ἐλπίδα κεκτήμεθα

Εἶτα τὸ α' ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου.

Προκείμενον·

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου <ὁ θάνατος τοῦ ὁσίου αὐτοῦ>.

- φ. 14^Υ Ὁ // στίχος· Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν
ἀνταπέδωκέ μοι.
Εὐαγγέλιον. Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον.
«Εἶπεν ὁ Κύριος· πάντα ὅσα ἂν θέλητε
ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι».
ζήτηι Ὁκτωβρίῳ ιγ'.

219. ἐσπούδαζον M: ἐπέθεντο Γ et varia lectio supra lineam in M.
Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς; ER 208, PaR 724.

216-217. Cfr Ps. 25, 8

220-222. Cfr Jno. 19, 23

(Προκείμενον): Ps. 115, 6.

(Ὁ στίχος): Ps. 115, 3.

(Εὐαγγέλιον): Mat. 7, 12...

Δόξα· Ταῖς τοῦ σοῦ δόσιου.

Καὶ νῦν· Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Εἶτα· Ἐλέησόν με ὁ Θεός· ἦχος β'.

Ἐλπίσιν ἀγαθαῖς νευρούμενος,

235 παμμάκαρ Ἰγνάτιε,

τὴν στενὴν ᾄδουσας τρίβον τῆς ἀσκήσεως

ἐν πλατυσμῷ καρδίας σου·

καὶ θλίψεις ποικίλαις τοῦ μαρτυρίου

σεαυτὸν καθυποβαλόντα,

240 ἐπλάτυνε ὁ Κύριος ἐν τῷ ὕψει τῆς δόξης αὐτοῦ,

ἐκ τῆς ὑπερορίας εἰς τὴν οὐράνιον Ἱερουσαλήμ,

φ. 15^r τὴν // ἀπάντων τῶν δικαίων πατρίδα,

μετοικίσας σε.

Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου· ὡς σύνηθες.

Εἶτα οἱ κανόνες· πρῶτον τῆς Θεοτόκου.

Ἐπειτα τοῦ Ἀγίου ὁ πλ. δ' καὶ ὁ πρῶτος.

Ἄνω κανὼν τῆς Θεοτόκου οὗ ἡ ἀκροστιχίς·

Χαίροις χαρᾶς σκῆνωμα τῆς λύπης λύσις.

Ῥδὴ Ἰω<άννου>· Ῥδὴ α'. ἦχος πλ. δ'.

Ἀμαρτηλάτην Φαραῶ ἐβύθισε.

Χαῖρε κατάρας παλαιᾶς ἢ λύτρωσις

245 καὶ εὐλογίας πηγὴ,

χαῖρε ζωῆς μήτηρ,

ἄδου ἢ καθαίρεσις,

θανάτου ἢ ἀναίρεσις,

χαῖρε λύσις τῆς λύπης,

250 χαρᾶς χωρίον εὐρύχωρον,

χαῖρε Θεοτόκε πανύμνητε.

Ἄνω κανὼν τῆς Θεοτόκου: MR III 388, MV V 202.

heirm (α' Ῥδῆς): ER 419, TV 87, EE 219, n. 314 Joannis.

Titulus: ὁ εἰρμὸς ante Ἀμαρτηλάτην et post ἐβύθισε add. manus alia in cod.

248. ἀναίρεσις: ἀν[έ] delevit, αἰ correxit copista supra lineam]ρεσις cod.

(Ἐλέησόν με ὁ Θεός): Ps. 50, 1...

236. Cfr Mat. 7, 13-14 et Lu. 13, 24.

- φ. 15^v // Ἄρμα τοῦ λόγου λογικὸν καὶ ἔμψυχον,
 χαῖρε πανάμωμε·
 δαβιτικὸν χαῖρε
 255 ἄρμα πολυώνυμον,
 ἄρμα μυριοπλάσιον,
 χαῖρε ἢ ἀσυγκρίτως
 τῶν χερουβὶμ ὑπερέχουσα
 καὶ τῶν Σεραφὶμ ὑπερφέρουσα.
 260 Ἱερωτέρα νοερῶν δυνάμεων,
 χαῖρε θεόνυμφε,
 χαῖρε κτιστῆς πάσης
 ἀνωτέρα φύσεως,
 χαῖρε Θεοῦ παλάτιον,
 265 χαῖρε πύρινε θρόνε,
 χαῖρε λυχνία πολύφωτε,
 χαῖρε μυριώνυμε Δέσποινα.
 Ῥάβδος ἐκ ρίζης Ἰεσσαὶ βλαστήσασα,
 χαῖρε ἀμόλυντε,
 270 χαῖρε βλαστῶ ῥάβδου
 τῆς Ἀαρωνίτιδος
 διαγραφεῖσα πρότερον
 μυστικῶς καὶ βαθέως·
 ὡς γὰρ ἐκείνη τὰ κάρνα,
 275 οὕτω τὸν Χριστὸν σὺ ἐξήνηθης.
- φ. 16^r // Ὁ κανὼν τοῦ ἁγίου·
 ὀδὴ α΄ ἦχος καὶ εἰρμὸς ὁ αὐτός. Φέρων ἀκροστιχίδα·
 Ἱγνατίοιο, κλέος πανάριστον ἐν ἄσμασι μέλπω· Μελέτιος.
- (σ. 311) Ἵνα τοὺς ἄθλους καὶ σεπτὰ παλαίσματα
 ὕμνολογήσω τοῦ σοῦ

275. ἐξήνηθης: ἐξύνθησας cod.

Ὁ κανὼν τοῦ ἁγίου: αρματηλάτην Φαραῶ add. manus alia supra lineam in Γ.
 Titulus: Ὁ κανὼν τοῦ ἁγίου Γ: Κανὼν εἰς τὸν ἁγ<ιον> Ἱγνάτιον τὸν ὁμολογητὴν
 τὸν ἐκ κίου ἐπὶ λέοντος τοῦ εἰκονομάχου ἀθλήσαντα. Φέρων ἀκροστιχίδα τὴν δε·
 Ἱγνατίοιο κλέος πανάριστον ἐν ἄσμασι μέλπω Μ.
 Μελέτιος Γ: deest in M.

268. Cfr Is. 11, 1

270-274. Cfr Nu. 17, 23

- θεράποντος, Λόγε,
 Ἴγνατίου, σύνεσιν
 280 παράσχου τῇ καρδίᾳ μου,
 ὅπως τοῦτον δοξάζων
 ἐν σοὶ προσάξω τὴν αἴνεσιν,
 τῷ τοὺς σοὺς ὁσίους δοξάζοντι.
 Γένος καὶ πλοῦτον καὶ τρυφήν ἐγκόσμιον
 (σ. 312) 285 ἐγκαταλείψας, σοφέ,
 καὶ βέουσαν δόξαν,
 εἴλου συνυβρίζεσθαι
 Χριστοῦ τῷ ἐκτυπώματι,
 ὡς εἰδὼς τὰ ὄνειδη
 290 τὰ εἰς αὐτὸ διαβαίνοντα,
 εἰς τὴν ἀρχετύπου ὑπόστασιν.
 φ. 16^v // Νέος Ἡλίας ἀνεδείχθης, ὅσιε,
 ἐζηλωκῶς τῷ Χριστῷ
 καὶ πῦρ ὄλος πνέων,
 295 βασιλέα ἤλεγξας
 εἰς Αὐτὸν ἀνομήσαντα,
 ἀθετοῦντα τὴν τούτου
 διὰ σαρκὸς ἐπιφάνειαν,
 ἥνπερ αἱ εἰκόνες κηρύττουσιν.

Θεοτοκίον.

- 300 Ἀπεριόριστον υἱὸν ἐκύησας
 καὶ ἀπερίγραπτον
 κατὰ τὴν οὐσίαν,
 κόρη, τῆς θεότητος,
 καθ' ἣν οὐκ εἰκονίζεται·
 305 κατὰ δὲ ἦν εἰλήφει
 μορφὴν, Παρθένε, ἐκ μήτρας σου,
 γράφεται ὀρθῶς καὶ δοξάζεται.

Ἄτερος κανὼν εἰς τὸν αὐτὸν ἅγιον· τοῦ αὐτοῦ.

Οὗ ἡ ἀκροστιχίς·

Τοὺς Ἴγνατίου εὐφημῶ χαίρων ἄθλους.

Ἦχος α'. Ὡδὴν ἐπινίκιον.

heirm (α' φδῆς): MR II 554, EE 11, n. 15 Andreas.

- (σ. 313)
φ. 17^Γ Τὸν πύργον τὸν ἄσειστον τῆς εὐσεβείας,
φρυκτὸν τὸν ἀκοίμητον, τηλαυγῶς // πυρσεύοντα
310 τοῖς ἐν νυκτὶ τῶν παθῶν,
Ἱγνάτιον, πάντες πιστοί, δεῦτε ὑμνήσωμεν.
Ὁ ἐνθεὸς πρόμαχος ὀρθοδοξίας,
ὁ ψεύδους κατήγορος καὶ τῆς πλάνης ἔλεγχος,
αἵρετικῶν ἢ κοπίς,
315 ἀνευφημείσθω νῦν ἡμῖν θεῖος Ἱγνάτιος.
Ἐπόδειγμα δέδωκεν ἡμῖν ὁ κτίστης
ὑψώσεως μέγιστον τὴν ἄκραν ταπεινώσιν,
ἦν κεκτημένος, σοφέ,
ὑψίκομον ὡσπερ φυτόν, ἐκ γῆς ἀνύψωσαι.

Θεοτοκίον.

- 320 Συνέλαβες ἄκραντε φωνῇ αὐλῶ
τὸν λόγον τὸν αὐλον καὶ ἐνύλωσ τέτοκας
μετὰ σαρκὸς ἀληθοῦς·
διὸ τὸ εἶδος τῆς μορφῆς αὐτοῦ σεβόμεθα.
Ἐδὴ γ'. Οὐρανίας ἀψίδος ὄροφουργὲ Κύριε.
φ. 17^Ν // Ἰσχυρότατον ὄπλον
325 χαῖρε πιστῶν, Δέσποινα,
χαῖρε κραταιὰ προστασία,
χαῖρε ἀντίληψις,
χαῖρε βοήθεια,
ἁμαρτωλῶν χαῖρε τείχος,
330 τῶν προσκαλουμένων σε,
χαῖρε τοῦ κόσμου γέφυρα.
Σωτηρίας ἀνθρώπων
χαῖρε στεῆρρόν ἔρεισμα·
χαῖρε τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας ἡ ἐπανάκλησις,
335 δι' ἧς ἀπέλαβον
τὴν παλαιὰν εὐκληρίαν· χαῖρε ἡ ἀνοίξασα πάλιν
παράδεισον.

heirm (γ' ῥδῆς): ER 306, TV 87, EE 220, n. 315 Joannis.

333. στεῆρρόν: -ρον erasum in cod. in mrg. iteravit copista.

Χαῖρε ἀφλεκτε βάτε,
 χαῖρε φωτὸς ὄχημα,
 340 χαῖρε τοῦ ἡλίου νεφέλη,
 χαῖρε περιδοξε
 καὶ περιάλητε
 τοῦ βασιλέως καθέδρα·
 χαῖρε πόλις ἔμψυχε
 345 Χριστοῦ τοῦ ζῶντος Θεοῦ.

φ. 18^r Ἀπειρόγαμε μήτερ,
 χαῖρε ἀγνή Δέσποι//να,
 χαῖρε ἢ ἀνήροτος χώρα καὶ ἀγεώργητος,
 ἢ γεωργήσασα
 350 τὸν γεωργὸν τῶν ἀπάντων,
 χαῖρε γῆ ἀλήθειαν ἢ ἀνατείλασα.

Ὁ αὐτός.

Τὴν σεπτὴν ἐκκλησίαν
 κατανοῶν, ὅσιε,
 ἀποκειρομένην τὸ κάλλος
 355 καὶ τὴν εὐπρέπειαν,
 ἦν ἐνεδύετο
 ἐκ τῆς ἱερογραφίας,
 πόνοις σῆς ἀθλήσεως ταύτην ἐστόλισας.

Ἰκανῶς προγυμνάσας
 360 ἀσκητικοῖς, ἐνδοξε,
 σεαυτὸν ἀγῶσιν, ὡς βέλος
 ὄντως γεγένησαι,
 ὅπερ ἠκόνισαν
 (σ. 314) οἱ ἄνθρακες τῆς ἐρήμου,
 365 δι' οὗ καταβέβληται
 ἀσεβῶν φρύγαμα.

Ὅμοούσιον φύσει
 τῇ καθ' ἡμᾶς ἔγνωκας
 τὸν σὺν τῷ Πατρὶ αἰδίως

348. χαῖρε omissum a copista manus alia supra lineam add. in cod. // ἀνήροτος: ἀνήρω-
 τος cod.

φ. 18^v 370 ὡς // ὁμοούσιον
 συνόντα Κύριον·
 διὸ σεβόμενος τούτου
 τὸ θεῖον ἐκτύπωμα
 ἠὐσέβεις, ὅσιε.

Θεοτοκίον.

375 Ἰοβόλῳ θηρίῳ
 τραυματισθεὶς πέπτωκα
 καὶ ἐν ἀπογνώσει ὑγείας
 ἄρτι κατάκειμαι·
 ἀτόποις ἔργοις γὰρ
 380 καὶ λογισμοῖς τε καὶ λόγοις
 αἰσχροτάτοις βάλλομαι,
 Δέσποινα, σῶσόν με.

Ἄλλος. Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκο<δομοῦντες>.

Ἴδε παμφαῆς πανήγυρις,
 ἴδε χαρμοσύνης
 385 ἡμέρα προθεῖσα
 τοὺς ἄθλους Ἱγνατίου
 ὡς τράπεζαν καλλίστην
 πνευματικὴν τοῖς πιστοῖς·
 δεῦτε μαρτύρων ἐρασταὶ
 390 ἀθλητικὸς ἀγῶνας τρυφήσατε.

φ. 19^r // Γνώμη εὐσεβεῖ ἀντέλεγε
 τῷ τυράνῳ, πάτερ,
 εἰ μὴ ἐγεννήθη ὁ Λόγος ἐκ Παρθένου
 καὶ ἥλοις προσηλώθη,
 395 μῆτε δεικνύτω γραφή·
 εἰ δ' οὕτω γέγονεν αὐτά,
 ξύλα καὶ λίθοι κηρυττέωσαν.

380. λόγοις Γ: ἔργοις a.c. λόγοις p.c. M.
 heirm (γ' φδῆς): MR II 555, TV 97, EE 11, n. 15 Andreas.

397. ξύλα καὶ λίθοι κηρυττέωσαν Γ: Τὶ μὴ ξύλα καὶ λίθοι ἀγγέλουσι a.c. ξύλα καὶ λίθοι
 κηρυττέωσαν p.c. sub lineam scripsit copista in M.

397. Cfr Lu. 19, 40.

- (σ. 315) *Νεύματι Θεοῦ γεγόναμεν
πνεύματα καὶ σάρκες·*
400 *ὄθεν καταλλήλως τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου
ποτὲ μὲν ἰνδάμασι,
ποτὲ γραφαῖς μυστικαῖς,
ἄλλοτε τύποις ἱεροῖς ἐκδιδασκόμεθα.*

Θεοτοκίον.

- Ἄνωθεν σὲ προκατήγγειλαν,*
405 *κόρη, οἱ προφηταί,
στάμνον τε καὶ ῥάβδον
καὶ κιβωτὸν καὶ τόμον,
ἃ πάλαι ἐσέβοντο
οἱ πατριάρχαι οἱ σοφοί·*
φ. 19^v 410 *διὸ// εἰκόνα καὶ ἡμεῖς
τὴν σὴν σεβόμεθα.*

Κάθισμα. Ἦχος πλ. δ'. Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

- (σ. 316) *Ἰακὼβ χιτωνίσκους τοῦ Ἰωσήφ
ἤμαγμένους προσβλέπων ἐν ὀφθαλμοῖς,
τὸν παῖδα ἐδάκρυνεν ἐν αὐτοῖς φανταζόμενος·*
415 *καὶ σὺ δὲ τοῦ Δεσπότου τὸν τύπον θεώμενος,
κρεμασθέντος ξύλω, δι' οἴκτον ἀμέτρητον,
ἐνδον ἐν καρδίᾳ ἐλογίζου τὸ πάθος
αὐτοῦ τὸ σωτήριον
καὶ αὐτὸ τὸ πρωτότυπον*
420 *ἐν εἰκόσιν ἐδόξαζες,
ἐκβλύζων δακρῶν ὄχρετούς
καὶ ἐκχέων δέησιν ἰκέσιον·
δι' ὧν ἔτυχες
δόξης αἰωνίου, ὄσιε.*

402. ante μυστικαῖς: ταῖς add. in mrg. M.
heirm (μεσφδίου καθίσματος): TV 29, EV 298.

419. αὐτὸ correxi: αὐτὸ ΓΜ.

398. Cfr Ge. 2, 7.

406. Is. 11, 1.

407. Is. 8, 1.

412-414. Ge. 37, 33-34.

Δόξα τὸ αὐτό.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Ὅμοιον.

- φ. 20^Γ 425// Τῆς Τριάδος τὸν ἕνα ὑπερφυῶς
 συλλαβοῦσα, Παρθένε, καὶ θαυμαστῶς
 τοῦτον ἀπεκύησας ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν
 καὶ κοινωνὸν τῆς θείας κατέστησας φύσεως,
 τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν τὴν πάλαι ἐξόριστον
 430 ὄθεν συνελθόντες οἱ τῷ τόκῳ σου πάντες
 σωθέντες, πανάμωμε,
 τοῖς σοῖς λόγοις ἐπόμενοι
 χρεωστικῶς σε μακαρίζομεν,
 αἰτούμενοι Χριστὸν τὸν Θεὸν
 435 τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι
 τοῖς σὲ δοξάζουσι πίστει,
 μητέρα ἀπείρανδρον.

Ῥδὴ δ'. Ὁ εἰρμός·

Σὺ μου ἰσχὺς, Κύριε, σὺ μου καὶ <δύναμις>.

- Ἄνατολή
 τοῦ πατρικοῦ ἀπαυγάσματος
 φ. 20^Υ 440// καὶ ἡλίου
 τοῦ ἐξανατείλαντος
 πρὸ ἑωσφόρου ἐκ τοῦ Πατρὸς
 χαῖρε, Θεοτόκε,
 νεφέλη κούφη καὶ ἔμψυχε,
 445 παρθένε, χαῖρε μήτηρ,
 χαῖρε εὐλογημένη,
 χαῖρε δεδοξασμένη πανάμωμε.
 Σὺ τὸ χρυσοῦν
 θυμιατήριον, Δέσποινα,
 450 τοῦ ἀστέκτου
 καὶ αὐλοῦ ἄνθρακος,
 ἐν ᾧ ἐκαύθη διαβραγὲν

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Τῆς Τριάδος τὸν ἕνα: MR III 392, MV V 203.
 heirm (δ' Ῥδης): ER 420, TV 96, EE 219, n. 314 Joannis.
 ἰσχὺς correxi: Χριστὲ cod.

- τῆς ἀδαμιαίας
 παρακοῆς τὸ χειρόγραφον·
 455 διὸ σοὶ χαῖρε κράζω,
 δι' ἧς πᾶσιν ἐδόθη
 ἡ χαρὰ καὶ τρυφή καὶ ἀπόλαυσις.
 Σὺ τῶν βροτῶν
 δόξα καὶ κλέος καὶ καύχημα
 460 καὶ ἀγγέλων
 στέφος καὶ διάδημα·
 διὸ ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς
 φ. 21^r μίαν // ἐκκλησίαν
 στησάμενοι παναρμόνιον,
 465 τὸ χαῖρέ σοι βοῶμεν,
 χαῖρε Δέσποινα κόσμου,
 χαῖρε πάντων ἀνθρώπων βοήθεια.
 Κλίνη σεπτῆ,
 ἣν Σολομῶν προδιέγραψε
 470 κυκλουμένην
 δυνατοῖς ἐξήκοντα,
 χαῖρε, Παρθένε, ἡ κιβωτὸς
 ἡ κεχρυσωμένη
 τοῦ νοητοῦ ἀγιάσματος·
 475 λαβὶς ἡ θεία χαῖρε,
 χαῖρε βάτε πυρφόρε,
 χαῖρε πύλη καὶ κλιμαξ καὶ γέφυρα.
 Ὁ αὐτός.
- (σ. 317) Ὅλος Θεῶ
 καθιερώθης, Ἰγνάτιε,
 480 καὶ θυσία
 δεκτὴ προσενηνεξαι,
 ὡς ὀλοκάρπωμα ἱερόν,
 ὄλον σου τὸν βίον
 φ. 21^v πράξεις καὶ λόγοις καὶ θάνα//τον,

472. ἡ κιβωτός: omissum in textu manus alia add. in mrg. codicis.

468-471. Ca. 3, 7

475. Is. 6, 6

476. Cfr Ex. 3, 2

- 485 αὐτῷ προσαναφέρων
καὶ ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα·
διὰ τοῦτο δοξάζῃ αἰῶνια.
Κλέος πολὺ
παρὰ Θεοῦ ἀπηνέγκατο,
490 τὴν τοῦ κόσμου
δόξαν βδελυξάμενος
ὁ εὐκλεῆς μάρτυς τοῦ Χριστοῦ
καὶ τὴν τοῦ Κυρίου
δόξαν καλῶς διηγούμενος,
495 ἦν ἱερογραφία
καταγγέλλουσιν ὄντως
ὡς οὐρανοῦ τὸ στόμα τοῖς ἄστρασι.
Λύκοι βαρεῖς
καὶ ἀρπακτῆρες ἐπέθεντο
500 τοῦ Κυρίου
τῇ ποιμνῇ, Ἱγνάτιε,
καὶ ἀψευδῶς ταύτην διασπᾶν
σπουδάζουσι πόθῳ,
δι' ἣν πολλὰ κεκοπίακας
505 καὶ θάνατον ὑπέστης
μετὰ θλίψεις ποικίλας·
φ. 22^τ διὸ ταύτην // λιταῖς σου ἐκλύτρωσαι.
Ἔσχες ἐν σοί,
πάτερ, λαλοῦντα τὸν Κύριον,
510 παρεστῶτι,
τυράννων ἐνώπιον
καὶ ὑπὲρ τύπων τῶν ἱερῶν
ἀπολογουμένῳ·
καὶ γὰρ αὐτὸς ἐπηγγείλατο
(σ. 318) 515 σοφίαν τε καὶ λόγον
παρασχεῖν τοῖς ἐν πίστει
μαρτυροῦσιν αὐτοῦ τὴν ἐμφάνειαν.

507. ταύτην Γ: τούτους a.c. ταύτην p.c. supra lineam scripsit copista in M || ἐκλύτρωσαι Γ:
ἀπέλασον a.c. ἐκλύτρωσαι p.c. supra lineam scripsit copista in M et ἐκλιτροσεν κλυ
manus alia supra lineam iteravit in Γ.

498-502. Ac. 20, 29.

514-517. Cfr Lu. 12, 11-12.

Θεοτοκίον.

- Ἦμβρος ἐν σοὶ
ὡς ἐπὶ πόκον ὁ Κύριος,
520 Παναγία,
ἤδη καταβέβηκε
καὶ ὡς σταγῶν ἢ ἐπὶ τὴν γῆν
ᾔθεν ἐξ ἐρίου
τῆς σῆς σαρκὸς ἐξυφάνατο,
525 τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων,
ἦνπερ καὶ ἐνεδύθη
καὶ σὲ γῆν εὐλογίας ἀνέδειξεν.
Ἄλλος.
Ἐν Πνεύματι προβλέπων.
- φ. 22^v // Τί, μάταιε, ἔφασκεν ὁ θῆρ τῷ ἱερεῖ,
ξύλοις τε καὶ χρώμασιν καὶ λίθοις προσκυνεῖς,
530 οὐ προσανέχων τῷ γράμματι τῷ ἁγίῳ,
ἀπαγορεύοντι συνθέσεις τῶν εἰκόνων;
ὄντως ματαιόφρονες πάντες ὑμεῖς.
Ἴνα τί, παράνομε, φησὶν ὁ ἀθλητῆς,
τὸν νοῦν τὸν τοῦ γράμματος μὴδ' ὄλως ἐννοῶν
535 παρεγγαράττεις δολίως τὰ γεγραμμένα
(σ. 319) καὶ τὰ λεχθέντα περὶ // Θεοῦ ἀσωμάτου
τῷ σαρκὶ πλακέντι προσάπτεις Χριστῷ;
Οὐ ξύλοις καὶ χρώμασιν λατρευόμεν ἡμεῖς,
οἱ ξόανα ρίπτοντες εἰς γῆν τὰ τῶν ἐθνῶν,
540 ἀλλὰ ἐκ τούτων Θεῷ τῷ ἐπουρανίῳ
φ. 23^r προσαναφέρομεν // τὸ σέβας ὡς καὶ δόξαν
τὴν ἐκ τῶν κτισμάτων τῷ κτίσαντι.

520. Παναγία M: Παναγία omissum in textu manus alia add. in mrg. Γ.

527. γῆν εὐλογίας ἀνέδειξεν Γ: ἐπαγγελίας γῆν ἔδειξεν ὡς πλάστης a.c. γῆν εὐλογίας ἀνέδειξεν p.c. M.

Ἄλλος M: Ἄλλος manus alia add. in Γ.

heirm (δ' ᾠδῆς); MR II 397, PaR 97, EE 11, n. 15 Andreas.

528. μάταιε M: μάταιε a.c. μάταια p.c. Γ.

542. κτισμάτων M: κτησμάτων Γ et κτισμάτων manus alia correxit in mrg. Γ.

518-522. Cfr Ps. 71, 6 et Jd. 6, 37-40.

530-531. De. 4, 16

Θεοτοκίον.

Ἐπέφηθεν ἔνθεον Μωσῆς ὁ ἱερός,
 εὐσέβειαν δείξας μοι ἐν τύποις τῆς σκηνῆς
 545 Θεῷ λατρεύειν τῷ ὄντι ἀπεριγράπτῳ
 καὶ ἐπ' ἐσχάτων σάρκα πάντως ληγομένην
 ἐξ Ἀειπαρθένου νεάνιδος.

Ἦδη ε'. Ἴνα τί με ἀπόσω.

Νοερὰν σατραπείαν
 καὶ τυραννικὴν ἐναέριον φάλαγγα
 550 παρελθεῖν ἀλύπως
 ἐν καιρῷ τῆς ἐξόδου μου πάρασχε,
 ἵνα σοι τὸ χαῖρε
 χαρμονικῶς, Δέσποινα, κράζω·
 χαῖρε πάντων ἐλπίς ἀκαταίσχυντε.

φ. 23^v 555// Ὡς χαρὰν συλλαβοῦσα,
 χαῖρε ὑπεράμωμε, χαῖρε ὑπέραγνε,
 χαῖρε τῆς ἀγνείας
 πορφυρόχροον ἄνθος ἠδύπνοον,
 χαῖρε παρθενίας
 560 κοκκοβαφῆς ἐρυθρὸν ῥόδον
 καὶ Θεοῦ τὸ εὐῶδες ὄσφράδιον.
 Μυστικὴ μυροθήκη,
 χαῖρε τὸ ἠδύπνοον μύρον ἢ βρύουσα,
 χαῖρε θεία κρήνη
 565 ἢ τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν ἀναβλύζουσα,
 χαῖρε ἢ τὸν βότρυν
 τὸν τῆς ζωῆς καρποφοροῦσα,
 ἀγεώργητος ἄμπελος Δέσποινα
 Ἄδιόδευτε πύλη,
 570 χαῖρε ἦν διώδευσε Χριστὸς ὁ Κύριος,
 παραδείσου πύλας
 ἢ ἀνοίξασα χαῖρε τῷ τόκῳ σου·

heirm (ε' ᾠδῆς): ER 307, TV 140, EE 219, n. 314 Joannis.
 ἀπόσω: om. in cod ἀπόσω manus alia scripsit.

555. χαρὰν: χαρα manus alia supra lineam scripsit in cod.

557. ἀγνείας: ἀγνίας cod.

543-545. Cfr Ex. 26, 1...

φ. 24^Γ χαῖρε δι' ἧς χαίρει
 ὁ οὐρανὸς καὶ γῆ // χορεύει,
 575 ἢ τὰ ἄνω τοῖς κάτω συνάψασα.

Ὁ αὐτός.

Συμπαθῆς τε καὶ πρᾶος,
 ἀπλοῦς καὶ ἀκέραιος ὢν ἐν ἀσκήσει σου,
 ὅτε ἐθεάσω
 τὴν εἰκόνα Χριστοῦ ὡς ὑβρίζετο,
 580 μάχιμος ἐδείχθης
 καὶ ἰσχυρὸς ὀπλίτης, μάκαρ,
 διελέγχων τυράννων τὴν ἄνοιαν.

(σ. 320) Παῦσον ἔλεγες, πάτερ,
 μὴ αὐθαδιάζου καθ' ἡμῶν, παράνομε,
 585 εἰδωλολατροῦντας
 ὀνομάζων οὐς βλέπεις ἐκάστοτε
 ναοὺς καθαιροῦντας
 τοὺς τῶν εἰδώλων καὶ τεμένη
 ἀνυψοῦντας τοῖς τούτοις ἐμπτύσασιν.

590 Ἄπας τῶν ὀρθοδόξων
 εἰκόνας σεβόμενος καὶ ἀναγόμενος
 πρὸς θείας εὐνοίας,

φ. 24^Υ // δι' αὐτῶν τῷ Κυρίῳ προσφθέγγεται·
 ὅμοιοι εἰδώλοις

595 τοῖς ἀναισθητοῖς, οἱ ποιοῦντες
 καὶ δοξάζοντες ταῦτα γενέσθωσαν.

Νάματα ἐξαντλήσας
 ἐκ πηγῆς ἀνάου τοῦ θείου γράμματος,
 καταρδεύεις κόσμον

600 εὐσεβείας ἀρδεύμασιν, ὅσιε,
 καὶ τῆς ἀθείας
 σὺ τὴν πυρὰν κατασβεννύεις,
 ποταμὲ χαρισμάτων ἀνάπλεω.

Θεοτοκίον.

Ἀπειρόγαμε κόρη,
 605 ἢ μορφὴν ἀνθρωπίνην τῷ σὲ μορφώσαντι

603. ἀνάπλεω M: ἀνάπλεως manus alia supra lineam add. in Γ.

ἄσωμάτῳ Λόγῳ
 παρασχοῦσα, ἰκέτετε πάντοτε
 ἐν μορφαῖς ἀγίαις
 τὴν ἐκκλησίαν ἐγκοσμεῖσθαι,
 610 ὡς οἱ θεῖοι πατέρες ἐδίδαξαν.

Ἄλλος. Τὸ φαεινὸν ἡμῖν ἐξανάτειλον.

φ. 25^r // Ἐγκαινιζέσθωσαν τύποι σήμερον (σ. 321)
 πάντες ἐν χάριτι
 καὶ τιμάσθωσαν τὰ ἐκτυπώματα
 Χριστοῦ ἐν σχέσει
 615 τῇ πρὸς τὰ πρωτότυπα,
 ὡς πάλαι σκηνὴ τοῦ Θεοῦ.
 Ὑποδεικνύεται ἡ προσκύνησις,
 ἣτις ὀφείλεται
 ἀποδίδοσθαι τῷ ἐκτυπώματι
 620 Σταυροῦ· Μωσῆς γὰρ
 ὡς στήλην ἀνύψωσεν
 αὐτὸν κατὰ δράκοντος.
 Φανερωθήσεται Ἰσραὴλ, φησί,
 κράτος Σταυροῦ Χριστοῦ
 625 ἐν τῷ μέλλοντι· διὸ προσπτύσσομαι
 εὐσεβοφρόνως
 τὸ ἄκρον τῆς βάρβδου σου,
 Ἰωσήφ παμφίλιτατε.

Θεοτοκίον.

Ἡ πολυῦμνητος καὶ περιδοξὸς κόρη
 630 ὕμνεῖσθω μοι,
 ἢ κηῆσασα τὸν ἐπουράνιον
 Θεὸν καὶ Λόγον,
 φ. 25^v σαρκὶ ὁ//μιλήσαντα
 καὶ φύσεις οὐ τρέψαντα.

heirm (e' φδης): MR II 398, PaV 87, EE 15, n. 16 Andreas.

628. Ἰωσήφ Γ: υἱέ μου a.c. Ἰωσήφ p.c. supra lineam scripsit copista in M.

634. φύσεις M: φύσις Γ.

᾽Ωδὴ ζ'. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον.

635 Ἡ ἔμψυχος χαῖρε, Δέσποινα, κόχλος,
ἡ κογχύλη σῶν ἀχράντων αἱμάτων,
πορφυραυγῆ, ἐρυθρὰν ἀλουργίδα,
τῷ τοῦ παντὸς βασιλεῖ πορφυρώσασα,
τὴν γύμνωσιν τὴν τοῦ Ἀδάμ

640 ἢ σκεπάσασα, χαῖρε, πανύμνητε.

Στηρίζει μὲν τὰς καρδίας ἀνθρώπων
φυσικῶς ὁ αἰσθητὸς ἄρτος, κόρη,
Χριστιανῶν τὰς ψυχὰς δὲ κρατύνει
τὸ σὸν ἀδόμενον ἅγιον ὄνομα·

645 ἐντεῦθεν καὶ χαρμονικῶς
πᾶσα γλῶσσα τὸ χαῖρε κραυγάζει σοι.

φ. 26^r

Λυχνία ἢ χρυσαυγίζουσα, χαῖρε,
κιβω//τὸς ἢ θεοχώρητος, χαῖρε,
χαῖρε σκηνή, χαῖρε Ἅγιον ὄρος,

650 χαῖρε τοῦ ζῶντος Θεοῦ πόλις ἔμψυχε,
παλάτιον χαῖρε Χριστοῦ,
χαῖρε τέμενος θεῖον πολύφωτον.

Ἐπέραγνε, ὑπεράμωμε χαῖρε,
τὸ τῆς φύσεως ἐξάιρετον ἄνθος,

655 χαῖρε κοινὴ τῶν ἀνθρώπων τοῦ γένους
φιλοτιμία καὶ χάρις θεόσδοτος,
τὴν ἄτιμον φύσιν τῶν βροτῶν,
ἢ τιμήσασα χαῖρε τῷ τόκῳ σου.

(σ. 322)

Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Ῥητορικαῖς ἐπωδαῖς

660 καὶ γραφικαῖς ἀποδείξεισι
δεικνύων τὴν τῶν σεπτῶν

εἰκόνων προσκύνησιν,

ποικίλας ὑπήνεγκας

θλίψεις, γενναιόφρον,

665 ἐξορίας τε γηθόμενος.

heirm (ζ' φδῆς): ER 462, TV 96, EE 219, n. 314 Joannis.

heirm (ζ' φδῆς): ER 308, MR I 207, TV 29, EE 220, n. 315 J. Damasc.

661. σεπτῶν: σεπτὸν manus alia iteravit in mrg. Γ.

φ. 26^v

Ἴνα τί, Λέων φησὶ
 πρὸς τὸν Ἱγνάτιον //, λέλοιπας
 τὸν κτίστην καὶ παρ' αὐτὸν
 λατρεύεις τοῖς κτίσμασιν,
 670 ἀγγέλους σεβόμενος
 καὶ ἀνθρώποις νέμων,
 ὡς Θεοῖς, δόξαν ἀνοίκειον;
 Σοφίαν ἔοικας σὺ
 νῦν ἐγκαλεῖν ἡμῖν, ἔφησεν
 675 ὁ ἀθλητῆς τοῦ Χριστοῦ,
 Δαβὶδ γὰρ ἐδίδαξε
 Θεοῦ φίλους ἅπαντας
 τιμᾶν ὑπὲρ λίαν,
 κατὰ σχέσιν τὴν πρὸς Κύριον.
 680 Τὸν Ἀβραὰμ ἐνορῶν
 καὶ Ἰ~~κ~~ησοῦ>ν τὸν στρατιάρχον
 καὶ Γεδεών, Μανωέ,
 Δαβίδ, τοὺς θεόφρονας,
 προσκύνησιν νέμοντας
 685 ἱεροῖς Ἀγγέλοις,
 κἀγὼ τούτους κατασπάζομαι.

Θεοτοκίον.

Οὐδ' ὄλωσ κτίσει τινὶ
 λατρεύειν ἡμεῖς ἐμάθομεν,
 (σ. 323) τιμῶμεν // δὲ σχετικῶς
 690 τὰ θεῖα μορφώματα,
 φ. 27^r τῆς τε θεομῆ//τορος
 καὶ Ἀγίων πάντων,
 οὓς ἐδόξασεν ὁ Κύριος.

Ἄλλος. Τὸν προφήτην Ἰωνᾶν.

Μέγα ὄντως καὶ φρικτὸν τὸ μυστήριον ἐστὶν
 695 εὐσεβείας ἐν Χριστῷ, ὃ ἀγγέλοις γνωρισθὲν

Ἄλλος M: Ἄλλος manus alia add. in Γ.

heirm (ς' φδῆς): MR II 335, RaV 97, EE 12, n.15 Andreas.

695. εὐσεβείας ἐν Χριστῷ M: τὸ τῆς πίστεως Χριστοῦ Γ.

676-679. Ps. 138, 17.

694-695. 1 Ti. 3, 16.

ἑστήριξαν

προφήται θεῖοι καὶ θεοφρόνων πληθύς.

Ὡσπερ πάλαι τοὺς βροτοὺς προσεκύνουν Ἀβραὰμ
καὶ προφήται, ἀρετὰς καὶ ἀξίας τὰς αὐτῶν

700 δοξάζοντες,

οὕτω πιστοὶ τε τοὺς τῶν Ἀγίων χοροὺς.

Χαρμοσύνως ὁ στερῆρός ἀθλητῆς τοὺς αἰκισμοὺς
ὑπεδέχετο βοῶν εὐχαρίστοις ἐν φωναῖς,

ὁ δοὺς ἡμῖν

705 ὑπὲρ σοῦ πάσχειν, δόξα σοι, Κύριε.

Θεοτοκίον.

φ. 27^v // Ἀνατείλας ἐκ τῆς σῆς, παναμώμητε, γαστρός,
ὡς νυμφίος ἐκ παστοῦ, ὁ υἱός σου καὶ Θεὸς
ἀνέδειξέ
σε Θεοτόκον, ἡμᾶς δὲ θέσει υἱός.

(σ. 324)

Κοντάκιον. Ἦχος δ'.

Ὁ Ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ ἑκουσίως.

710 Τὸν ἀκλινῆ τῆς ἀληθείας προστάτην
καὶ ἐκκλησίας ἀρραγέστατον πύργον,
τὸν νοερὸν ἀδάμαντα πρὸς πάντας αἰκισμοὺς,
βρῦσιν τὴν ἀέναον τῶν ποικίλων θαυμάτων,
μοναστῶν τὸ καύχημα καὶ μαρτύρων τὸ κλέος,

715 ὁμολογίας λάμποντα φωτί,
τὸν ἱερὸν ὑμνοῦμεν Ἰγνάτιον.

Ὁ οἶκος.

Μαρτύρων μνήμης οὐκ ἔστι κόρος
τῷ φιλομάρτυρι·

φ. 28^r

δι' αὐτῆς γὰρ τὰ θαν//μάσια

709. θέσει M: θεῖους Γ.

heirm (Κοντακίου): ER 20, HR 133, HV 34.

713. ἀέναον: ἀένναον Γ M.

719. αὐτῆς Γ: αὐτῶν a.c. αὐτῆς p.c. M.

- 720 τοῦ κοινοῦ ἡμῶν Δεσπότης δημοσιεύονται
καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν εὐνοια
ἐν τῷ κόσμῳ γνωρίζεται
καὶ πρὸς τὸν ὁμοιον ζῆλον
οἱ Χριστοῦ στρατιῶται διεγείρονται·
- 725 σοῦ δὲ μάλιστα πάντων ἀντεχόμεθα,
ὁμολογητὰ ἀοίδιμε·
σὺ γὰρ καὶ τῆς πόλεως ἡμῶν
προστάτης καὶ πρόμαχος,
σὺ ῥύστης καὶ φύλαξ ἡμῶν ἄγρυπνος,
(σ. 325) 730 σὺ κραταίωμα καὶ καταφυγὴ ἀπροσ//μάχητος
καὶ συμπολίτης καὶ ἰατρὸς
καὶ δόξης στέφανος·
διὸ σὲ τὸν ἱερὸν ὑμνοῦμεν Ἰγνάτιον.

Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ η΄ τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς
ἡμῶν Ἰγνατίου τοῦ ὁμολογητοῦ·

Στίχοι>

- φ. 28^v // Τὸν Ἰγνάτιον ἐκ γῆς ἦραν οἱ νόες
735 φρόνημ' ἐπιγνάμψαντα σαρκὸς Κυρίῳ·
ὀγδοάτη λίπες, Ἰγνάτιε, χθόνα καὶ πόλον εὔρες.

- Οὗτος ὁ ὄσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰγνάτιος ὄρμητο μὲν ἐκ Κίου τῆς κατὰ
Βιθυνίαν· θεοφιλῆς δὲ ὢν ἔγαν καὶ τὸν Θεὸν φοβούμενος, τῷ κόσμῳ καὶ
τῶν ἐν κόσμῳ πᾶσι τὸ χαίρειν εἰπὼν, μόνῳ τῷ Θεῷ ἑαυτὸν καθιέρωσεν
ἐν μοναχικῇ σχήματι σπουδάζων εὐάρεστος αὐτῷ γενέσθαι νηστεῖαις
5 δὲ καὶ παννύχιος στάσει καὶ προσευχαῖς ἀδιαλείπτως ἐνηθόμενος ἐν
τοῖς Ὀλύμπου μέρεσιν, οὐ μόνον τοὺς κατ' αὐτὸν ὑπερέβαλεν ἀγωνιζό-
μενος // ἀσκητικῶς, πλείστους τε καὶ λαμπροὺς τηνικαῦτα ὄντας ἀγω-
φ. 29^r νιστάς, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀγνεΐᾳ καὶ καθαρότητι τοῖς ἀγγέλοις ἡμιλλᾶτο·
ὄρων δὲ τὴν θεομάχον καὶ βλάσφημον αἵρεσιν τῶν εἰκονομάχων κορυ-
10 φουμένην καὶ τὰς ἐπανατεινομένας κολάσεις τοῖς μὴ ἀνεχομένοις ἐξυ-
βρίσαι εἰς τὰ θεῖα ἐκτυπώματα, θείου ζήλου πλησθεὶς, κατέλιπε τὰς ἐν
ὄρεσι διατριβὰς καὶ τῷ ποιμένι Κίου μαθητευθεὶς (Εὐστάθιος δ' ἦν, ὡς
οἶμαι, ὁ τηνικαῦτα τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην οἰακοστροφῶν· τότε γὰρ καὶ
φ. 29^v αὐτὸς ἀνεδείκνυτο γενναῖος ἀγωνιστῆς // τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς τῶν

720. δημοσιεύονται Μ: τοῖς πᾶσιν ἔθνεσι κηρύττεται Γ.

736. ὀγδοάτη λίπες, Ἰγνάτιε, χθόνα καὶ πόλον εὔρες Μ: ὀγδοῆ ἄλλοδαπὴν λίπεν Ἰγνά-
τιος πάτραν εὐρῶν Γ.

7. πλείστους τε καὶ λαμ eraso in cod. manus alia πλοῖστοις τε καὶ λαμ supra lineam
rescripsit // πλείστους correxi: πλοῖστοις cod.

8. ἡμιλλᾶτο correxi: ἡμιλλεῖτο cod.

- 15 ἀγίων εἰκόνων προσκυνήσεως μέγιστος πρόμαχος, ὡς ἡ κατ' αὐτὸν
 ἱστορία δηλοῖ, ἦν καὶ ὑποθήσομεν), ἐξ αὐτοῦ πᾶσαν γραφικὴν ῥῆσιν
 καὶ ἀποστολικὴν παράδοσιν ἐξεπαιδεύθη· καὶ οὕτω καθοπλισθεὶς καὶ
 τὴν ἐξ ὕψους ἐνδυθεὶς δύναμιν, πρὸς τὸν θηριώδη Λέοντα τὸν ἐξ
 Ἰσαυρίας προσεχώρησε· καὶ τοῦτον ἐλέγξας καὶ ἄθεον προσονομάσας,
 20 πληγὰς καὶ ὕβρεις καθυπέστη ἄσμενος, εἰρκταῖς τε καὶ ταριχεύσεσιν
 ἐγκαρτερήσας καὶ πλείσταις ἄλλαις βασάνοις ἀνηκέστοις, τέλος ἐν ἐξο-
 ρία δεινῇ κατεδικάσθη· ἐν ἣ τὸν βίον μετή//λαξεν, ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς
 τὴν οὐράνιον Ἱερουσαλήμ μετακλήθει, ἐγκεκοσμημένος τῷ τῆς ὁμο-
 λογίας διαδήματι.

φ. 30^r

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ
 Εὐσταθίου, ἐπισκόπου Κίου τῆς Βιθυνίας.

Στίχ<οι>

Τὸν πηλὸν ἐκδύς, Εὐστάθιε παμμάκαρ,
 Θεῷ παρέστης τῷ δι' ἡμᾶς πηλίνῳ.

- 25 Οὗτος ὁ ἐν ἀγίοις πατήρ ἡμῶν καὶ μέγας Εὐστάθιος, τὸν κόσμον ὡσπερ
 βαρὺ φορτίον ἐξ ἑαυτοῦ ἀποθέμενος, γέγονε μοναχός· καὶ τὸν ζυγὸν τοῦ
 Χριστοῦ ἐπ' ὧμων φερόμενος καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἀόκνως ποιῶν,
 ἐπεμελεῖτο τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς // ἱερουργῶν τῷ Θεῷ· πολλῇ γὰρ παρα-
 κλήσει πεισθεὶς, γέγονεν ἱερεὺς εὐχαριστῶν αἰεὶ τῷ δοτῆρι Χριστῷ· πίστιν
 πρὸς Θεὸν ἔχων πολλήν, ἀγάπην πρὸς πάντας ἀνυπόκριτον, διδακτικὸς,
 30 ταπεινός, συμπαθής, ἐλεήμων, ζηλωτὴς ἔργων καλῶν· ψῆψω δὲ Θεοῦ
 ἀρχιεπίσκοπος Κίου γεγονώς, ἐκυβέρνησα τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν ἐπὶ
 χρόνους ἰκανούς, κατὰ τὴν τάξιν καὶ παράδοσιν τῶν ἀγίων καὶ πανευφή-
 μων Ἀποστόλων· αἵρέσεων δὲ τότε κατὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἐπεγε-
 ρησῶν, καταπυκνώσας ἑαυτὸν ὁ μακάριος οὗτος τῇ τῶν θείων γραφῶν μελέ-
 τη, ἀπεκρούσατο τῇ // σφενδόνῃ τῶν λόγων αὐτοῦ πάντας τοὺς ἐγκαυ-
 χωμένους κατὰ τῶν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν· τοῦτον τινὲς τῶν θεομάχων
 ἐκείνων τῷ τότε δυσσεβῶς βασιλεύοντι καταμηνύσαντες, τί δεῖ καταλέ-
 γειν; ἀπειλαῖς, ἐμπυτισμοῖς, ῥαβδισμοῖς, φραγγελώσεσι, φυλακάς, ταρι-
 χεύσεσι, ἐπανακρίσεσι, τελευταῖον δὲ πάντων ῥοπάλοις ἀφειδῶς τύψαν-
 40 τες αὐτόν, διὰ τὴν προσκύνησιν καὶ τιμὴν τῶν ἀγίων καὶ σεπτῶν εἰκό-
 νων, ἐξόριστον τῆς ἐπισκοπῆς πεποιήκασιν· καὶ οὕτως ἐν ἐξορίᾳ ἐπὶ χρό-
 νους τινὰς διαρκέσας, θλιβόμενος, κακουχούμενος, ὑστερούμενος //, ἐν
 πείνῃ καὶ δίψῃ, ἐν γυμνότητι, εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ, ἀπέπη πρὸς τὰς αἰο-

φ. 30^vφ. 31^rφ. 31^v

ὁσίου: manus alia ὁσίου delevit et ἐν ἀγίοις supra lineam correxit in cod.

18. Lu. 24, 49

26-27. Cfr Mat. 11, 29.

31. Tit. 2, 14

43. He. 11, 37.

43-44. 2 Co. 11, 27.

45 νίους σκηνάς, τῇ εἰκοστῇ ἐνάτῃ τοῦ Μαρτίου μηνός.

Ταῖς αὐτῶν πρεσβείαις, Χριστέ ὁ Θεός,
ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς.

ᾠδὴ ζ'. Θεοῦ συγκατάβασιν.

Ἡ μόνη ἀπείρανδρος,

740 ἡ μόνη ἄφθορος, χαῖρε Δέσποινα,
ἡ Παρθένος καὶ Μήτηρ,
ἡ παιδοτόκος καὶ ἀπειρόγαμος,
τὸ ξένον, χαῖρε, καὶ φρικτὸν μυστήριον,
χαῖρε Ἀγγέλων τρυφή,
745 χαῖρε ἀνθρώπων χαρά.

φ. 32^Γ

Σιὼν πόλις ἔμψυχε
τοῦ βασιλέως τῶν // βασιλέων Χριστοῦ,
περὶ ἧς ἐλαλήθη
δεδοξασμένα, χαῖρε θεόνυμφε,
750 χαῖρε ἡ κλιμαξ δι' ἧς μεταβαίνομεν
πρὸς οὐρανὸν ἀπὸ γῆς
καὶ ἐκ φθορᾶς εἰς ζωὴν.

Λειμὸν θεοφύτευτος,
εὐώδης κῆπος θεοβλαστούργητος

755 ἀνεδείχθης, Παρθένε,
ἀθανασίας ἄνθος ἀνθήσασα·
διὸ συμφώνως τὸ χαῖρέ σοι κράζομεν·
χαῖρε χαρᾶς χορηγέ,
χαῖρε πηγὴ γλυκασμοῦ.

760 Ὑπέρτιμε, Δέσποινα,
ἐξ ἀτιμίας παθῶν με λύτρωσαι,
ἵνα σοι χαρμοσύνως
τὸ χαῖρε κράζω· χαῖρε ἀγνεΐας πηγὴ,

45. ἐνάτη: ἐννάτη cod.

heirm (ζ' φῶδης): ER 421, TV 135, EE 219, n. 314 Joannis.

763. πηγὴ: πηγῆ cod. et πηγῆ manus alia correxit in cod.

χαῖρε ταμεῖον πάσης καθαρότητος,
 765 χαῖρε δοχεῖον Θεοῦ,
 χαῖρε χωρίον Χριστοῦ.

φ. 32^v // Ὁ αὐτός.

(σ. 326) Νοὸς καθαρότητι
 Θεοῦ τὴν δόξαν ἐμφάσσει καθορῶν
 δι' αἰσθήσεων, μάκαρ,
 770 τῆς ἀκοῆς τε καὶ τῆς ὀράσεως,
 ὅλον σαντὸν πρὸς ἐκείνην ἀνήγαγες,
 μουόμενος ἐκ Θεοῦ
 τὰ ἐν γραφαῖς καὶ μορφαῖς.

Εἰδὼς ἀκριβέστατα
 775 ὡς ἀληθείας ὁ Κύριος ἐκζητεῖ
 καὶ τοῖς ἐν περισσεῖα
 ὑπερηφάνοις ἀνταποδίδωσι,
 τοῦτον ἠγάπησας, ψεῦδος δὲ ἤλεγξας,
 μὴ πτοηθεῖς τὰς ὀρμὰς
 780 τῶν ἀλαζόνων ἐχθρῶν.

Ναὸς ἐχρημάτισας,
 ὀσιομάρτυς, τοῦ παντεπόπτου Θεοῦ,
 ἐν ποικίλαις ἰδέαις
 τῶν ἀρετῶν σου ἠγλαῖσμένος φαιδρῶς
 φ. 33^r 785 καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔφερες // ὄψεσι
 τὴν ἀκοσμίαν ὄραν
 τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ.

Ἀκράδαντον στύλον σε
 τῆς εὐσεβείας ἢ ἐκκλησία Χριστοῦ
 790 κεκτημένη, θεόφρον,
 καθικετεύει λύκους βαρεῖς ἐξ αὐτῆς
 τοῦ ἀπελάσαι ὡς τάχος καὶ ῥύσασθαι
 τῆς τούτων λύμης αὐτὴν

772. ἐκ Γ: τὰ a.c. ἐκ p.c. supra lineam scripsit copista in M.

773. τὰ ἐν Γ: ἐν τε a.c. τὰ ἐν p.c. supra lineam scripsit copista in M.

775-777. Cfr Pr. 3, 34

791. Cfr Ac. 20, 29

καὶ γλωσσαλγίας δεινῆς.

Θεοτοκίον.

- (σ. 327) 795 Σοφίαν καὶ δύναμιν
 Πατρός Ὑψίστου ἐκύησας Μαριάμ·
 διὰ τοῦτό σε πᾶσα
 ἡ ἐκκλησία καθικετεύει θερμῶς,
 ταύτην σοφίσαι ἐνθέοις ἐν δόγμασι
 800 καὶ ἐνισχύσαι αὐτήν
 κατὰ ἐχθρῶν δυσμενῶν.
- Ἄλλος. Ἡ κάμινος Σωτὴρ ἐδροσιζέτο.
 Ἴδού σοι τὸν Ἰγνάτιον, Κύριε,
 φ. 33^v εἰς ἰλασμόν // προσφέρομεν ψάλλοντες·
 εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.
- 805 Ῥομφαῖται δυσμενῶν ἐκλελοίπασιν,
 ἡ χάρις δ' αἰθριάζει τοῖς ψάλλουσιν·
 εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.
- ᾠδὴν σοι χαριστήριον ᾄδομεν,
 Θεῷ τῷ ἐν τριάδι κραυγάζοντες·
 810 εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Νεώτερος υἱὸς ἔργῳ γέγονα,
 μακρὰν γὰρ ἐπλανήθην τοῦ κτίστου μου·
 εὐλογημένη, ἀγνή, ῥύσαι με τάχος φθορᾶς.

ᾠδὴ η'. Εὐλογεῖτε παῖδες, τῆς Τριάδος.

- Ἰεσσαὶ ἐκ ρίζης,
 815 χαῖρε ῥάβδος βλαστήσασα,

794. γλωσσαλγίας M: γλωσ[σ add. supra lineam copista]αλγίας Γ // δεινῆς M: αἰσχροῦς Γ.

Ἄλλος M: Ἄλλος manus alia add. in Γ.

heirm (ζ' ᾠδῆς): MR II 401, EE 12, n. 15 Andreas.

806. δ' αἰθριάζει M: δ' αἰθριάζει a.c. δὲ ἐθριάζει p.c. Γ.

813. τάχος M: τάχους Γ.

heirm (η' ᾠδῆς): MR I 21, PaV 98, EE 225, n. 322 Kosmas.

Εὐλογεῖτε: εὐλογεῖται cod. et εὐλογεῖτε manus alia correxit in cod.

811-812. Cfr Lu. 15, 12...

814-815. Is. 11, 1

- χαῖρε ἀποτίστως ἀνηφοροῦσα
 ἄνθος τὸν Χριστὸν ὠραῖον,
 φ. 34^r χαῖρε // πῖον ὄρος, χαῖρε κατάσκιον,
 χαῖρε Θεοῦ ὄρος, ἐν ᾧ κατοικεῖν ὁ Λόγος
 820 πάντων εὐδόκησε πρὸ τῶν αἰῶνων.
 Σιδηρᾶ σου ράβδῳ
 κραταιᾶς ἀντιλήψεως,
 ὡς ὑλακτοῦντας κύνας, ὡς ὠρυομένους θήρας,
 τὰ περικυκλοῦντα τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν
 825 ἀποσῶβει πάθη δεινῶς με πολιορκοῦντα,
 ἵνα τὸ χαῖρέ σοι, παρθένε, κράζω.
 Ὁραιοῦθης ὄλη
 τὸν ὠραῖον ἐν κάλλεσιν
 ὑπὲρ υἱοῦς ἀνθρώπων Χριστὸν τεκοῦσα,
 830 ἢ ἐν γυναξίν ὠραία·
 διό σοι τὸ χαῖρε κράζομεν χαίροντες·
 χαῖρε Θεοτόκε, ἀγνή κεχαριτωμένη,
 χαῖρε τῆς κτίσεως ἐνδοξότερα.
 φ. 34^v // Δανιὴλ ὁ εἶδεν
 835 ὄρος πρὶν ἀλατόμητον,
 Θεογεννήτορ, χαῖρε ἐξ οὗ ἐτμήθη
 ἀκρογωνιαῖος λίθος,
 χαῖρε θεοδόχε ἀνθρακοφόρε λαβίς,
 χαῖρε τῶν ἀῦλων ἀγγέλων ἀγιωτέρα·
 840 χαῖρε τῆς κτίσεως τιμιωτέρα.
 Ἑπταπλασίως κάμινον.
 (σ. 328) Μακαρισμοῦ τετύχηκας
 ἐπαξίως, Ἰγνάτιε·
 ὅτι ἐν βουλῇ τῶν ἀσεβῶν αἰρέσεων
 οὐχ εἴλου πορεύεσθαι
 845 οὔτε πατεῖν τὴν τούτων ὁδὸν

heirm (ἡ' φδῆς): ER 440, HR 332, MR I 33, EE 219,
 n. 314 Joannis.

834-837. Da. TH. 2, 34

837. Cfr Eph. 2, 20 et 1 Pe. 2, 6

843-850. Cfr Ps. 1, 1-2.

- οὔτε ἐν καθέδρᾳ
 τῶν λοιμῶν καθεσθῆναι,
 ἀλλὰ πᾶσαν μελέτην
 ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου
- 850 ποιούμενος, τὰς τούτων ἔτρεψας συμμορίας.
 Ἀναφωνῶν ἐκραύγαζεν
 φ. 35^r τῷ τυράννῳ ὁ // ὄσιος·
 τί τοῖς ὀφθαλμοῖς χριστιανῶν, ὡς βάσκανος,
 φθονεῖς καὶ ἀπείρηκας
- 855 ἡμᾶς τοῖς ἐκτυπώμασιν
 ὄλωσ ἐνορᾶν;
 ὡς γὰρ τὰ ὄτα λαμβάνει
 ἁγιασμὸν ἐκ λόγου
 διδαχῆς τοῦ Κυρίου,
- 860 οὔτω δὴ καὶ ἡ ὄψις ἐκ θέας τῶν εἰκόνων.
 Συσταυρωθεὶς τῷ κτίστῃ σου,
 θεοφόρε Ἰγνάτιε,
 ἐν τε τῇ ἀσκήσει καὶ τοῖς μαρτυρίοις σου
 τὰ στίγματα ἔφερες
- 865 ἐν τῷ σεπτῷ σου σώματι,
 οἷα πορφυρίδα
 καὶ διάχρυσον κόσμον·
 (σ. 329) καὶ νῦν // ἐν χαρμοσύνῃ
 συνδοξάζῃ, θεόφρον,
- 870 τῷ βασιλεῖ τῶν ὄλων εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
 Ἰσοκλεῆ, ὁμότιμον,
 συναἰδιον, σύνθρονον,
- φ. 35^v // τὴν μοναρχικὴν Τριάδα προσκυνήσωμεν·
 ὡς γὰρ ὁμοούσιος,
- 875 τὰ τῆς οὐσίας πάντα ταῦτά
 ὅλη συντηρεῖ
 καὶ ἐν μονάδι ὁρᾶται·
 κατὰ δὲ χαρακτῆρας
 ὑποστάσεων θείουσ,
- 880 Τριάς ὑπερυψοῦται στόμασι τῶν Ἀγγέλων.

861. Συσταυρωθεὶς M: συσταυ[ρω supra lineam add. copista]θεὶς Γ.

857-859. Cfr Is. 50, 4-5

864-865. Ga. 6, 17.

Θεοτοκίον.

- Μυριαρίθμοις πταίσμασιν
 ὑπαχθεῖς ὁ παμβέβηλος
 καὶ τῇ κατακρίσει τοῦ πυρὸς πρὸ κρίσεως
 ἀεὶ ἐκδιδόμενος,
 885 ὡς βδελυκτὸς κατάδικος,
 ὑπὸ τοῦ κριτοῦ
 τῆς συνειδήσεως ὄλωσ
 αἴσθησιν οὐ λαμβάνω,
 ἀλλ' ἀεὶ τοῖς κακίστοις
 890 προκόπτω· ὦ παρθένε, τὴν πόρωσίν μου λῦσον.
- Ἄλλος. Ὅν φρίττουσιν ἄγγελοι.
- φ. 36^r Ἄλήκτως τὰ θαύματα Θεοῦ οἱ οὐ//ρανοὶ
 ἐξομολογήσονται, ὡς ἔφησε Δαβίδ·
 ἀλλὰ καὶ ὁσίων
 ἐκκλησία, Σωτήρ,
 895 τὴν ἀλήθειάν σου διαπαντὸς κηρύττει.
- (σ. 330) Θεοῦ τοῦ ποιήσαντος καὶ σώσαντος ἐρῶν,
 ἡγάπας καὶ σύμβολα τὰ τούτου προσκυνεῖν,
 σαφῶς παριστῶντα
 τὰ ἐλέη αὐτοῦ
 900 καὶ εὐεργεσίας, ἃς ἔδειξε τῷ κόσμῳ.
 Λαόν τε καὶ ποιμνην σου, ἣν ἤρδευσας τῶν σῶν
 αἱμάτων τοῖς ρεύμασι καὶ ἠῤῥησε Θεός,
 Ἰγνάτιε μάκαρ,
 μὴ ἐλλίπης ποτὲ
 905 ταύτην περιφράττων, ταῖς θεαῖς σου πρεσβείας.
- φ. 36^v Οἱ μάρτυρες, Κύριε, οὐς ἔστεψας // χειρὶ

Ἄλλος M: Ἄλλος manus alia add. in Γ.
 heirm (ἡ ᾠδῆς): MR II 338, TV 87, EE 12, n. 15 Andreas.

891. Ἄλήκτως: ἀλίκτος manus alia sub lineam iteravit in Γ.

894. ἡ erasum ante ἐκκλησία praebet M.

905. περιφράττων M: περιφράττειν Γ.

906. οἱ μάρτυρες: οἱ μαρτιρ manus alia supra lineam iteravit in Γ.

δικαία, Ἱγνάτιος, Πατρίκιος ὁμοῦ,
 Μακάριος, πάντες
 συμπολιταὶ ἡμῖν,
 910 σὲ ἐξιλεοῦσιν, ἰλάσθητι καὶ σῶσον.

Θ<εοτοκίον>.

Υἱὸν σὺν τῷ Πνεύματι συνόντα τῷ πατρί,
 τὴν μίαν ἀχώριστον οὐσίαν τριφεγγῆ
 ὑμνήσωμεν πάντες,
 μηδὲ ἐν τῶν τριῶν
 915 ἢ ὑπερτιθέντες ἢ καθυποβαλόντες.

ᾠδὴ θ'. Ἐφριξε πᾶσα ἀκοή.

Ἰδοὺ σε πᾶσαι γενεαὶ
 μακαρίζουσι τὴν ἀειμακάριστον,
 ὡς προεφήτευσας,
 θεογεννήτορ, ἐκ θεοῦ πνεύματος
 920 καὶ ὡς τεκούση τὴν χαρὰν
 τὸ χαῖρε βοῶσί σοι,
 φ. 37^Γ χαῖρε ζωῆς // θησαυρέ,
 χαῖρε κρήνη, ψυχικὸν μέλι βρύουσα.
 Ὁρθωσας, Δέσποινα ἀγνή,
 925 τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ τὸ ὀλίσθημα
 καὶ τῆς προμήτορος
 Εὔας τὴν λύπην εἰς χαρὰν ἔτρεψας·
 ὡς οὖν αἰτία τῆς χαρᾶς,
 τὸ χαῖρε βοῶμέν σοι·
 930 χαῖρε χαρὰ τῶν πιστῶν,
 χαῖρε τῶν χριστιανῶν ἀγαλλίαμα.
 Ἄξιον χαῖρέ σοι βοᾶν·
 ἐν σοὶ γὰρ οὐσιωδῶς ἡ αἰδῖος
 χαρὰ ἐσκήνωσε,
 935 παρθένε κόρη θεογεννήτρια·

908. Μακάριος Γ: Γεράσιμος a.c. Μακάριος p.c. supra lineam scripsit copista in M.

914. μηδὲ ἐν M: μηδεὲν Γ.

heirm (θ' φδῆς): ER 309, MR I 281, EE 222, n. 317 Joannis.

927. τῆς ante Εὔας delevit copista in cod.

χαῖρε παράδεισε τρυφῆς,
 χαῖρε ἢ χρυσόβρειθρος
 ἀθανασίας πηγῆ,
 χαῖρε νέκταρ ἀληθές ἢ προχέουσα.

- φ. 37^v 940// Νύσσει μου βέλει γλυκερῶ
 τὴν καρδίαν ὁ σὸς πόθος, πανύμνητε,
 καὶ ἐκβιάζει με
 χαῖρέ σοι κράζειν διαπαντός καὶ βοᾶν
 χαῖρε γαλήνιε λιμῆν,
 945 χαῖρε ἢ ποντίσασα
 τὸν νοητὸν Φαραῶ,
 γλυκυτάτη ἀδιάβατος θάλασσα.

Ἐξέστη ἐπὶ τοῦτο ὁ οὐρανός.

- Ἐδέξαντό σε, μάκαρ, ἐν οὐρανῶ,
 ἀπὸ γῆς μεταστάντα οἱ ἄγγελοι
 950 καὶ ἀθλητῶν
 πνεύματα ὁσίων τε οἱ χοροὶ
 (σ. 331) καὶ πᾶσα ἢ // οὐράνιος
 φάλαγξ, συνηδόμενοι τῷ Χριστῶ,
 τῷ ἐν σοὶ προτεθέντι
 955 ἀγῶνας καὶ τὰς νίκας
 καὶ τὰ ἐν δόξῃ διαδήματα.
 Λοιμοῦ θανατηφόρου τε καὶ λιμοῦ
 φ. 38^r // καὶ σεισμοῦ φοβεροῦ διαφύλαττε
 πόλιν τὴν σήν,
 960 τὴν ἐνεγκαμένην σε ἐν τῇ γῇ,
 τυραννικῆς τε θλίψεως,
 ὁ ἐπωνυμίαν πεπλουτηκῶς
 τὴν τῆς ὁμολογίας,
 Ἴγνάτιε τρισμάκαρ,
 965 καὶ ταύτην σῶζε ταῖς πρεσβείαις σου.
 Παντάρχα, παντεπόπτα υἱὲ Θεοῦ,
 ὁ τοῦ σοῦ ἀθλητοῦ τὰ παλαίσματα
 καὶ αἰκισμοὺς
 καὶ τὰς ἐξορίας, ὡς καθαρὸν
 970 δεξάμενος θυμίαμα,

δέξου καὶ ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν
 τοὺς ὕμνους, οὓς φυγάδες
 ὑφαίνομέν σοι, Λόγε,
 τὸν σὸν θεράποντα δοξάζοντες.

Θ<εοτοκίον>.

- φ. 38^v 975 Ὡ δόξης ἧς ἐπέτυχες ἐκ Θεοῦ,
 ὦ//γερωῶν ὧν ἀπειλήφας, ὅσιε,
 ὦ μυστικῆς
 (σ. 332) ἡδονῆς ἣν ἔχεις // ἐν τῷ Χριστῷ·
 ἐξ οὗ καὶ παρῆρησία σοι
 980 πλείστη ἐδωρήθη ὑπὲρ ἡμῶν
 πρεσβεύειν· διὰ τοῦτο
 μετὰ τῆς Θεοτόκου
 ἡμῖν εἰρήνην ἐξαιτήσασθε.

Ἄλλος. Τὴν φωτοφόρον νεφέλην.

- Σὺν Ἀποστόλοις, προφήταις,
 985 σὺν ἀθληταῖς καὶ δικαίοις,
 σὺν ἱερεῦσιν ἐν Χριστῷ συναγάλλη, θεόφρον,
 τὰς παραδόσεις γὰρ αὐτῶν καὶ θεῖα ἐντάλματα
 καὶ σκάμματα
 καὶ ἀγῶνας ζηλώσας,
 990 ἐκμαγεῖον ὄφθης τούτων ἀκραιφνές.
 Μὴ πτοηθεῖς τῶν τυράννων
 τὰς ἀπειλάς, θεοφόρε,
 φ. 39^r λαμπρᾶ ἐ//βόας τῇ φωνῇ· ἐμοὶ καύχησις πέλει
 ἢ τοῦ Δεσπότη μου εἰκῶν καὶ τῆς θεομήτορος,
 995 ἀπάντων τε
 τῶν Ἀγίων οἱ τύποι,
 δι' ὧν χαίρων ἀναβαίνω πρὸς Θεόν.
 Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ζώντων
 ἐξαλειφθήτωσαν πάντες
 (σ. 333) 1000 οἱ μὴ τιμῶντες σχετικῶς τοῦ Χριστοῦ τὴν // εἰκόνα

heirm (θ' φδῆς): MR II 340, TV 87, EE 14, n. 17 Andreas.

καὶ Ἁγίων τὰς μορφὰς καὶ μὴ ἐγγραφήτωσαν
 ἐν τάγμασι
 τῶν δικαίων· Χριστοῦ γὰρ
 ἐνδημίαν ἀρνοῦνται τὴν ἐν σαρκί.

Θεοτοκίον.

- φ. 39^v 1005 Λέοντων μύλας, Παρθένε,
 ἐπεμβαινόντων τῇ ποιίμνῃ
 τῇ τοῦ υἱοῦ σου καὶ Θεοῦ καὶ δεινῶς // ἀπειλούντων
 ταύτην σπαράξαι, σαῖς εὐχαῖς προφθάσασα σύντριψον
 καὶ λύτρωσαι
 1010 ἐκ τοῦ φάρυγγος τούτων,
 τοὺς τῇ σκέπη καταφεύγοντας τῇ σῇ.

Ἐξαποστειλάριον. <Ἦχος β>.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

- Ἐν τῇ ἀσκήσει πρότερον
 ἐξέλαμψας ἰδρῶσί σου,
 ὡσπερ ἀστήρ ἑωσφόρος·
 1015 ἀθλήσας δὲ ἐπ' ἐσχάτων,
 ὡς ἥλιος ἀνέτειλας
 τῇ ἐκκλησίᾳ ἑκλαμπρος
 καὶ καταυγάζεις τὸν κόσμον
 ὁμολογίας ἀκτίσιν,
 1020 Ἰγνάτιε θεοφόρε

Θεοτοκίον.

Τὴν μόνην θεομήτορα
 ἀπαύστως μακαρίζωμεν,
 οἱ σεσωσμένοι τῷ ταύτης

1001. ἐγγραφήτωσαν M: ἐγ [γ supra lineam manus alia add.]ραφήτωσαν Γ.

1004. ἐν σαρκί: εν σαρκι manus alia supra lineam iteravit in Γ.

heirm (Ἐξαποστειλάριου): EV 303, HR 54, EPh 30.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε: manus alia add. in Γ.

1013. ἰδρῶσι σου Γ: Ἰγνάτιε a.c. ἰδρῶσι σου p.c. supra lineam scripsit copista in M.

1014. ἑωσφόρος Γ: ἐξ Ἐώας a.c. ἑωσφόρος p.c. M.

1017. ἑκλαμπρος Γ: σήμερον a.c. ἑκλαμπρος p.c. supra lineam scripsit copista in M.

1023. τόκφ erasum post τῷ praebebet M.

ὑπερφυεῖ θεῖω τόκω,
 φ. 40^r 1025//ἀξιοχρέως μέλλοντες
 αὐτήν ὡς παναμώμητον
 (σ. 334) λύτρον γὰρ ἡμῖν τέτοκε
 πλημμελημάτων ἀρχαίων,
 Χριστὸν Τριάδος τὸν ἕνα.

Εἰς τοὺς Αἴνους στιχηρὰ προσόμοια.
 Ἦχος α΄. Πανεύφημοι μάρτυρες ἡμᾶς.

1030 Ἰσχυῖ ῥωννύμενος Χριστοῦ,
 πάτερ, ἐναπήμβλυνας
 τὰς ὀξύτατας τοῦ Λέοντος
 ἀκωκάς, ἐνδοξε,
 τοῦ εἰκονομάχου

1035 καὶ τρόπαιον ἔστησας
 κατὰ τῆς ἀσεβείας καὶ εἴληφας
 στέφος οὐράνιον
 ἐκ Θεοῦ τοῦ Παντοκράτορος,
 ὃν δυσώπει σωθῆναι τοὺς δούλους σου.

1040 Ὁ Κίου πανέντιμος βλαστός,
 εἰ καὶ ὑπερόριος
 κατορυχθεὶς δι' εὐσέβειαν

φ. 40^v //τέθνηκε σώματι,
 ἀλλὰ ἐπανῆκεν

1045 ἐν πατρίδι ἄσμενος,
 νικήσας καρτερίᾳ τὸν δόλιον
 καὶ ζῆν φαινόμενος
 ἐν Κυρίῳ, οἷα δίκαιος,
 ὡς κηρύττει ἡ λάρναξ τοῖς θαύμασι.

1050 Σοφίας ἐνθέου τὴν ἀρχὴν,
 φόβον τὸν πρὸς Κύριον,
 ἐν τῇ καρδίᾳ σου θέμενος

heim (Αἴνων): ER 109, MR II 610.

1033. ἀκωκάς M: ἀκω[κ erasum]ᾶς Γ.

1047. φαινόμενος M: δεικνύμενος Γ.

1050-1051 Cfr Pr. 1, 7.

- ἤρξω σοφίζεσθαι
τὰ σωτηριώδη
1055 τοῦ νόμου ἐντάλματα·
κάντεῦθεν τὴν ἀσέβειαν ἤλεγξας
καὶ ἀνεκήρυξας
(σ. 335) τὴν ἀλήθειαν λαμ//πρότατα,
δι' ἣν ὄντως ἤθλησας στερόβροτα.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

- 1060 Σήμερον ἐξέλαμψεν ἡ πανίερος πανήγυρις
τοῦ θείου ὁμολογητοῦ,
φ. 41^Γ συγκαλοῦσα πάντας τοὺς τροφίμους // τῆς πίστεως
ἀνυμνήσαι αὐτοῦ τὰ παλαίσματα·
διὸ πρὸς αὐτὸν ἐκ πόθου βοήσωμεν·
1065 χαίροις ὁ στηλιτεύσας τὴν τῶν εἰκονομάχων θρασυτητα
καὶ καταβαλὼν τὴν ὄφρυν
τῶν ἐχθρῶν τοῦ Κυρίου σου·
χαίροις ὁ τὴν σκηνὴν τοῦ Θεοῦ ἐγκαλλωπίσας,
ὡς Μωσῆς ὁ θεόπτης
1070 καὶ Βεσελεὴλ ὁ πνευματοκίνητος·
χαίροις ὁ τῆς ἐκκλησίας κοσμήτωρ
καὶ πύργος ἀκλόνητος
καὶ πρεσβευτὴς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. <Ἦχος> ὁ αὐτός.
Θεοτόκε σὺ εἶ ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή.

Δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν <τὰ Τυπικὰ καὶ οἱ Μακαρισμοί>.

ᾠδὴ γ', ζ'.

1070. Βεσελεὴλ: Βεσσελεὴλ cod.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Θεοτόκε σὺ εἶ ἡ ἄμπελος; MR I 232, HV 85.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν...: manus alia add. in Γ.

τὴν correxi: στιν cod.

1070. Cfr Ex. 31, 2...

Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγέλιον ζήτηι <εἰς τὴν ἑορτὴν> τοῦ μεγάλου
Ἀντωνίου, εἰς τὰς δεκαεπτὰ τοῦ Ἰανουαρίου.

Κοινωνικόν. <Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον>.

<Μεγαλυνάριον>.

- φ. 3^r // Δεῦτε εὐφημήσωμεν οἱ πιστοὶ
1075 τὸν ἐν ἐξορίαις ὑπομείναντα καρτερῶς
καὶ εἰκονομάχων
<τὸ> θράσος καθελόντα,
Ἰγνάτιον τὸν μέγα<ν>, πάντες τιμήσωμεν.

<Ἔτερον>.
- φ. 2^v // Ὑψωσον τὰς χεῖράς σου πρὸς Θεόν,
1080 πάτερ θεοφόρε, μοναζόντων ἢ καλλονῆ,
τῶν μαρτύρων δόξα,
Ἰγνάτιε <παμμάκαρ>,
<ὡς ἔχων παρῤῥησίαν>, σῶζε τὴν πόλιν σου.

Ἀπόστολον: ἀπόστολλων cod.

ζήτηι: ζείτη cod.

Ἀντωνίου: αντονίου cod.

Εὐαγγέλιον ζήτηι...: Cf. Εὐαγγέλιον τοῦ ὁσίου τῆς λειτουργίας ζιτεῖ μαῖου ὀκτῶ τοῦ
ἁγίου ἄρσενίου. Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ
τοῦ πατρὸς μου manus alia add. in Γ (f. 41^v).

Κοινωνικόν: Κινονοικόν cod.

Μεγαλυνάριον: manus alia add. in Γ (f. 3^v).

1074. Δεῦτε: δεευτε cod. // εὐφημήσωμεν: εὐφμηήσωμεν cod. // οἱ: ι cod // πιστοὶ: πιστι
cod.

1075. τὸν: των cod. // ἐξορίαις: ἐξοροιας cod. // ὑπομείναντα correxi: ηπομηνατα cod.
// καρτερῶς: καρτερος cod.

1076. εἰκονομάχων: εικωνομχων cod.

1078. τὸν: των cod. // πάντες: πανταις cod. // τιμήσωμεν correxi: τιμησωμεν cod.
Ἔτερον (Μεγαλυνάριον): manus alia add. in Γ (f. 2^v).

1079. Ὑψωσον: ὕσσωσον cod. // χεῖρας: χήρας cod // θεόν: θεὸν cod.

1080. θεοφόρε: θεωφόρε cod. // καλλονῆ: καλονῆ cod.

1081. μαρτύρων: μαρτίρον cod. // δόξα: δῶξα cod.

1083. σῶζε: σόζε cod. // πόλιν: πόλην cod.

(Κοινωνικόν): Ps. 111, 6.

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ ΤΡΟΠΑΡΙΩΝ
ΤΩΝ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ (Initia)

(Οἱ ἀριθμοὶ παραπέμπουν στοὺς στίχους τοῦ ὑμνογραφικοῦ κειμένου)

Ἀδιόδευτε πύλη, χαῖρε ἦν διώδευσε Χριστὸς ὁ Κύριος	569
Ἀκράδαντον στύλον σε τῆς εὐσεβείας	788
Ἀλήκτως τὰ θαύματα Θεοῦ οἱ οὐρανοὶ	891
Ἀνατείλας ἐκ τῆς σῆς, παναμάμητε, γαστρὸς	706
Ἀνατολὴ τοῦ πατρικοῦ ἀπαυγασματος	438
Ἀναφωνῶν ἐκραύγαζε τῷ τυράννῳ ὁ ὄσιος	851
Ἄνωθεν σὲ προκατήγγειλαν, κόρη, οἱ προφῆται	404
Ἄξιον χαῖρέ σοι βοᾶν· ἐν σοὶ γὰρ οὐσιωδῶς ἡ αἰδιος	932
Ἄπας τῶν ὀρθοδόξων εἰκόνας σεβόμενος καὶ ἀναγόμενος	590
Ἀπεριόριστον υἷὸν ἐκύησας	300
Ἀπειρόγαμε κόρη, ἡ μορφὴν ἀνθρωπίνην τῷ σε μορφώσαντι	604
Ἀπειρόγαμε μήτηρ χαῖρε ἀγνή Δέσποινα	346
Ἄρμα τοῦ λόγου λογικὸν καὶ ἔμψυχον	252
Ἀσκητικῶς προγυμνασθεὶς ἐν τῷ ὄρει	167
Γένος καὶ πλοῦτον καὶ τρυφὴν ἐγκόσμιον	284
Γνώμη εὐσεβεῖ ἀντέλεγε τῷ τυράννῳ πάτερ	391
Δανιὴλ ὁ εἶδεν ὄρος πρὶν ἀλατόμητον	834
Δεῦτε εὐφημήσωμεν οἱ πιστοὶ	1074
Δεῦτε τῶν μοναστῶν σύλλογος	13
Δεῦτε τῶν χριστωνύμων πληθὺς	121
Ἐγκαινιζέσθωσαν τύποι σήμερον πάντες ἐν χάριτι	611
Ἐδέξαντό σε, μάκαρ, ἐν οὐρανῷ	948
Εἰδὼς ἀκριβέστατα ὡς ἀληθείας ὁ Κύριος ἐκζητεῖ	774
Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ζώντων ἐξαλειφθήτωσαν πάντες	998
Ἐλπίσιν ἀγαθαῖς νευρούμενος	234
Ἐν τῇ ἀσκήσει πρότερον ἐξέλαμψας ἰδρῶσί σου	1012
Ἔσχες ἐν σοὶ, πάτερ, λαλοῦντα τὸν Κύριον	508
Εὐσέβειαν πλουτῶν καὶ ἐλέγχων ἀνόμους	177
Ἐ ἔμψυχος χαῖρε, Δέσποινα, κόχλος	635
Ἐ μόνη ἀπείρανδρος, ἡ μόνη ἄφθορος, χαῖρε Δέσποινα	739
Ἐ πολυῦμνητος καὶ περιδοξος κόρη	629
Θεοῦ τοῦ ποιήσαντος καὶ σώσαντος ἐρῶν	896
Ἰακῶβ χιτωνίσκους τοῦ Ἰωσήφ	412
Ἴδε παμφαῆς πανήγυρις, ἴδε χαρμοσύνης	383
Ἰδοὺ σὲ πᾶσαι γενεαὶ μακαρίζουσι τὴν ἀειμακάριστον	916
Ἰδοὺ σοὶ τὸν Ἰγνάτιον, Κύριε	802
Ἰερωτέρα νοερῶν δυνάμεων	260
Ἰεσσαὶ ἐκ ρίζης, χαῖρε ράβδος βλαστήσασα	814
Ἰκανῶς προγυμνάσας ἀσκητικοῖς, ἐνδοξε	359

Ἴνα τί, Λέων φησὶ πρὸς τὸν Ἰγνάτιον, λέλοιπας	666
Ἴνα τί, παράνομε, φησὶν ὁ ἀθλητῆς	533
Ἴνα τοὺς ἄθλους καὶ σεπτὰ παλαίσματα	276
Ἰοβόλῳ θηρίῳ τραυματισθεὶς πέπτωκα	375
Ἰσοκλεῆ, ὁμότιμον, συναΐδιον, σύνθρονον	871
Ἰσχυὶ ῥωννύμενος Χριστοῦ, πάτερ, ἐναπήμβλυνας	1030
Ἰσχυρότατον ὄπλον χαῖρε πιστῶν, Δέσποινα	324
Κλέος πολὺ παρὰ Θεοῦ ἀπηνέγκατο	488
Κλίνη σεπτὴ, ἦν Σολομῶν προδιέγραψε	468
Λαόν τε καὶ ποιμνὴν σου, ἦν ἠρδευσας τῶν σῶν	901
Λειμῶν θεοφύτευτος, εὐώδης κῆπος θεοβλαστούργητος	753
Λεόντων μύλας, Παρθένε, ἐπεμβαινόντων τῇ ποιμνῇ	1005
Λέων ὠρυόμενος δεινὸν	61
Λοιμοῦ θανατηφόρου τε καὶ λιμοῦ	957
Λύκοι βαρεῖς καὶ ἀρπακτῆρες ἐπέθεντο	498
Λυχνία ἢ χρυσαυγίζουσα, χαῖρε	647
Μακαρίζομέν σε, Θεοτόκε Παρθένε	159
Μακαρισμοῦ τετύχηκας ἐπαξίως, Ἰγνάτιε	841
Μαρία τὸ σεπτὸν τοῦ δεσπότητος δοχεῖον	183
Μαρτύρων μνήμης οὐκ ἔστι κόρος	717
Μέγα ὄντως καὶ φρικτὸν τὸ μυστήριον ἐστὶν	694
Μέγας στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ	37
Μὴ πτοηθεὶς τῶν τυράννων τὰς ἀπειλὰς, θεοφόρε	991
Μυριαριθμοὶ πταισμάσιν ὑπαχθεὶς ὁ παμβέβηλος	881
Μυστικὴ μυροθήκη, χαῖρε τὸ ἠδύπνοον μῦρον ἢ βρύουσα	562
Νάματα ἐξαντήλησας ἐκ πηγῆς ἀενάου τοῦ θείου γράμματος	597
Ναὸς ἐχρημάτισας, ὀσιομάρτυς, τοῦ παντεπόπτου Θεοῦ	781
Νέος Ἡλίας ἀνεδείχθης, ὄσιε	292
Νεύματι Θεοῦ γεγόναμεν πνεύματα καὶ σάρκες	398
Νεώτερος υἱὸς ἔργῳ γέγονα	811
Νοερὰν σατραπείαν καὶ τυραννικὴν ἐναέριον φάλαγγα	548
Νοὸς καθαρότητι Θεοῦ τὴν δόξαν ἐμφάσει καθορῶν	767
Νύσσει μου βέλει γλυκερῷ	940
Ὁ ἔνθεος πρόμαχος ὀρθοδοξίας	312
Οἱ μάρτυρες, Κύριε, οὗς ἐστεψας χειρὶ	906
Ὁ Κίου πανέντιμος βλαστός, εἰ καὶ ὑπερόριος	1040
Ὅλος Θεῷ καθιερώθης, Ἰγνάτιε	478
Ὅμβρος ἐν σοὶ ὡς ἐπὶ πόκον ὁ Κύριος	518
Ὅμοούσιον φύσει τῇ καθ' ἡμᾶς ἔγνωκας	367
Οὐδ' ὄλωσ κτίσει τινὶ λατρεύειν ἡμεῖς ἐμάθομεν	687
Οὐ ξύλοις καὶ χρώμασιν λατρεύομεν ἡμεῖς	538
Πάθη ἀγριώτατα σαρκὸς	49
Παντάρχα, παντεπόπτα υἱὲ Θεοῦ	966
Παῦσον ἔλεγες, πάτερ, μὴ ἀθαδιάζου καθ' ἡμῶν, παράνομε	583
Ποίους ἕμφοδιῶν ἄσμασι	1

Ῥάβδος ἐκ ρίζης Ἰεσοαὶ βλαστήσασα	268
Ῥητορικαῖς ἐπιδαιῖς καὶ γραφικαῖς ἀποδείξεσι	659
Ῥομφαῖαι δυσμενῶν ἐκλελοιπίσιν	805
Σὲ τὸν μαρτυρήσαντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου	139
Σήμερον ἐξέλαμψεν ἡ πανίερος πανήγυρις	1060
Σιδηρᾷ σου ῥάβδῳ κραταιᾷς ἀντιλήψεως	821
Σιὼν πόλις ἔμψυχε τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων Χριστοῦ	746
Σοφίαν ἔοικας σὺ νῦν ἐγκαλεῖν ἡμῖν, ἔφησεν	673
Σοφίαν καὶ δύναμιν Πατρός Ὑψίστου ἐκύησας Μαριὰμ	795
Σοφίας ἐνθέου τὴν ἀρχὴν, φόβον τὸν πρὸς Κύριον	1050
Στηλιτεύσας τὴν πλάνην τῶν τὴν εἰκόνα Χριστοῦ	189
Στηρίζει μὲν τὰς καρδίας ἀνθρώπων	641
Συμπαθῆς τε καὶ πρᾶος, ἀπλοῦς καὶ ἀκέραιος ὢν ἐν ἀσκήσει σου	576
Σὺν Ἀποστόλοις, προφήταις, σὺν ἀθληταῖς καὶ δικαίοις	984
Συνέλαβες ἀχραντε φωνῇ ἀύλῳ	320
Συσταυρωθεὶς τῷ κτίστῃ σου, θεοφόρε Ἰγνάτιε	861
Σὺ τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον Δέσποινα	448
Σὺ τῶν βροτῶν δόξα καὶ κλέος καὶ καύχημα	458
Σωτηρίας ἀνθρώπων χαῖρε στεφῆδον ἔρεισμα	332
Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς νῦν προσδράμωμεν	225
Τὴν μόνην θεομήτορα ἀπαύστως μακαρίζωμεν	1021
Τὴν σεπτὴν ἐκκλησίαν κατανοῶν, ὅσιε	352
Τῆς ἐκκλησίας τὴν εὐπρέπειαν, μάκαρ	216
Τῆς Τριάδος τὸν ἕνα ὑπερφυῶς	425
Τί, μάταιε, ἔφασκεν ὁ θῆρ τῷ ἱερεῖ	528
Τὸν Ἀβραάμ ἐνορῶν καὶ Ἰησοῦν τὸν στρατιάρχον	680
Τὸν ἀκλινη τῆς ἀληθείας προστάτην	710
Τὸν πύργον τὸν ἀσειστον τῆς εὐσεβείας	308
Τῷ γλυκερῷ πυρὶ τοῦ θείου ἔρωτος	73
Τῷ ποιμένι τῆς Κίου μαθητευθεὶς	203
Υἱὸν σὺν τῷ Πνεύματι συνόντα τῷ πατρὶ	911
Ὑπέραγνε, ὑπεράμωμε χαῖρε	653
Ὑπέριτμε, Δέσποινα, ἐξ ἀτιμίας παθῶν	760
Ὑπέφηγεν ἐνθεον Μωσῆς ὁ ἱερός	543
Ὑπόδειγμα δέδωκεν ἡμῖν ὁ κτίστης	316
Ὑποδεικνύεται ἡ προσκύνησις, ἥτις ὀφείλεται	617
Ὑψωσον τὰς χεῖράς σου πρὸς Θεὸν	1079
Φανερωθήσεται Ἰσραὴλ, φησί, κράτος Σταυροῦ Χριστοῦ	623
Χαῖρε ἅγιον ὄρος καὶ θεοβάδιστον	196
Χαῖρε ἀφλεκτε βᾶτε, χαῖρε φωτὸς ὄχημα	338
Χαῖρε κατάρας παλαιᾷς ἢ λύτρωσις	244
Χαρμοσύνας ὁ στεφῆδός ἀθλητῆς τοὺς αἰκισμοὺς	702
Χαίροις ἡ ἱερὰ κεφαλὴ	104
Χαίροις τῶν μοναζόντων φωστήρ	86
Χαίροις τῶν μοναστῶν καύχημα	25

᾽Ωδὴν σοὶ χαριστήριον ᾄδομεν	808
᾽Ω δόξης ἧς ἐπέτυχες ἐκ Θεοῦ	975
᾽Ωραιώθης ὄλη, τὸν ὄραϊον ἐν κάλλεσιν	827
᾽Ωρθωσας, Δέσποινα ἀγνή, τοῦ προπάτορος ᾽Αδάμ τὸ ὀλίσθημα	924
᾽Ωσπερ πάλαι τοὺς βροτοὺς προσεκύουν ᾽Αβραὰμ	698
᾽Ως χαρὰν συλλαβοῦσα, χαῖρε ὑπεράμωμε, χαῖρε ὑπέραγνε	555

(Στίχοι Συναξαρίου)

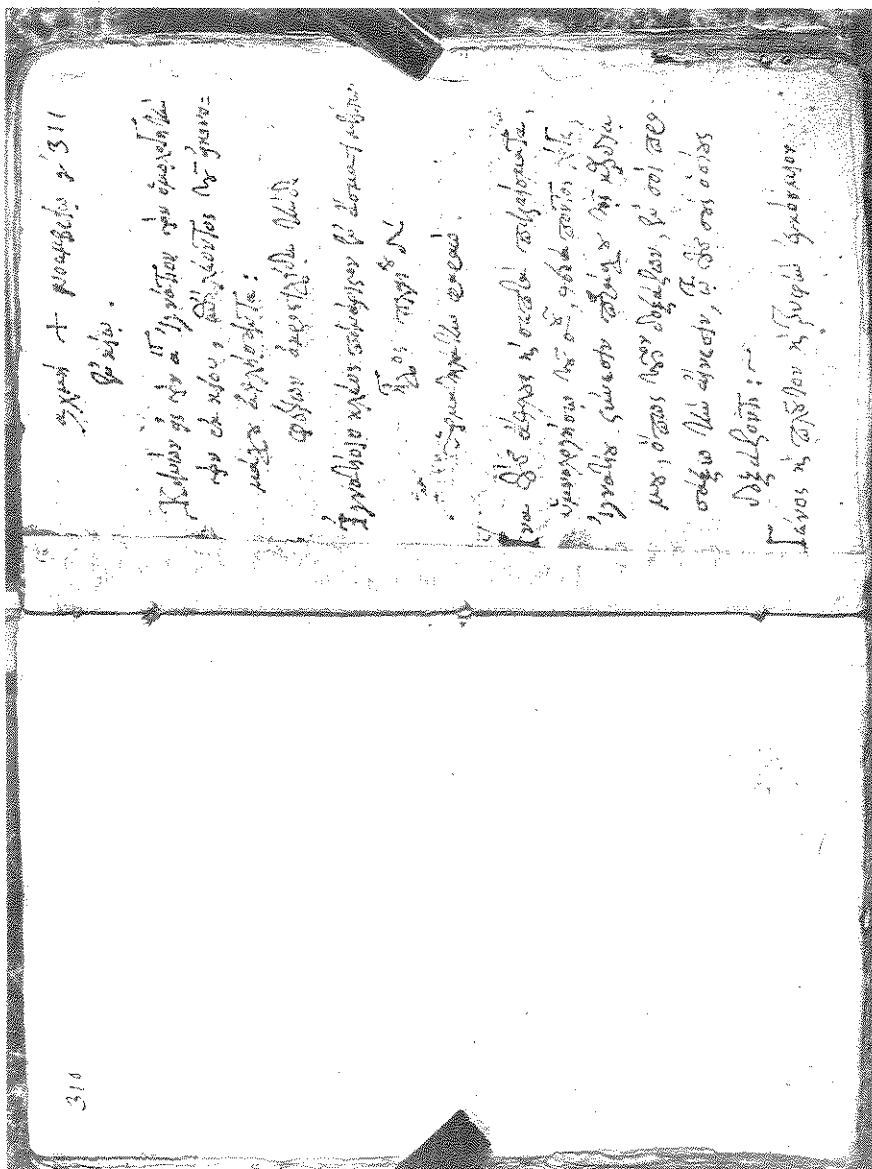
Θεῶ παρέστης τῷ δι' ἡμᾶς πηλίνῳ	738
᾽Ογδοάτη λίπες, ᾽Ιγνάτιε, χθόνα καὶ πόλον εὔρες	736
Τὸν ᾽Ιγνάτιον ἐκ γῆς ἤραν οἱ νόες	734
Τὸν πηλὸν ἐκδύς, Εὐστάθιε παμμάκαρ	737
Φρόνημ' ἐπιγνάμψαντα σαρκῶς Κυρίῳ	735

(Συναξάρια)

Οὗτος ὁ ἐν ἀγίοις πατὴρ ἡμῶν καὶ μέγας Εὐστάθιος	25
Οὗτος ὁ ὀσιος πατὴρ ἡμῶν ᾽Ιγνάτιος	1

Σ.Σ.: Μετὰ τὴν ἐκτύπωση τοῦ Α' Μέρους τῆς παρουσίας μελέτης [*Παρνασσός*, ΛΖ' (1995), σσ. 446-481] περιῆλθαν στὴ γνώση μας δύο ἄρθρα τοῦ καθηγητοῦ Θεοχάρη Ε. Δετοράκη, τὸ πρῶτο σχετικὸ πρὸς τὸ ἐν γένει ὑμνογραφικὸ ἔργο τοῦ Μελετίου Συρίγου [*Θεοχάρη Δετοράκη, «Κρήτες Μεταβυζαντινοὶ Ὑμνογράφοι», Ἀριάδνη, Α' (1983), σσ. 265-269*] καὶ τὸ δεύτερο σχετικὸ πρὸς τὸν Κρήτα Νεομάρτυρα Μάρκο τὸν Κυριακόπουλο, ὅπου δημοσιεύεται καὶ ἡ πρὸς τιμὴν Αὐτοῦ Ἀκολουθία τοῦ Μελετίου Συρίγου [*Θεοχάρη Δετοράκη, «Ὁ Κρητικὸς Νεομάρτυρας Μάρκος Κυριακόπουλος καὶ ἡ ἀνέκδοτη Ἀκολουθία του», Πεπραγμένα τοῦ Δ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμος Β', Ἀθήνα 1981, σσ. 67-87*]. Στὴν εὐμένεια τῶν ἀναγνωστῶν ἐπαφίεται ἡ προσθήκη τῶν ἄνω βιβλιογραφικῶν παραπομπῶν στὸν οἰκείο τόπο τῆς προδημοσιευθείσης μελέτης, ἥτοι στὶς ὑποσημειώσεις 46 καὶ 68 ἀντιστοίχως.

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΙΑ

310

ἕως + ποιεῖται 311
βίβλιν.

Καὶ ἐπεὶ ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἄξιοι
τοῦ ἐκείνου, ἀλλὰ πάντες ἡμεῖς
ἁμαρτωνοὶ ἐσμεν·

Ἰγνατίου ἀγίου καὶ ἁγίου
ἐπιπέμῃς ἡμῶν
ἐπιπέμῃς ἡμῶν

Καὶ ὁ θεὸς εὐχάριστα καὶ
ἀπολαύσει ἡμῶν, ὡς ἡμεῖς
Ἰγνατίου ἀγίου καὶ ἁγίου
καὶ, ὅπως ἔσται ἡμεῖς, ὡς οἱ
σάββατον ἡμῶν ἐπιπέμῃς, ὡς οἱ
ἐπιπέμῃς ἡμῶν.

Ἰγνατίου ἀγίου καὶ ἁγίου ἐπιπέμῃς ἡμῶν

(ὅτι ἀποστολῆς)
 Ἐπιβλήθη ἡ παροῦσα Ἐπιστολὴ τοῦ ὁσίου
 Σεοφώρου πρὸς ἡμῶν ἰγνατίου
 τοῦ ὁμολογητοῦ, ἐν κλήρῳ, ἐν τῇ μα-
 ρτῆ τῆς ὑπαρχίας δακτύλου ἡμῶν
 Θεοῦ τῆς ὀδηγήτριας. Ἐπο μελετῶ
 τοῦ λογιστῆ ἑσοφωτῆ ἑστου-
 εῖου, διδασκάλου τῆς μεγάλης ἐκ-
 κλησιας. Ἐπὶ τῆς σῆρας, ἔτι
 ὁ ἀρχιμῆν. Ἐν κλήρῳ προσεβόησε.
 Ἐγραφή ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου ἑρμολοῦ
 ἐν τῇ μαρτῆ τοῦ ἁγίου ἐρμολοῦ μεγαλομάρ-
 τυρος ἀνακτορίου τοῦ μεροβλίτου ὁ
 ἐν τῷ γοργατῆ. Ἐκκλήρῳ οὐκ ἐπιβόησε.

ἀξίου ἀποστολῆς ἀποστολῆς ἀποστολῆς
 ἀξίου ἀποστολῆς ἀποστολῆς ἀποστολῆς

Ἐπιβλήθη ἡ παροῦσα Ἐπιστολὴ τοῦ ὁσίου

ΜΟΥΣΙΚΟ ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Τὸ Ἀπολυτίκιον καὶ τὰ Δοξαστικά τῶν Ἑσπερίων καὶ τῶν Αἴνων τῆς παρουσίας Ἀκολουθίας· τὸ μὲν Ἀπολυτίκιον κατὰ προσαρμογὴν εἰς τὸ μέλος τοῦ προλόγου Πέτρου τοῦ Βυζαντίου († 1808), τὰ δὲ Δοξαστικά καθ' ἡμετέραν μελοποίησιν, πρὸς τὸ ὄψος τοῦ Δοξασταρίου Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου († 1778), με ἀρισμένας ἀναφορὰς εἰς τὸ παλαιὸν στιχηρικὸν μέλος Ἰακώβου τοῦ Πρωτοψάλτου († 1800).

Ἡ ἐπεξεργασία τῶν μουσικῶν κειμένων εἰς Η/Υ ἐγένετο ἀπὸ τοὺς Μανόλη καὶ Ἀντῶνη Χανιώτη.

Δόξα τῶν Ἑσπερίων. Ἦχος λ̣ ᾠ̣ Πα ρ

Τ ῶ γλυ κε ε ρω ρ πύ ρι του θει ου ου ε ε ε

ρω ω ω ω τος ᾠ̣ ᾠ̣ να ψας σου την δι α α α α

νοι οι οι οι αν δ̣ Πα α τε ερ ο σι ι ι ε ρ

ο λο ος ε εκ βρε ε ε ε φους ᾠ̣ τω ω πλα στη η

σου προ σε ε κολ λη η η η η η η η η

η θη η η ης ᾠ̣ και α νε εν δο ο ο

τω ῶς δ̣ αυ τω ω η κο ο λου ου ου ου ου

θη η σας ᾠ̣ χα ρας α πο λου ων ᾠ̣ α νε ε κλα α

λη η η η του ᾠ̣ ε εν τω πλη ρου ου ουν α α

α α ᾠ̣ ᾠ̣ α α α α α αυ του ου κ τα

α α α προ ο στα α δ̣ α α αγ μα α α α α

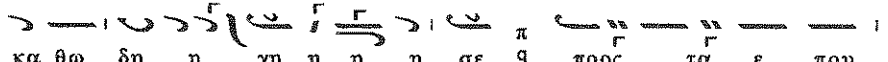
ᾠ̣ ᾠ̣ α α τα π̣ δι ο ο ᾠ̣ ο ο ο σου ᾠ̣ α

 ντι λα βο ο ο ο ο με ε ε ε ε ε ε νος η τη

 δε ξι α α χει ει ει ρι ι ι ι ι ι ι ι

 κα θω δη η γη η η η η σε η προς τα ε που

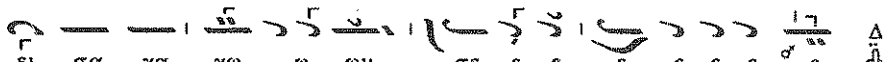
 ρα νι ι α α σκη η νω ω ω μα α α α α α

 τα κ δι α πολ λω ω ω ων βα α α α α σα α

 α α γα α α α α α α α γα α α α νων η

 ει σα γα γω ω ων σε ε ε ε ε ε ε ε

 εις ζω η ην την α α λη κτον η

υ υ υ υ ρις κ του θει ου ο μο λο ο γη η του ρ συγ

κα λον ου ου ου ρου ου ουου σα α α πα α α α α

α α γα α α αν τας τους τρο φι ι ι ι ι ι μου ου

ρου ου ου ου ους της πι ι ι ι ι ι ι στε ε ε της

πι ι στε ω ως π α α νυ μη η η η η

σαι αι αν του τα α α πα λαι αι αι σμα α α α τα

δι ο ο ο ο προς α αυ το ον εκ πο ο θου ου ου βο

η η η σω ω ω ω μεν και αι ροις ο στη λι τε

ε ευ σας την των ει κο νο μα α α α χων θρα συ υ υ υ

υ υ υ τη η η η τα και κα τα α βα α λων

την ο φρυ υ υ υν των ε ε εκ θρω ων του

κυ υ ρι ι ι ι ι ι ουου σου και αι αι αι

αι αι ροι οἰς κ̣ ο̣ τ̣η̣ν σ̣κ̣η ν̣η η̣ν του θε̣ ου̣ εγ̣ κα̣ α

α λω ω ω πι̣ ι̣ ι̣ σα̣ ας κ̣ ως̣ Μω̣ ση̣ ης̣ ο̣ ο̣ ο̣

θε̣ ε̣ ο̣ ο̣ ο̣ π̣της̣ Δ̣ και̣ θε̣ σε̣ ε̣ λε̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣

η̣ η̣ λ̣ Δ̣ ο̣ π̣νευ̣ μα̣ το̣ κι̣ ι̣ ι̣ νη̣ η̣ η̣ η̣ η̣ το̣ς̣ π̣

χαι̣ αι̣ ροι̣ς̣ κ̣ ο̣ τ̣η̣ς̣ εκ̣ κ̣λη̣ σ̣ι̣ ι̣ ι̣ ι̣ α̣ ας̣ κο̣ ο̣

ο̣ σ̣μη̣ η̣ η̣ η̣ ι̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ ι̣ η̣ η̣

η̣ η̣ η̣ τορ̣ κ̣ και̣ πυ̣ υ̣ υ̣ υ̣ ρ̣ος̣ α̣ κ̣λο̣ ο̣ ο̣ ο̣ ο̣

νη̣ η̣ α̣ κ̣λο̣ ο̣ νη̣ η̣ το̣ ο̣ς̣ Δ̣ και̣ αι̣ αι̣ αι̣ π̣ρε̣ σ̣βε̣ ευ̣ τη̣

η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ η̣ και̣ αι̣

π̣ρε̣ ε̣ σ̣βεν̣ τη̣ς̣ κ̣ υ̣ πε̣ ερ̣ τ̣ω̣ ν̣ ψ̣υ̣ χ̣ω̣ ω̣ ν̣

η̣ η̣ η̣ η̣ μ̣ων̣ π̣

.....

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.	
Μέρος Α'. Είσαγωγή	»	3-40
1. Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Ὁμολογητῆς	»	5-8
2. Ὁ Μελέτιος Συρίγος καὶ ἡ παραμονή του στὴν Κίο	»	8-15
α. Πρῶτη Περίοδος (1646)	»	10
β. Δεύτερη Περίοδος (1648-1649)	»	10-13
γ. Τρίτη Περίοδος (1649-1651)	»	13-15
3. Τὸ ὑμναγιολογικὸ ἔργο τοῦ Μελετίου Συρίγου	»	15-29
α. Ἀκολουθίες-Κανόνες	»	16-27
β. Συναξάρια	»	28-29
4. Ὁ γραφεὺς τῆς Ἀκολουθίας, Γερμανὸς ἱερομόναχος	»	29-31
5. Ἡ χειρόγραφη παράδοση τῆς Ἀκολουθίας	»	31-37
α. Ὁ κῶδιξ ΜΠΓ 778	»	31-32
β. Ὁ κῶδιξ ΕΒΕ 2341	»	32-33
γ. Ἡ συμπλήρωση τῆς Ἀκολουθίας	»	33-35
δ. Λοιπὲς προσθήκες καὶ συμπληρώσεις	»	35-37
6. Ἡ Ἀκολουθία	»	37-39
7. Ἡ παροῦσα ἔκδοση	»	39-40
Μέρος Β'. Τὸ κείμενο	»	41-85
Οἱ ἀρχεὲς τῶν τροπαρίων τῶν ὑμνογραφικῶν κειμένων (initia)	»	87-90
Πανομοιότυπα	»	91-100
Μουσικὸ Ἐπίμετρο	»	101-107